

"Cărțile sunt ... felul oamenilor de a avea Aripi"
- Andrei Pleşu -

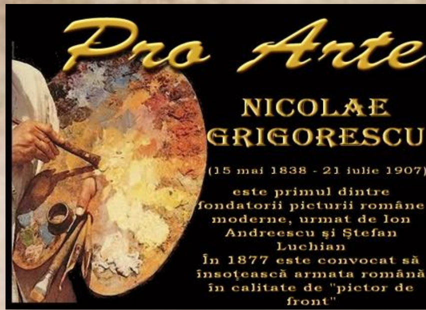
4

TRACIA MAGAZIN

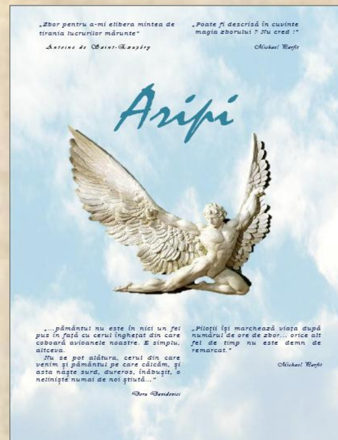
Foileton

VIRTUAL PROJECT
ROMÂNIA 2011

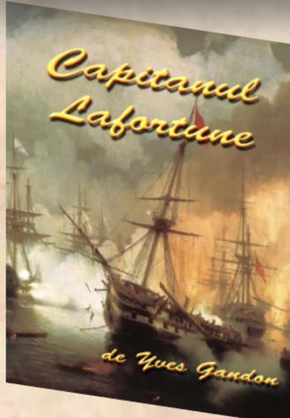
numărul 4 - Mai 2011



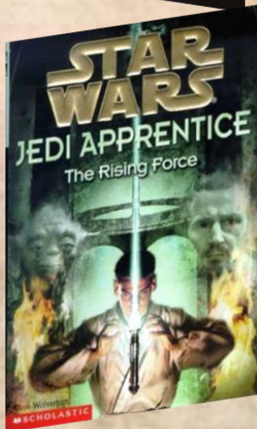
Pro Arte
Grigorescu
Pictor de front



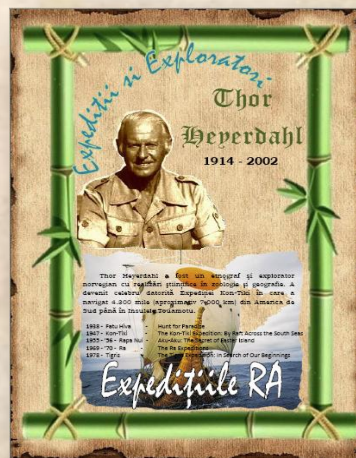
Aripi
Cornel Marandiuc
Inimi cît să cuprindă cerul Patriei
-fragmente-



Yves Gandon
Căpitanul Lafortune
Capitolele 5-7



Dave Wolverton
Renaşterea Forţei
Capitolele 5-6



Expediţii şi Exploratori
Thor Heyerdahl
Expediţiile RA
Capitolul 3



Horia Aramă
Verde Aixa
Episodul 2

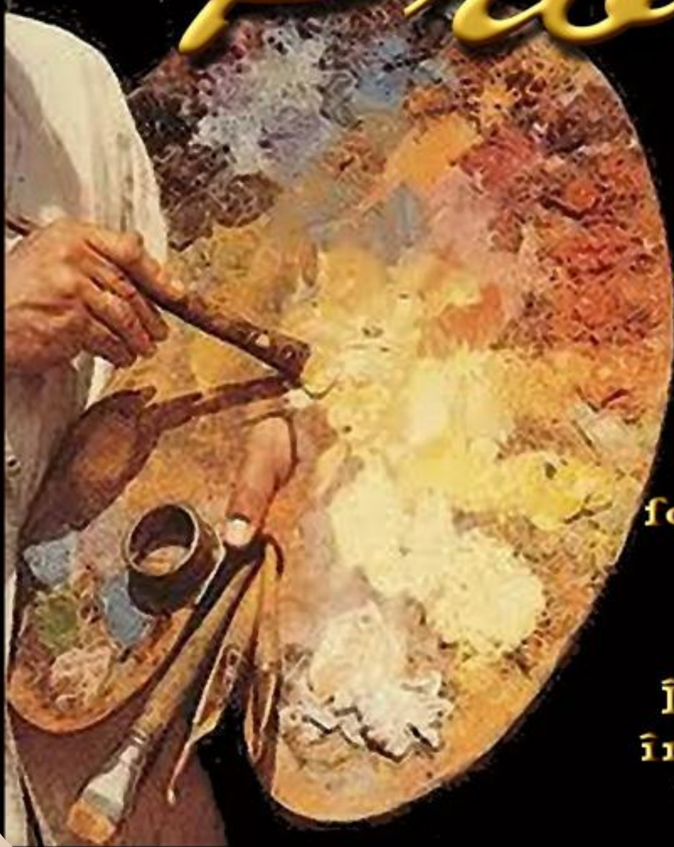


Doru Davidovici

Mulţumim, pe această cale, lui **Cristian** pentru realizarea paginilor **Aripi** si **Expediţii şi Exploratori**
Post corectura a fost realizată de **Adi.**

Foileton Tracia Magazin

Pro Arte



NICOLAE GRIGORESCU

(15 mai 1838 - 21 iulie 1907)

este primul dintre fondatorii picturii române moderne, urmat de Ion Andreescu şi Ştefan Luchian

În 1877 este convocat să însoţească armata română în calitate de "pictor de front"





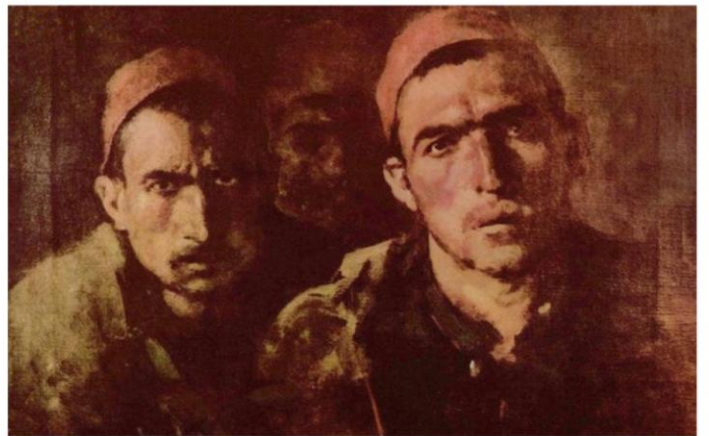














Doru Davidovici

Poesis

"Piloții nu mor niciodată, ei decolează
și nu se mai întorc"

CAII...

Cînd poți să tai văzduhul în felii,
Cu trupul greu, chinuit de G-uri,
Cînd sufocat respiri din butelii
Un oxigen ce-ți vine cu rateuri,
Cum poți privi din vîrful atmosferei,
Pămîntul drag pe care sînt ce-i dragi?
Iar cînd virajul pune punct vederii,
De manşă cum ştii cît mai poți să tragi?
Cînd îți alegi colegii dintre fiare,
Strîngînd din dinți, cu dinții clănțănind,
Cînd MORI CÎTE PUTIN CU FIECARE,
Ca să învii din nou, din nou zburînd,
Cum poți rămîne singur în aprige vîltori,
Şi să te îmbeți de spațiu sorbind pe săturate,
Cum nu visezi aiurea să-ți cumperi uneori
Papuci şi fes albastru cu ciucure pe spate?
Cînd cei care rămîn sînt mai puternici,
Din moartea unui frate mai învățînd ceva,
Cînd încă pe Pămînt mai sînt nemernici,
Şi diletanții, veşnic, se bagă-n treaba ta,
Cum poți să dai uitării jignirile aduse
Şi să te-arunci în focul răspunderii reale,
Iar cînd păşeşti cu stîngul, pe căile apuse
Cum poți, să nu schimbi totuşi, cadența vieții
tale?
Cînd alții dorm acasă, alături de neveste,
Iar tu-ntr-o cămăruță cu cei din echipaj,
Cînd sunetul sirenei te scoală fără veste
Şi te aruncă-n noapte cu sunet de forțaj,
Cum poți să nu te-nfurii şi totuşi să-ntelegi
Pe cel ce nu-nțelege ESENȚA vieții tale?
Cînd – ironia soartei – el, apărat de legi,
Cum ar putea-nțelege înfrîngerile tale?
Înfrîngeri? Da, înfrîngeri... izbînzi neacordate
Pe care ție însuți furîndu-le, le dai...
Decît să arzi cometa în nopți întunecate,
MAI BINE, FRATE DRAGĂ, DU-TE ŞI CREŞTE
CAI!

DE CE?

Nu cresc copaci şi flori pe muntele de sare?
Cum iese apa din pămînt?
Cum iese soarele din mare?
Ce-nseamnă "să mă credeți pe cuvînt"?

Cum iese planta din sămînță?
Stejarul dintr-o ghindă-atît de mică?
Cînd erați mici, vă atingea bunica?
Ce poate să-i provoace unui tată frica?

Unde-i cişmeaua de la care curge lapte?
Cum se cuprind tablourile-n ramă?
Cum zboară un elicopter?
Cum iese un copil din mamă?

De ce e dudul plin de dude negre?
De ce e corcoduşul plin de spini?
Cum se imprimă vocile pe bandă?
Rechinii pui sînt pui, sau tot rechini?

Cînd un avion în aer explodează,
Şi arde, ce se-ntîmplă cu pilotul?
De ce pe cer sînt stele numai noaptea?
De ce copiii vor să ştie totul?



PRĂBUSIREA LUI ICAR (Breugel, III)

Întîi, nimeni n-a observat nimic...
Plugarul întorcea brazdele gîndind la pîinea cea de toate zilele,
Micul cioban privea atent la cer, încercînd să vadă stelele,
Bătrînul cîine dormita; îl adormise pacea zilei, fireşte,
Iar pescarul aştepta cu undița-n apă;
Pescarul dorea numai peşte.
Şi doar marinarii de pe corabia care trecea prin strîmtoare,
Întorcîndu-se dintr-o lungă călătorie pe mare,
Doar ei, obisnuiti cu şoaptele undelor, numai lor
parcă...
li s-a părut...
cîteva pene învîrtejite
Cîteva cercuri pe fața apei, iute de valuri strivite,
Parcă cineva a strigat, parcă cerul sau marea
Şi ziua... cum i s-a întunecat lumina plină, strălucitoare
Aici, în tabloul ăsta liniştit şi curat e cineva care moare?
Nu se vorbeşte de moarte în culorile limpezi ce Bruegel pe pînză le-a-ntins.
....
A fulgerat însă zarea, a clipit şi s-a stins.



DEZMINȚIRE LA MIT

Nu m-am întors...
Eu sînt aici, risipit pretutindeni
Întoarcerea mea,
uciderea pețitorilor,
Simplu mit
Din care Homer şi editorii trag profit.
Nu m-am întors...
Eu sînt aici, risipit printre pietrele arse
Sirenele
Circe
Penelopa
Sînt farse
Născocite de un orb zdrențăros
Pentru un happy-end fermecător şi duios.
Nu-mi voi revedea niciodată patria
soția
fiul
cîinele
Arcul, patul din trunchi de măslin, ogoarele, turmele
Itaca stîncoasă şi marea albastră - căci asta mi-e voia,
Risipit - adunat între ziduri surpate,
Ulise rămîne la Troia!
Ați vrut să îmi luați spada şi coiful
şi scutul zgîriat şi lovit
În cărțile voastre Ulise-i un biet rătăcit
Mă reneg pentru un plug
Simbol de taur care trage la jug
Nici acum nu-nțelegeți -
E atîta de greu?!
Că Ulise e Troia, şi că Troia sînt eu...

De patru milenii amestec cu spada mortarul pe plajă
Cioplesc lespezi
ridic ziduri
Înălțîndu-mi în marmură voia.
De patru milenii
Ulise ridică
O nouă cetate la Troia...



PE O PIATRĂ ÎNCĂLZITĂ DE SOARE

Mai bine aşează-te strîmb pe o piatră încălzită de soare
şi judecă-mă drept.
Nu încerca să fii prea înțelept
Mai bine decît binele, binelui strică
şi orice lucru judecat în pripă
Se-ntoarce împotrivă-ți.

Eşti încă prea crud să ştii ce e de ştiut,
Ce se întîmplă, şi cum se întîmplă,
Apa din alții cît e de adîncă
Vîrtejul nebun cît e de nebun
Cum vine pîrjolul, cum lasă doar scrum,
Cum trebuie din scrum să renaşti, pocăit
şi iar te întorci de unde ai pornit
Cînd trebuie să uiți, sau să-ți aminteşti
Cînd trebuie să ierți, sau să pedepseşti
Trecînd peste tine.
Cînd singur rîmîi, pînă unde să ajungi
Cînd spui ce ai de spus, sau cînd praf să arunci
În ochi de prieten, de părinți, de soție -
Ce ții pentru tine, ce alții să ştie
Ce-i bun şi ce-i rău, eterna problemă.
Să poți rezolva savanta dilemă
În care,
Prin legile firii, atît de încurcate,
Pe rînd şi deodată, cu toții au dreptate.

Cu omul din tine, pustiit, fărîmat
Să poți să te scoli de nimic rezemat,
Doar de omul din tine - care încă rezistă.
Să poți să prefaci în surîs ziua tristă
Să treci marea-not, chiar de nu ştii să-noți
Cînd pleci, să nu laşi doar urme de roți.

...şi eu aş vrea să fiu turnat
În bronzul tare şi durabil
Ce corespunde admirabil
Solidului portret de tată
Din mintea ta întortocheată...



HORIA ARAMĂ

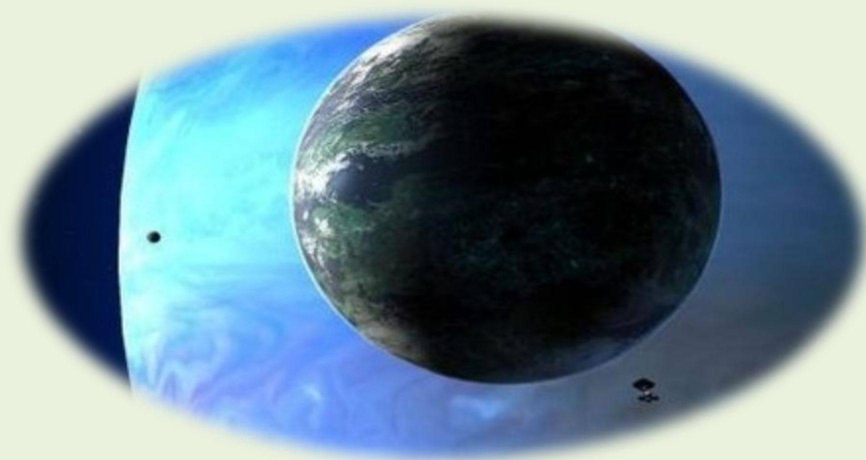
VERDE AIXA

Aşa cum au făcut-o şi alte civilizații înaintea ei ....Omenirea caută în spațiu resursele necesare pentru supraviețuire , ...

Mineralul prețios se află aici....Planeta, un bulgăre de clorofilă aruncat în spațiu, se apără cu hotărîre ...Avatarul creat de ea îi va executa toate ordinele ?......

Nu, nu este un rezumat la scenariul filmului AVATAR, iar planeta nu este Pandora ci.. AIXA cea verde. Nuvela a fost scrisă de Horia Aramă şi publicată în 1976 în România la editura Albatros.

VERDE AIXA



Urmare din numarul trecut…

4

Fermecător şi dezolant — aşa se înfăţişează peisajul Aixei în ochii tereştrilor. Au uitat viziunile sumbre ale nopţii lăsate la mii de kilometri în urmă. Impresiile proaspete îi solicită integral.

Văzută de la nivelul solului, pădurea ciclopică şi neîntreruptă impresionează şi convinge. Asemenea cascade de viaţă nu s-ar fi putut dezvolta decît în lipsa factorilor perturbatori. Un puternic argument pentru absenţa oricărei civilizaţii, ba chiar a oricărei specii înzestrate cu inteligenţă.

Dar cu un raţionament nu se spulberă o îngrijorare de mare calibru. Insolitul planetei verzi asociat enigmei care planează asupra expediţiei „Fabulos” face ca sosirea pe Aixa a noului echipaj să fie un act de zece ori temerar.

Comportamentul individual merită aprecieri la fel de generoase. Premisele oferite de negurile unei nopţi de tensiune sînt infirmate, aşa cum era de aşteptat din partea unor încercaţi navigatori astrali. Dar impresionează stilul, simplitatea şi reţinerea, pudoarea manifestărilor, demnitatea cu care au pornit să înfrunte forţele malefice.

Sînt conştienţi că pădurea, despre care nu ştiu nimic, dispune de un arsenal de mijloace pentru a reteza în faşă intenţiile lor. Primul arbore mai şubred, clintit dintr-un echilibru precar, ar putea strivi tancheta care îşi face drum prin ţesătura verde a codrului, tăind pentru vecie firul nevăzut care îi leagă pe intruşi de lumea lor aflată dincolo de soarele alb. Prima prăpastie bine ascunsă ochiului, prima mlaştină deghizată astfel încît să nu fie detectată de aparatura de ghidare, prima stîncă prăvălită asupra lor

din înălțimi nemăsurate ori primul plafon carstic prăbuşindu-se sub acțiunea vibrațiilor produse de trecerea lor poate deveni o capcană.

Înaintarea continuă însă şi nimic nu se întîmplă. Mai mult: pe măsură ce kilometri noi se adaugă celor parcurşi, iar privirea se familiarizează cu lumina zgîrcită din tunelul verde, în ochii celor trei pădurea îşi pierde atribuțiile extraordinare, identificîndu-se treptat cu vechea, binecunoscuta, universala pădure de acasă şi de pretutindeni. Trebuie ca la fiecare pas rațiunea să le aducă aminte că, departe de a-şi încredința soarta vastului codru străin, au datoria să suspecteze fiecare siluetă şi fiecare umbră pentru a nu cădea pradă răului care i-a lovit pe predecesori.

Sentimentul acesta de comuniune cu pădurea, ținut în frîu, dar imposibil de spulberat, explică mişcarea retractilă a lui Jaap şi a oamenilor din subordinea lui în momentul în care, îndreptîndu-se către a doua poiană artificială înregistrată pe hărți, dau peste zonele distruse. Pare că o putere imbatabilă, cu care nimic nu se poate măsura, însă dementă, a ciopîrțit pădurea. Nici o urmă nu indică intenția unei tăieri raționale, şi dealtfel înzestrarea unei expediții cosmice nu poate decît să excludă folosirea lemnului ca mijloc de procurare a energiei sau ca materie primă. Stricăciunile atît de haotice lasă mai degrabă impresia că nu au alt rost decît amuzamentul pur, dacă nu sînt rodul unei crize de beție a puterii căreia i-a sucombat un spirit slab, copleşit de grandoarea spațiilor împădurite, atunci cînd s-a trezit în mîini cu un instrument de tipul celui care taie şi astăzi drum tanchetei.



Descinzînd fără veste într-o imensă peşteră verde, presărată cu arbori frînți, Jaap a tras instinctiv manşa, oprind înaintarea. Locul e ideal pentru o ambuscadă. Încercatul exploatator nu ar fi trebuit pentru nimic în lume să facă o asemenea manevră. Ainen şi Gror sînt însă departe de a-l cenzura, fie şi mental. Panorama e descurajantă, dar atît de convingătoare! Pornirea pe care o simt cu toții este să coboare, să-şi treacă palmele peste rănile fără îndoială încă pline de sevă, să se convingă de veracitatea imaginii pe care şi-au format-o despre modul în care s-a produs incidentul şi să aducă celui lovit o consolare problematică.

Nu părăsesc însă tancheta. Îşi lipesc de ambrazuri căştile, iar atingerea ține locul unui contact omenesc.

Apoi Jaap îşi aminteşte că el are o funcție, iar grupul o misiune şi smuceşte furios manşa. Micul blindat face un salt peste obstacolele din calea sa şi lovind, la rîndul lui, în cel căzut, îşi reia mersul.

Sînt vizitate astfel cîteva circuri artificiale defrişate inutil, prea aproape unele de altele şi complet nefolositoare. Devine limpede într-un fel că explorării cu miniaparatele de zbor, cu tancheta şi pe jos predecesorii i-au preferat marile incizii, nu întotdeauna cele mai profitabile pentru ştiință, dar la prima vedere mai puțin periculoase. Rămîne de văzut în ce măsură s-au înşelat.

E după-amiază tîrziu cînd, în sfîrşit, grupul ajunge în pragul poienii pe care o domină turnul de catedrală al lui „Fabulos". Bine disimulat, şocul întîlnirii rămîne violent. O copie fidelă a „Abisalului", încremenită, fără viață, într-un spațiu mort. Un

braț întins către cer, un strigăt, un avertisment. Aşa simte Jaap, aşa simt Gror şi Ainen, fiecare în izolarea lui.

Cîteva minute de pîndă la marginea luminişului. Trei perechi de ochi cercetează aspectul cabanei care se ridică față în față cu astronava. Edificiul, pe deplin familiar noilor veniți, este baraca prefabricată, multifuncțională, aflată şi în dotarea lor. Analizarea pereților metalici, a pantei acoperişului, a ferestrelor, a terenului înconjurător nu relevă nici un element alarmant în afară de absența, menită să ridice oricui părul măciucă, fie şi a celei mai neînsemnate urme de viață. În lipsa oamenilor, locuința e un cuvînt gol, o formă fără conținut, ceva monstruos. Şi dacă nu astfel este înregistrat spectacolul pe care-l oferă această a cincea sau a şasea poiană vizitată pe Aixa, cauza rezidă în sănătatea de invidiat a membrilor avangărzii. Chiar şi aşa, atunci cînd, conside-rînd că prelungirea observațiilor nu poate duce la nimic, cercetaşii îşi părăsesc ascunzişul, fiecare dintre ei trage cu ochiul către semnul de exclamare pe care îl reprezintă nava, ce pare că, privind în urma lor, se roteşte în jurul axului său.

Sub acoperirea lui Jaap, Ainen şi Gror se apropie de cabană, ferindu-se din dreptul ferestrelor. Dar sînt numai ei şi scrîşnetul încălțămintei pe zgura care podeşte luminişul.

Se opresc de o parte şi de alta a intrării. Aşteaptă. Nici un sunet, nici o mişcare. Atunci trag, cu bruschețe, uşa de metal a barăcii. Muchia se izbeşte de perete. Brațe puternice se întind ca tot atîtea săbii. Degetele crispate pe arme strîng nervos trăgaciul, gata să declanşeze un foc mortal asupra oricărui nepoftit care s-ar fi aflat înăuntru.

Insă baraca e goală. Sasul scos din uz, prezența ferestrelor arată că ocupanții se considerau în deplină siguranță. Altminteri ar fi montat o altă variantă a cabanei ori ar fi modificat-o pe aceasta.

Baraca nu spune mare lucru. Aspectul ei este atît de liniştitor! Înconjurată de dulapuri încastrate în structura de rezistență a construcției şi care formează un adevărat blindaj suplimentar, cu plafonul etajat, menit să izoleze interiorul de excesele de temperatură, e o construcție de tip tradițional, croită pe gustul pionierilor Cosmosului, care întotdeauna au pus nevoia de societate înaintea confortului. Locatarii au preferat să trăiască într-o încăpere unică şi mare, semn că se simțeau bine împreună şi că, mărturisit sau nu, sufereau de singurătate.

Jaap şi oamenii lui se împrăştie prin căminul spațial. Gror deschide un dulap. De pe un raft priveşte cu orbite goale o cască identică celei pe care o poartă el însuşi. Dedesubt — combinezonul respectiv. Pe piept în stînga, o etichetă: Lars. În alte dulapuri, costumele celorlalți.

Ainen trage un pled. Aşternutul este uşor îngălbenit. Ridică o pernă şi extrage de sub ea un tricou de dimensiuni neverosimile şi un pantalon de aceleaşi proporții. Le arată celorlalți. Aceştia se apropie. O monogramă înlătură orice confuzie: aici a dormit Kox.



Flegmaticul Jaap îşi pierde sîngele reee. Zvîrle în primul pat arma nefolositoare şi-şi smulge casca.

Gîfîie, cu părul vîlvoi, într-o revoltă fără obiect. Deşi uimiți, ceilalți îl imită. Jaap trage aer în piept şi

profită de clipa de confuzie ca să-şi vină în fire.

5

Dormitorul e tocmai atît de mare cît să vezi dintr-o ochire dacă înăuntru se află sau nu cineva. Desigur, au răscolit paturile, au deschis dulapurile, insă au făcut-o în căutare de indicii.

E mai mult decît limpede că nu există nici un supravieţuitor. Dar Ainen nu a terminat să desfacă paturile. Meticulos, el strînge metodic fiecare pled electric şi ridică fiecare saltea pneumatică. Dacă nu desfundă pernele este numai pentru că, privite în transparenţă, nici una nu pare să ascundă ceva. Gror s-ar afla în deplină legitimitate dacă ar lua peste picior apucăturile lui Ainen şi poate că ar face-o dacă aceasta nu ar implica oarecare primejdie. Cît despre Jaap, ar avea tot dreptul să-şi iasă din minţi, dar în ultimele ore nervii lui au fost solicitaţi prea intens ca să mai aibă reacţii. Ajuns la capătul puterilor, preferă să ignoreze obtuza insistenţă a scandinavului şi să-i întoarcă spatele. Ceea. Ce şi face. Dar numai pentru o clipă. Gesturile mecanice ale lui Ainen, el însuşi lipsit de orice iluzie, exercită o anume fascinaţie, căreia Jaap nu i se poate sustrage. Şi astfel e martor la surpriza camaradului său, care, dislocînd ultimul pled, rămîne cu mîna în aer, incapabil să articuleze un cuvînt.

— Ce-i? Şopteşte, sufocat, Jaap.

— Ai găsit ceva?

Nici glasul lui Gror nu este mai muzical. Tăcerea lui Ainen sugerează un răspuns. Colericul şi sanguinicul se apropie de flegmatic.

Şi văd: în colţul cel mai ferit se află un schelet, mai exact — un cadavru. Dar atît de descărnat, în asemenea hal de epuizare că, aşa cum zace, fără viaţă, în patul a cărui curăţenie lasă de dorit, pare mai curînd un vrej adus de vînt. Măsurînd arătarea îngropată în cearşaf, au înţeles de ce pledul care-l acoperise nu-i trăda în nici un fel prezenţa.

Ainen dezgoleşte corpul necunoscutului. Asistenţii întorc a dezgust capul. Mortul nu e frumos, Nu se ostenesc să-l întrebe pe Ainen ce are de gînd. Cu un cap pătrat nu discuţi decît strictul necesar.

S-ar părea că rezervele voinicului sînt departe de a se epuiza. Omul gheţurilor îşi vîră braţele adînc sub corpul celui găsit, îl ridică uşor, ca pe un fulg, şi-l depune pe un pat situat în vecinătatea unei ferestre. Apoi, fără să trădeze nici o repulsie, îşi lipeşte urechea de pieptul străinului şi ascultă.

Ceilalţi nu mai pot suporta. E prea mult. Ainen dă locului şi orei o coloratură prea extravagantă ca să nu rişte sancţiuni. Jaap şi Gror nu mai sînt în stare să se stăpînească. Protestează printr-un hohot de rîs cel puţin deplasat.

Ainen se ridică imperturbabil. Camarazii îl cunosc îndestul ca să prevină o mişcare de natură să-i pună pe amîndoi la podea în cincisprezece secunde. Se trag înapoi, trecînd instinctiv în apărare.

— Ce-i cu tine, bravează Gror, vrei să-l înviezi?

— Nu se ştie niciodată, spune Ainen, obscur ca Pitia.

Cei doi luptători în gardă simt ace de gheaţă pe şira spinării. Strîngînd pumnii în continuare, întreabă stupid:

— Cum aşa?

Dar septentrionalul nu le mai acordă nici o atenţie. Revine asupra celui întins.

Acesta nu oferă nici o bază optimismului său, dar cuvîntul lui Ainen nu este dintre cele care pot fi puse la îndoială.

Sub ochii neîncrezători ai celorlalți, temerarul Ainen începe o dificilă operație de reanimare. Un instinct îl face să aleagă nu aparatura de salvare de pe tanchetă, nici pe a gazdelor, ci o veche tehnică a strămoşilor săi din tundră, care asociază masajul unui boxer de categorie grea cu gimnastica unui dansator de samba, totul condimentat cu palme energice şi duşuri scoțiene.

Rezultatele nu sînt din cale-afară de strălucite. Perseverent şi egal, Ainen se dovedeşte însă inepuizabil şi de nedescurajat. Ore lungi trec fără să se înregistreze nici un progres. Gror, apoi Jaap ies la aer, făcîndu-şi de lucru. Conducătorul grupului cheamă baza şi raportează. Între timp Gror vizitează nava care i-a precedat, sperînd zadarnic să afle o cheie dispariției echipajului.

Pe Aixa se înserează. Gror nu a găsit pe „Fabulos" decît cele necesare pentru pregătirea cinei. Acționează în consecință. Îi aduce şi lui Ainen o gustare copioasă şi o cafea fierbinte. Corpul neînsuflețit nu arată mai bine ca la început, dimpotrivă, tratamentul violent l-a desfigurat definitiv, în orice caz i-a învinețit figura. Dar Gror nu ține în mod special să-l contemple şi nici nu tînjeşte după un schimb de amabilități cu masivul atlet. Acesta a lepădat el însuşi cea mai mare parte a îmbrăcămintei şi pentru prima oară arată istovit. Cu atît mai grăbit părăseşte Gror cabana. Ştie din experiență că oboseala nu face decît să ascută susceptibilitățile.

Pe Ainen îl aşteaptă o noapte grea. Dar ceilalți nu au nici un motiv să vegheze. Urcă pe nava părăsită. Jaap ia din nou legătura cu „Abisal" şi îl cere la aparat pe Urun. Acesta se prezintă. Ascultă veştile fără să comenteze. Ia notă de găsirea cadavrului, întîlnire radio a doua zi. Jaap îşi azvîrle cît colo costumul şi se trînteşte într-o cuşetă. Gror i-a luat-o înainte. Pleoape de plumb le obturează privirea, înainte ca încercații expediționari să-şi dea seama, cad într-un somn adînc şi binefăcător. Nu au luat nici una dintre măsurile de securitate obligatorii într-o împrejurare ca aceasta. Dezarmați şi neputincioşi, sînt la cheremul forțelor obscure care bîntuie planeta. Ele îi ignoră însă, din cine ştie ce tainice motive, şi astfel noaptea se scurge lin, fără evenimente.

Nava luceşte stins în ceața alburie a stelelor. Cei doi au revenit pe Terra. Planeta natală îşi exercită inflexibil monopolul asupra viselor celor care au părăsit-o.

S-a luminat. Jaap sare în picioare, îl trezeşte pe Gror, dar nu aşteaptă ca acesta să fie gata, ci coboară de pe navă, îndreptîndu-se către cabană.

Nici o mişcare, nici un semn de viață, Jaap trage uşa, intră şi-i caută din ochi pe cei doi. Aceştia zac, două cadavre, pe două paturi identice. Jaap este izbit de izul de asemănare care uneşte cele două corpuri. Ce anume a putut face ca strigoiul aproape imponderabil şi atletul de clasă, care pînă ieri cu greu ar fi fost admişi în acelaşi spațiu logic ca ființe cu drepturi egale, să aibă un aer atît de înrudit? Sfrijitul nu arată să-şi fi revenit. Mai curînd s-ar putea crede că neaşteptatul tratament l-a ajutat pe Ainen să dea jos cîteva kilograme bune. Contrastul ar fi rămas considerabil dacă Jaap s-ar fi rezumat la compararea ponderii lor. Ceea ce-i apropie este altceva. Pe Jaap evidența îl izbeşte ca un pumn: cei doi au în aceeaşi măsură aerul că dorm.

E prea mult. Jaap năvăleşte asupra lui Ainen, scuturîndu-l cu violență. Acesta se deşteaptă cu greu. Este morocănos şi are cearcăne vinete. Înțelegînd, în sfîrşit, cine şi de ce îl trezeşte, cască îndelung, apoi întinde mîna spre patul alăturat.

— Îl cheamă Stracco.

Şi se întoarce pe partea cealaltă.

— De unde ştii?!

Jaap are buzele albe şi genunchii moi.

— L-am întrebat, încheie Ainen discuţia, cu tonul unuia care nu vede ce ar mai fi de adăugat.

Noutatea nu poate fi trecută sub tăcere. Dar Jaap nu are curajul s-o comunice. Curînd Stracco deschide ochii. Este prea slab ca să coboare din pat,

Dar e cît se poate de viu. Luat prin surprindere, Gror, care vine cu de-ale gurii, e cît pe ce să scape proviziile pe jos.

Necunoscutul este unicul supravieţuitor al primei expediţii. Greu de recunoscut, fireşte. Prin cîte nu a trecut! Boală, nebunie, izolare, a gustat din ele pînă la saţiu. A rezistat însă, ceea ce este o minune.

Cum au pierit ceilalţi? Unde se află cadavrele lor? Şi ce s-a întîmplat la urma urmei? Imposibil de aflat. Pur şi simplu, la un moment dat au început să dispară. Unul cîte unul. Apoi nu mai ştie. A fost extrem de bolnav. Fotografia din carnetul de zbor nu are nimic comun cu stafia palidă care abia îşi trage sufletul.

Jaap meditează cu glas tare:

— Ar trebui urcat în rachetă şi trimis pe Pămînt.

Ochii lui Stracco lucesc. Dar proiectul este irealizabil. Ar fi extrem de imprudent să supună un organism atît de traumatizat la suprasolicitările inerente unui zbor cosmic îndelungat. Şi, chiar dacă ar aştepta să se întremeze, să-şi revină în puteri, cine şi-ar asuma riscul de a reduce echipa tocmai acum, cînd ies la iveală pericole necunoscute? Decizia o va lua comandantul expediţiei, dar opinia celor trei e formată: Stracco trebuie să se încadreze în grup.

Jaap s-a împăcat cu ideea, ba chiar îi va face plăcere să-i comunice lui Urun vestea resuscitării lui Stracco. Un laconic mesaj radio este lansat către „Abisal" cu intenţia expresă de a provoca senzaţie. Cum operator de serviciu este Hay, în mai puţin de două minute toată suflarea de pe Aixa e la curent. Formulările lui Jaap îşi fac efectul. Sute de întrebări bombardează aparatura de pe „Abisal". Jaap se prăpădeşte de rîs.

— Nu, isteţilor, nu e o farsă. Eu unul mă laud cu o imaginaţie mai puţin macabră. Ar fi trebuit să băgaţi de seamă, bombăneşte în chip de încheiere şi suceşte butonul aparatului. „S-a zis cu liniştea de pe Aixa" — îşi spune. A uitat că ieri încă, la aceeaşi oră, numele planetei era Teroare.

6

Vestea că există un supravieţuitor a electrizat expediţia. Măsuratul Urun se dovedeşte incapabil să opună rezistenţă nevoii oamenilor de a-l vedea pe Stracco şi a sta de vorbă cu el. Hay este pentru transmiterea unui mesaj către Pămînt, dar Urun consideră că ar fi mai util s-o facă după ce vor fi în posesia răspunsurilor la întrebările rămase în suspensie.

Se înghesuie cu toţii în cea de-a doua tanchetă şi pătrund în tunelul croit în ajun. Peir ţine cu mîini ferme comenzile jetului de aer, gata să intervină dacă ar apărea fie şi cea mai neînsemnată mişcare suspectă. Dar tunelul e pustiu. Farurile puternice nu izbutesc să spulbere penumbra de sub arbori, însă nici un obstacol nu se opune înaintării.

Vizitează astfel, în goană, locurile a căror privelişte i-a zguduit pe camarazii lor.

Cum însă astăzi dominanta e alta, impresia diferă. Privesc distrugerile fără sens, dar nu le înregistrează ca atare şi sînt departe de a simţi în carnea lor tăişul absurd care a ciopîrţit pădurea.

Ajunşi în poiana cea neagră, tresar, pătrunşi cu bruscheţe de realitate. Măsoară o clipă silueta lui „Fabulos", tulburaţi, la rîndu-le, de asemănarea cu propria lor navă şi trec mai departe.

În pragul barăcii a ieşit să-i întîmpine Jaap.

— Unde e? întreabă Urun.

— Înăuntru.

— L-aţi pus pe picioare? Jaap e primul care se miră:

— S-ar părea că da!

Grupul intră fără ceremonie. Stracco a părăsit patul. Şade la masă înconjurat de băieţi. Jaap face prezentările:

— El e. Îl cheamă Stracco.

— Omule, se minunează Peir, eşti tu sau umbra ta?

Rîsul expediţionarilor e zgomotos.

— Ehei, exclamă Gror, să-l fi văzut ieri pe vremea asta...

Urun pune întrebările cele mai raţionale cu putinţă, iar Stracco dă lămuriri.

Hay, Gror şi ceilalţi comentează în şoaptă evenimentul. Sînt impresionaţi, dar nu peste poate. Ceea ce îi mişcă mai mult ca orice pare a fi starea fizică a lui Stracco. Punctul lor de vedere debordează de bun simţ; prea firav pentru a face vreo ispravă pe Aixa.

Aspectul lui Stracco pare să le dea dreptate. Arată întocmai ca tipii aceia a căror simplă prezenţă te face să te simţi mătăhălos şi deplasat. „încă unul care o să trăiască pe seama noastră" — îşi spun cei mai vindicativi dintre titularii echipei, ca şi cum printre ei s-ar mai afla vreun asemenea specimen. O sentinţă fără drept de apel, întărită de autoritatea experienţei unor veterani ai spaţiului.

Urun ar vrea grozav să-l aibă pe Stracco numai pentru el măcar o jumătate de oră. Dar mai curînd ar putea să pretindă o coridă pe Aixa.

— Eu sînt şeful, precizează pentru lămurirea străinului. Cum ziceai că te cheamă?

— Stracco.

— Ce ştii să faci cînd ai greutatea normală?

— Montez case. Dar mă pricep şi la instalaţii. Dacă aveţi o baie de oxigen, v-o pun pe picioare cît ai bate din palme.

Întrebările sînt lipsite de sens, arhiva de pe „Fabulos" conţine, desigur, datele complete ale omului, pînă la testele private ale bunicilor. Dar benzile nu au nici un haz cînd poţi să te informezi direct de la sursă. Dacă întîlneşti un om, se cade să afli chiar din gura lui ce hram poartă.

— Eşti însurat? Ai copii?

Stupid. În acest caz ar fi căzut de la prima selecţie. Stracco răspunde însă cu simplitate: nu, e celibatar, dealtfel nu are pe nimeni, îşi poartă singur de grijă, nu i-ar plăcea să trăiască pe seama altuia, nici dădăcit prea îndeaproape.

Asistenţa schimbă priviri nerăbdătoare: pînă cînd o să mai batem cîmpii? Urun e impenetrabil.

— Eşti singurul supravieţuitor de pe „Fabulos". Ce s-a petrecut aici?

Forfota a încetat brusc. Fiecare încremeneşte pe locul unde se află, să nu scape un cuvînt.

Stracco închide ochii. Se reculege o clipă. Vorbeşte:

— E îngrozitor. Nu am ce să vă spun. Nu ştiu aproape nimic. Într-o zi, Lars a dispărut. Pur şi simplu. Am crezut că s-a rătăcit. L-am căutat, l-am aşteptat. Nu s-a mai întors. A urmat Kox. Apoi altul şi altul. Au pierit fără urmă, rînd pe rînd. Nu s-a găsit nici un indiciu, nici măcar corpul vreunuia dintre ei.

— Cum aşa? întreabă Hay. Glasul lui exprimă revoltă. Adică s-au evaporat?

Urun intervine:

— Lasă-l să vorbească. Omule, te ascultăm.

— Eram derutați. Nu ştiam ce să credem, încotro să ne îndreptăm. Am căutat la întîmplare. N-am găsit nimic. Apoi am vrut să anunțăm Pămîntul. Însă radioul amuțise. Cînd am rămas patru, am vrut să plecăm. Dar „Fabulos" nu mai răspundea la comenzi. Eram condamnați.

— Şi nimeni nu a văzut ceva suspect niciodată?

— Ne-am gîndit la nişte ființe agile. Un fel de cimpanzei. Dar pe Aixa nu există aşa ceva sau nu am descoperit noi. De oameni, nici vorbă. Am ocolit de zeci de ori planeta cu „sfîrleaza". Aşa îi spunea Kox bilocului nostru.

— Aşa îi spunem şi noi, precizează Urun. Şi continuă: Aixa asta e numai pădure, aşa cum pare? Nimic altceva? Nici animale, nici păsări?

— Nici măcar insecte. O pădure şi atît. Slăbănogul se gîndeşte un moment şi rectifică:

— Nu e o pădure oarecare. Arborii ăştia nemaipomeniți comunică între ei printr-un sistem comun de rădăcini atît de complex că nu poate fi descris. Fiecare copac e un individ, însă pădurea e un întreg. Nu am pretenția să înțeleg, dar e măreț.

— Şi înfricoşător, completează Neal. — într-un fel.

— Dar tu? Cum ai plecat?

— Eu? Ce s-a întîmplat cu mine? De ce sînt aici, aşa prăpădit cum sînt, şi nu acolo unde zac ceilalți? Frumoasă întrebare! De unde vreți să ştiu? Habar n-am. Tot ce pot să vă spun este că într-o bună zi m-am trezit singur. Atunci mi-am adus în cabană proviziile, armele şi am început să aştept. Pe urmă m-am îmbolnăvit şi nu mai ştiu nici atît. Dacă nu veneați voi...

Stracco striveşte în pumn adversari nevăzuți. O face furiş, cu o violență abstractă, vrînd parcă, în acelaşi timp, să şteargă orice urmă a ei, ca şi ruşinea de a fi cedat.

— Dacă v-ați fi grăbit, dacă veneați mai devreme...



Ascultătorii tac. Tace şi Urun. Să-i aducă aminte că nu au făcut decît să urmeze programul stabilit, că nimeni pe Pămînt nu bănuieşte ce se petrece pe Aixa, că atunci cînd tăcerea lor i-a neliniştit se aflau de multă vreme pe drum şi că, pregătindu-se în vederea întîlnirii de azi, şi-au perindat prin minte sute de explicații, care de care mai fanteziste? N-ar avea nici un rost. Urun se preface a nu fi observat clipa de slăbiciune a lui

Stracco.

— Eu sînt şi medicul expediţiei, reia cu tonul cel mai neutru. Aş vrea să te consult. De acord?

Pe Stracco schimbarea subiectului îl bucură.

— Băieţi, zice Peir, şi un pigment de ironie alterează firescul scenei, medicul vrea să fie singur cu pacientul. Haideţi afară, să admirăm peisajul.

7

În timpul interogatoriului, Ainen a stat deoparte, absent. Urun îl cunoaşte destul de bine pentru a nu-l jigni prin vreo remarcă nelalocul ei la adresa generoasei sale încăpăţînări. Dealtfel, herculeanul personaj a ieşit împreună cu grosul expediţiei.

Odată încheiată vizita medicală, comandantul se retrage. Consultaţia nu a dezvăluit nimic ireversibil. În cazul dat, epuizarea fizică nu prezintă importanţă. Iar dacă Ainen se consideră implicat în recuperarea lui Stracco ar fi de-a dreptul deplasat să-şi facă griji. Iar să dai sfaturi ursului polar e chiar mai puţin recomandabil decît să-i mulţumeşti. Ainen are vocaţia răspunderii. Ştirbindu-i iniţiativa, nu ai face decît să-i retezi elanul. Un tact înnăscut îl fereşte pe Urun de una ca asta.

Atitudinea prevenitoare faţă de pacient merge pînă la detaliu. Bolnavul refuză sucul de fructe natural, scos din rezervele cele mai preţioase ale echipajului, şi cere o insipidă apă minerală? Preferă, de asemenea, fripturii în sînge pe care i-o recomandă Ainen proteinele fade din frigiderul cabanei, pe care l-a garnisit el însuşi? Cuvîntul celui aflat în suferinţă e ordin. Halterofilul se execută fără a clipi. Ceremonia mesei are şi ea loc fără martori, Ainen preferind să nu fie stînjenit de spectatori atunci cînd are de lucru.

Cîteva zile trec astfel fără ca vreunul dintre, „abisali” să se apropie de Stracco dincolo de invizibila barieră pe care a ridicat-o, inconştient, Ainen. Şi numai Stracco este în măsură să nu ţină seama de ea.

Evenimentul are loc de îndată ce omul se reface suficient ca să iasă la soare. Deşiratul supravieţuitor de pe „Fabulos" închide ochii, orbit de lumină. După ce trage cu voluptate aer în piept, porneşte alene către un accident de teren ascuns între arbori. Peste cîteva minute revine ducînd un fel de sac de voiaj format dublu. Şi l-a ridicat pe umăr şi îl poartă vitejeşte spre baracă.

De pe acoperiş, căruia îi întăresc legăturile, Peir şi Hay privesc în urma lui: Asta şi-a cărat după el o adevărată zestre, o garderobă de teatru, are de gînd să dea gata frumoasele ţinutului. Ba nu, trebuie să aibă romane, baloturi întregi de romane, capsulă lîngă capsulă. Aşa arată numai un tip care nu se desparte de biblioteca lui, pentru ca după lucru să se retragă într-o splendidă izolare populată de vise romantice. Un pariu se încheie într-un timp record.

— Amice, ia iniţiativa Peir, care s-a lăsat să lunece jos, dă-ncoace pacheţelul, să nu-l scapi.

Stracco se opreşte, se întoarce spre cei doi. Să protesteze? Să mulţumească? Peir se apropie decis. Hay, care l-a urmat, îl sprijină din flanc.

—- Ce căşti ochii? O mînă de ajutor — n-ai mai văzut aşa ceva?

A văzut. Peir saltă pe umăr sacul. E al dracului de greu. Sub povară, se îndoaie ca trestia. Pe deasupra e zadarnic: nici cîntărit în mîini, nici pipăit fără ocolişuri, sucit în fel şi chip, coletul nu-şi trădează conţinutul. Stracco şi Hay vin pe urmele lui Peir, care se poticneşte de mai multe ori. În sfîrşit hamalul voluntar se opreşte, pune sacul jos şi

întreabă, cu fruntea umedă de transpirație:

— Ce naiba ai înăuntru? Stracco preia sacul fără efort.

— Nimic deosebit. Mîncare.

— Zău? Pufnește în rîs blondul. După greutate, s-ar zice că mănînci bolovani!

Nici o reacție. Spirit prea diluat.

„Omul ăsta strică prețurile" — își spun cei doi, în consens. E bine stabilit că aprovizionarea rămîne treaba administrației. În ce privește bagajul unui muncitor spațial, din el nu vor lipsi, desigur, niște haine care să țină la tăvăleală, o pereche de foițe, un set de fotografii „speciale" și, bineînțeles, unicul articol interzis cu desăvîrșire. În Cosmos -— ceva tare. Or, naivul ăsta a cărat după el un magazin de conserve.

În baracă, Stracco, mereu însoțit de umbrele sale, desface coletul. Nicicînd un fluierat de admirație nu a sunat mai convingător.

— Afurisitul! Sare în sus Hay. Numai delicatese! Într-adevăr, nu în fiecare zi se întîlnesc pe Aixa

Icrele negre, fie și sintetice, și somonul afumat, chiar dacă produs din gaz metan.

— Așa se trăiește, băiete, joacă Peir comedia convertirii, nu cu galeți și apă rece!

Stracco întrerupe o clipă așezarea cutiilor în frigiderul barăcii ca să arate într-o direcție neclară:

— Este pentru toată lumea.

Un minut mai tîrziu fac împreună cale întoarsă. Urmîndu-l pe Stracco, pătrund într-o peșteră artificială nu prea înaltă, în schimb adîncă și rece. Pe zid, o perdea de cristale de gheață răspunde cu miriade de focuri lanternei lui Stracco. Pretutindeni, baloturi masive cu alimente clădite ordonat.

— O parte din proviziile de pe „Fabulos", precizează Stracco. După scoaterea din funcțiune a navei, am hotărît să ascundem alimentele în mai multe locuri. Erau suficiente pentru cincisprezece ani. N-o să se supere nimeni dacă vă invit la masă.

— Aici, pe loc? Se miră cei doi, încîntați totuși.

— De ce nu? Doar dacă nu vă e frig...

Mîndria unor lupi ai spațiului nu admite una ca asta. Un mic festin este improvizat. Cu gura plină și ochii sclipitori, Hay și Peir privesc plini de admirație către Stracco.

— E dat naibii, nu crezi?

— Categoric!

Peir ține să guste și o felie de jambon. Se servește singur, oferind și celorlalți. Stracco refuză. Hay ridică din umeri. Peir însă pornește o pledoarie în favoarea proteinelor superioare.

— Inutil, întrerupe Stracco. Nu te contrazic. Dar eu nu mănînc niciodată carne.

Comesenii rămîn cu îmbucătura în gît. Cum adică?! Ce vrea să spună? De ce? În ce scop?

Abundența întrebărilor nu duce la clarificarea lucrurilor. Nu există nici un motiv special: pur și simplu, ca un om liber ce se află, Sracco refuză acest aliment. Fără comentarii.

Teorii? Argumente? Cîte poftiți. Orice vegetarian vi le poate repeta pînă la intoxicare. Nici Hay, nici Peir nu duc ideile lor despre cumpătarea filozofică pînă la abolirea biftecului, dar nimic nu-l poate împiedica pe Stracco s-o facă.

— I.asă omul în pace, își revine Peir. E dreptul lui.

Vorbește în fraze scurte. Între timp își linge degetele. Șterge de haine ce a mai rămas și întinde brațele către Stracco.

— Bate laba, slăbănogule! Eşti un aiurit, dar îmi place ideologia ta!

Stracco zîmbeşte pe sub mustață. Peştera orbitoare e un loc foarte potrivit pentru spargerea gheții.

Va urma.....



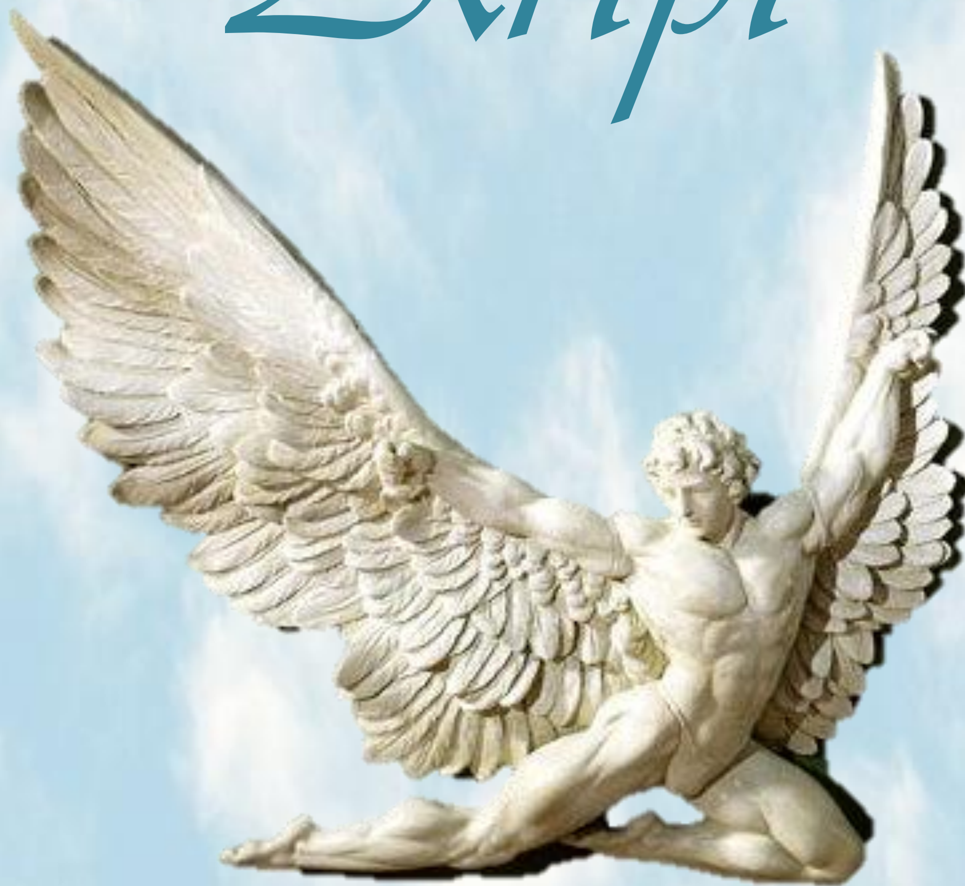
„Zbor pentru a-mi elibera mintea de tirania lucrurilor mărunte”

Antoine de Saint-Exupéry

„Poate fi descrisă în cuvinte magia zborului ? Nu cred !”

Michael Parfit

Aripi



„...pământul nu este în nici un fel pus în față cu cerul înghețat din care coboară avioanele noastre. E simplu, altceva.

Nu se pot alătura, cerul din care venim şi pământul pe care călcăm, şi asta naşte surd, dureros, înăbuşit, o nelinişte numai de noi ştiută...”

Doru Davidovici

„Piloții îşi marchează viața după numărul de ore de zbor... orice alt fel de timp nu este demn de remarcat.”

Michael Parfit



Fragmente din volumul
„Inimi cât să cuprindă cerul patriei”
Cornel Marandiuc

Victorie la limita becului roșu

De la Mamaia decolează si Messerschmitt-urile escadrilei independente 52 „pază litoral” (Grupul 9 Vînătoare). Locotenentul Ioan Galea comandă patrula a 3-a. Are coechipier pe adjutantul Bucholzer. Urcă spre țară, spre munții aflați în depărtare. Spre chinuita Prahova. În căştile radio află mersul bombardierelor: au trecut Dunărea, se găsesc acum undeva aproape de obiectiv. Aude glasuri venite din eter şi de pe pămînt. Ştie astfel că în aer gonesc şi alte Messerschmitt-uri şi I.A.R.-uri. Cîştigă înălțime, ducîndu-şi patula la întîlnirea cu cvadrimotoarele. Cel puțin pentru început, cînd încă poți avea inițiativă, să atace compact, cu întreaga patrulă ! îşi atenționează coechipierii.

Iată-le ... întîi, dîrele de condensare. Acestea par a împinge un mic punct înainte. La vitezele adunate, de apropiere frontală, ele se transformă repede în siluete mici cruciforme. Apoi în avioane. Apoi în bombardiere. Patrula se strînge aproape, pică diferența, de 700 metri, pe care o are, cîştigă viteză. Bombardierele cresc enorm ...



Galea se află în aripa dreaptă a formației, vede începută vînzoleala şi dispersarea bombardierelor din care muşcă alți vînători, sosiți mai devreme. Are acum în colimator adversarul. Declanşează armele venind trăznet în plexiglasurile acestuia. Observă rafalele mitralierelor din botul enorm. Vede cum armele sale ciugulesc ca o grindină pe motorul interior drept al bombardierului. Degajează cu întreaga patrulă pe sub aripile imense. Desigur, în spatele cvadrimotoarelor îi aşteaptă vînătorii yankei ! Au viteză însă ... Ies de sub bombardiere, țîşnesc în sus. Nicăieri vînătoarea adversă ! Nişte nori castelatus stau nepăsători alături. Cele două avioane (a rămas cu Bucholzer) virează scurt, se năpustesc din nou asupra celui nu îndeajuns lovit. Formația este mai destrămată acum, şi prin ea „Me-urile se reped, dar... patru Lightning-uri (apărute de unde ?) s-au plasat deja în urma lor. Sunt prea departe să tragă, însă boturile lor, strălucitoare, nu prevestesc nimic bun ! Urmat de coechipier, locotenentul degajează spre a cîştigă înălțime, peste ei. Forțează virajul cabrat, Lightning-

urile trec lansate, „Me”-urile îşi sfîrşesc răsucirea avînd tunurile pe ele. Fîşneşte, bine strunite, cele 4 aparate dispar... Este un joc al virajelor care reciproc îi oferă şi îi smulge pe unii altora. Americanii cîştigă ceva înălțime însă. Numai să nu apară alții... gîndeşte îngrijorat locotenentul. Prinde ampenajele ultimului Lightning, îi trimite o scurtă rafală. Fără efect. Cei patru dispar în aburii protectori ai norilor... Timpul ! Timpul însă... Au decolat cu peste o oră înainte, radioul îi avertizase să nu aterizeze pe aerodroamele din jurul Bucureştiului (măturate de Lightning-uri), benzina a ars de-acum ! Sunt la 7.500 metri, sud Bucureşti, aproape de Dunăre. Pun cap-compas 75°, spre Mamaia. Cîteva minute de zbor ... Mai jos cu o mie de metri, trece o formație de 12 Lightning-uri, în grupaj perfect... Au avantaj de înălțime, fulgeră gîndul. Nu au benzină însă ! Cum nu sunt observați, le lasă. Cele trei patrule americane alunecă mai departe. Imediat însă în urma lor apar alți trei — probabil l-au pierdut pe cel de al patrulea. Locotenentul cîntăreşte scurt. Avantajul de surprindere şi înălțime îl hotărăşte: vor ataca ! Virează. Vin cu soarele în spate. Cad vertiginos, împărțindu-şi de departe Lightning-urile: locotenentul pe stînga, adjutantul pe dreapta ! Lansați spre cei neştiutori care zboară liniştiți, la o sută metri apasă pîrghiile electrice de pe manşă. Rafalele locotenentului spintecă violent motorul stîng şi cabina Lightningului. Acesta se învăluie în fum, explodează, se dislocă. Celelalte două scapă nevătămate de înjurăturile adjutantului, căruia i se blocase armamentul ! Trec cu viteză peste ele, degajează, pun motoarele în plin să reia înălțimea. O privire scurtă peste umăr îi asigură că americanii se cațără deslănțuiți după ei. În radio, explicațiile coechipierului şi epitete spre armele de bord. Din spate, cadența tunurilor de 17 mm ale Lightning-urilor în superioritate acum, este neplăcută. Manevrează rapid, repetat. Americanii, buni manevrieri şi ei, rămîn exact în spatele lor. Aceeaşi înălțime. Aceleaşi tunuri ! Becurile roşii, avertizoare, ard de 3 minute. Rămîn 7 minute de zbor ! Cu overboust, încă mai puțin. Americanii ajung la distanța optimă de tragere, trebuie făcut ceva ! Trebuie ruptă lupta cumva ! Trebuie ! Îl avertizează pe adjutant: zboară strîns alături încă o secundă, reduc brusc motoarele apoi. Trec rafalele şi trec Lightning-urile, ei însă au şi picat cu motoarele în plin pe stînga-dreapta, într-un „V” răsturnat; americanii se duc, năluci ! Cu 700 la oră redresează sub 2000 metri şi vin pe ultimile picături de benzină, la aterizare !

O maşină care întîrzie şi un solitar

Adjutantul av. rez. Pascu Vasile, aparținător Grupului 8 Vt, va fi printre piloții selecționați spre a forma, mai tîrziu, fabulosul Grup 8 Asalt (Henschel). Acum însă, îşi petrece noaptea de 11 spre 12 iunie 1942 pe aerodromul Tîrgşorul Nou. Ceilalți piloți sunt... „bine-merçi !” în oraş, unde îşi fac somnul de noapte, urmînd să revină la aerodrom pentru orele 04.00, aduşi în fiecare dimineață cu Ford-ul unității; adj. Pascu a rămas pe aerodrom la „o vorbă şi un pahar” cu Rotaru, şeful popotei. Noaptea de vară este scurtă, ce sens ar mai avea ... dar „toate cu măsură”, şi adjutantul se retrage spre linia avioanelor sub aripile cărora se află şezlongurile devenite şi ele, acum, prețioase auxiliare în dotarea unui Grup de vînătoare înainte de-a se rezema cu nădejde într-unul din ele, urcă în carlinga aparatului său, porneşte motorul, aduce uleiul „la temperatură” necesară căci... zorile se apropie, permanența începe cu orele 04.00 şi... cine ştie ?!

Ora 03.50. Maşina piloților pare că astăzi întîrzie. Cerul, pînă la 3.900 metri, unde

începe plafonul norilor, este clar, rece, tăcut. Încă numai cîteva clipe tăcut — apoi sunet de motoare şi elici îi sfîşie tăcerea: inamicul ? Posibil, aşteptatul, anunțatul „teoretic" inamic ? Vin americanii ? Nu „vin", americanii sunt pe cer, undeva deasupra, peste România: cvadrimotoarele colonelului Halverson îşi caută obiectivul !

Sare din şezlong, urcă, se leagă, motorul cald porneşte imediat. De undeva țîşnesc proiectoarele, prind să se ridice baloanele captive ale barajului ... Solitarul avion decolează ridicîndu-se abrupt, repede, cu rozeta compasului de bord indicând West. Urcă în noapte, dar noaptea este doar a pămîntului; sus, la 3.900, puțina dar îndestula lumină ajunsă trădează silueta unui cvadrimotor. Viraj 180°, motor, bombardierul stă pe apele dintre noapte şi zi ale cerului. Nu însă şi mitralierele grele ale turelei de spate: dintre ampenajele uriaşe ca umbre ale destinului, jumelajul trage ca nebun — un mitralior atent ! Un mitralior cu ochi buni ! Un mitralior. . trasoarele spintecă ascuțit, „I.A.R."-ul creşte ! În față creşte Ploieştiul, brusc Flak-ul german şi ACA-ul românesc dezlănțuie infernul tocmai cînd „I.A.R."-ul îi vine evadrimotorului sub ampenaje, de jos, trăgînd. Acum, acesta, Flak-ul ! Viraj. Degajare. Proiectilele antiaerienei se sparg nealegînd spre ce, bombardierul îşi deschide trapele, la cinci-şase sute metri de gară bombele izbesc, iar bombardierul, uşurat, sare în pîcla norilor. Spre gurile Dunării ! — gîndeşte adjutantul — „spre gurile Dunării !", este poarta de intrare a americanilor, aşa fuseseră anunțați ! Motor, viraj, cap-compas spre Galați-Brăila ! „I.A.R."-ul aleargă spre de unde creşte speranța zilei. Este singur pe cer, singurul avion, singurul combatant, singurul apărător vînător — om şi maşină românească — în primul atac contra americanilor întîia oară veniți peste România ! Colonelul Halverson, aflat în fruntea formației sale, reprezintă acum „Lumea liberă", America, America şi Europa luate împreună (ba chiar întreaga lume ce luptă de partea cealaltă ... pentru că aşa s-a împărțit lumea !) iar el, adjutantul av. Pascu Vasile, decolat în pripă, fără casca radio măcar, neauzit şi neauzind astfel, „luînd" totul „pe cont propriu", el... ce reprezintă, ce înseamnă ? Goneşte la limita puterii de zbor spre presupusa reîntâlnire cu „bombardierul său". Lumina creşte, benzina scade, undeva jos trebuie să fie Urzicenii, cînd, printr-o spărtură a norilor.. . cităm din mărturia pilotului: „... în fața mea, la cca. 200 metri, pe aceeaşi direcție de zbor, era americanul".



Sub 200 metri, trage ! Cele şase mitraliere ! Motorul stîng interior al bombardierului, crapă ! Foc violent. Explozie. Rezervoare de ulei aruncă brusc jerbe negre, înăbuşitoare. Plexiglasurile „I.A.R."-ului se acoperă de mîzgă, motorul aspiră ulei din aerul înconjurător, se îneacă. Bujiile ancrasează, turajul scade brusc. Avionul se răstoarnă, motorul scuipă fum alb, omul panica. Coboară brutal spre Mizil iar cvadrimotorul prinde să alunece şi el spre scoarța nelămurită a pămîntului .. .

Mizilul... Zbor în coborîre. Repetat, repede, maneta pompei de amorsare şi motorul reia rotund. Clar, rotund ! Turajul sare la 3.000—3.200. Viraj. Urcă din nou. înapoi spre Buzău — Brăila ! Este la 3.900, baza norilor, peste Buzău timp frumos, primele raze ale soarelui țîşnesc peste lume iar dinspre Rîmnicul Sărat, tot ca o lumină, un „B-24" tocmai îşi înclină virajul spre Buzău. Îl ajunge. Îi intră sub ampenaje, apasă mitralierele.

Bombardierul pică repezit spre valea Buzăului, unde sunt nori, aruncîndu-se brutal de pe o aripă pe alta; îşi caută scăparea ! O găseşte, brusc mitralierele „I.A.R.”-ului armează în sec, în gol ! Muniție terminată, motorul înspumat, pilotul brobonit de apa încordării. Degajează, cade la verticala Buzăului, aterizează. Rulaj scurt, pedalele frînelor sub tălpile cizmelor de zbor, culisează cabina, cataramele chingilor. .. sare din avion tocmai cînd bombele „Liberator”-ului scăpat şuieră peste gară şi aerodrom: hangarul nr. 2 şi cabina intrare a stației C.F.R. Buzău sar în aer !

Pe aerodrom, țipenie ! Oamenii s-au adăpostit în tranşee. Alături, pe teren, un „I.A.R.-39”. În care adjutantul se repede, revenind cu trei benzi de mitralieră: 900 proiectile ! îşi înarmează astfel avionul şi decolează imediat. Din nou spre Galați — Brăila ! După cele două bombardiere „ale sale” ! Două acum, cel lovit şi cel tocmai ratat. Dă zor. Capul „pe bilă”, rotind atent. Spațiul, clar de-acum, rapid, repetat cercetat, nu spune încă nimic. Pămîntul, da ! în apropiere de Brăila, în raza localității Viziru, de pe întinderea cîmpului se ridică fum. Pică. Trece aproape. Ca să revină din nou: într-o răsucire apocaliptică, „întîiul său bombardier” îşi trimite fumul mistuirii spre cerul de pe care s-a prăbuşit... din spre comună, valuri de oameni aleargă în spre aici, întru minunare ! încă o trecere în rasmout, motor, şi zbor întins spre Mizil, unde aterizează. Cere benzină şi o cască radio. Le primeşte. Aterizează „acasă”, pe Tîrgşor, la 08.30 şi este primit cu ovații: confirmarea doborîrii bombardierului ajunsese aici înaintea celor doi obosiți, adjutantul Pascu şi „I.A.R.”-ul său !



Este întîia misiune aeriană Aliată asupra României, întîia lupta, cea dintîi victorie ! Pînă în vara viitoare, 1 august 1943, Aliații nu vor mai veni; la acea dată însă, adjutantul av. Pascu Vasile va aparține Grupului 8 Asalt, recent înființat.

Eşecul misiunii HALPRO confirmă astfel părerea generalului D. D. Eisenhower — comandant sef al forțelor anglo-americane în Africa de Nord (1942—1943) şi Italia (1943), ulterior comandant suprem al forțelor expediționare în nord-vestul Europei — care opina că o bătălie ori un război nu se poate cîştiga doar cu cîteva bombardiere mari ! ...

Un adjutant, trece prin „Valul nimicitor”

Adjutantul aviator Mitrică Encioiu fusese unul dintre cei doisprezece. Brunet, mărunțel, întotdeauna surîzător ... Vîrsta ? Bucuria de a trăi ? De a privi lumea ? De a zbura ? ... Rapid şi exact în mişcări, Encioiu avea să se dovedească un bun luptător, un coechipier perfect, un camarad integru, întotdeauna dorit alături. Un trăgător demn de atenție pentru adversar dar, înainte de toate, nimeni în aviața de vînătoare română nu „făcea formație” asa cum stia să facă Encioiu ! Locotenentul av. Şenchea, care l-a avut adesea coechipier, avea să spună mai tîrziu: ..Encioiu era renumit ! Ținea o formație

extrem de strînsă, cu planul (aripa) vîrît aproape de carlinga mea, cu elicea parcă tocîndu-mi vîrful planului drept. Copiindu-mi incredibil toate mişcările”.

Soarele bătea peste modestele case ale Mizilului. Clopotele bisericilor lărmuiau, domnişoarele urbei tocmai se găteau spre a ieşi în căutare de emoţii. Aerodromul unea verdele pămîntului cu albastrul cerului. Avioanele picoteau tăcut. Escadrila „4” îşi avea tocmai ziua liberă. O parte dintre piloți erau plecaţi la Bucureşti (printre care şi comandantul, cpt. av. Toma Lucian). Cei rămaşi jucau table, făceau plajă, închipuiau logodnice brune. În fața postului de comandă al escadrilei, Mitrică Encioiu, aşezat într-un şezlong, dormita aşteptînd ora mesei ...

La 10.30 megafoanele scot un declic şi anunță că o formaţie masivă de avioane se îndreaptă din direcţia Adriaticei[1] , spre Sofia. Tac apoi. Nu propun nimic. Au despicat doar cerul şi din tăietura rămasă pîndeşte ceva. Iarba nu mai pare verde, avioanele au conturul mai clar. Ăia ... (americanii), poate bombardează Sofia ! Poate. Au mai fost astfel de situații. S-a mai spus că de aiurea vin bombardiere, iar ele s-au dus spre cine ştie care nefericite oraşe !

O jumătate de oră. Cerul, tot deschis rămas. Megafoanele: Formaţia de avioane (cca. 200 bombardiere) a trecut peste Sofia fără a bombarda. Se apropie de Dunăre, are probabil direcţia Ploieşti. Înălțimea 9.000 metri. Întreg personalul Grupului, la avioane !

Motoarele calde. Tăiate. Benzină şi muniție „plin ochi”, în cizmele de zbor, caid. Tăcere. Aşteptare. Cronometrul: 12.00, 12 şi ... megafoanele: Toți piloții, decolarea imediat ! Direcţia Ploieşti ! Altitudine 9.000. Scurt. Clar. De data aceasta sunt pentru noi !

Avionul adjutantului Encioiu este scos de la zbor, se află în revizie. Sare în avionul disponibil, al comandantului — cpt. Toma — absent. Servanții. Bendixul. Explozia motorului. Pe fuselaj, înscris alb, „Nr. 1”. Decolează alături de slt. Maga Ion (unul dintre decanii vînătorilor), al cărui coechipier de fapt este. Radioul deschis, inhalatoarele sîsîie, ferurile oblice ale carlingii (metal concret, exact), oscilînd poate nerăbdător. Motoarele sunt la limita puterii lor, plafonînd. Reticulul colimatorului aprins, un roşu amenințător care caută.

Nu sunt americani ! Nu sunt bombardiere ! Nouă mii altitudine peste Ploieşti, căutarea continuă. O comunicare metalică în căştile radio, şi Grupul pune în picaj, accelerînd. Formaţia de bombardiere, masivă, zboară acolo jos, la abia 100 metri înălțime, apropiindu-se de rafinării. Este faimosul TIDAL WAVE, dar adjutantul Encioiu nu are cum şti aceasta !

„G”-urile şuieră cu motoarele în plin, căzînd peste acest desen mişcător. Maga pică, Encioiu alături. Bombardierele, începînd lansarea, alunecă şi saltă aparent dezordonat, la întîmplare, printre coşuri, clădiri, trîmbe de fum şi flăcări. Antiaeriana trage dezlănțuit. Explozii de sus, de jos, foc şi fum, zgomotul aruncă în senzaţie de ireal. De oroare cinematografică. De apocalips. Ieşind şi intrînd în fum, lucesc argintiu ori pal-oliv aripi de „Liberator”. Maga derapează violent dreapta, trăgînd. Bombardierul din faţă fumegă imediat, rafala lui Encioiu, trasă din virajul însoțitor, trece alături.



[1] În realitate, formaţia a traversat mediterana, urcînd spre Nord peste Grecia

Degajează pe sub bombardier. Fulgerător realizează şi teamă şi uimire... nu-l credea atît de mare ! Vede acum, pentru întîia dată, un astfel de monstru ! Îi distinge niturile chiar ! Văzduhul fierbe, simte vibrația aerului. Ia înălțime cabrînd brusc, spre a putea reveni la atac, dar îi apare aproape, mai jos, un alt „Liberator", îl uită pe celălalt, ştie că Maga îl va „termina" şi singur. Atacă acum ce are în față. O rafală de tun, degajează absolut vertical, se răstoarnă şi revine fulgerător ... e o nebunie ! Totul este ireal, nebunie ! Bombardierul tocmai lasă dîră de fum din motorul dreapta interior. Trage cu tunul şi mitralierele lung, degajează vertical din nou peste încrucişarea de trasoare sub el venite din turelele altor bombardiere ce încearcă să îşi protejeze camaradul rănit. Revine a treia oară, motorul acela lovit arde cu flăcări vii de-acum. Să ardă ! Trage din partea stîngă, dificil, aproape perpendicular. În plină rafală, manşa i se smulge din mînă, în avion pocneşte ceva. Instinctiv dă comenzi de degajare, trece pe sub Liberatorul incendiat. Simte primejdia clar... dar ciudat: parcă în carne. Manevrează din viteza lansării sale, motorul scuipă rateuri ca o pompă ce aruncă doar clăbuci, nu vînă de apă ... La înălțimea aceasta ! ... un teren, loc potrivit acum ... scoate flapsurile. Se poate... se poate la naiba ! O cireada de vaci, împrăştiată peste întreg pămîntul lumii îi astupă perspectiva. Le vede distinct. Clar. Prea aproape. Părul mărunt al spatelui, coarnele. Căutătura tîmpă a ochilor chiar. Viteza scade, este prea jos... dă picior şi manşă şi prinde totuşi, alături, un lan de porumb în care alunecă împodobindu-şi cu spuma clorofilei întîia victorie, prima luptă, prima aterizare forțată din „duelul american". Departe — fum, explozii. Se aud tălăngile vitelor, porumbul are iz crud. Cerul se ridică spre locul său, ştiut.

Ciudat, albastru totuşi ! Încordarea i se risipeşte, doar trupul îi tremură uşor, ca un mecanism. Ca un aparat. Nu, nu este un aparat, ci om ! Se linişteşte. Prin radio comunică locul unde se află: comuna Baba Ana, punctul Magula . .. La aerodrom ajunge după patru ore. Căpitanul Toma Lucian, revenit, îl felicită pentru victorie şi Encioiu nu înțelege cum de s-a aflat ? Nu raportase încă despre incendierea cvadrimotorului. Află: comandantul Grupului german de vînătoare, în timpul luptei, observase angajarea lui „Nr.1" cu Liberatorul şi ştiind că „G"-ul respectiv este avionul pilotat de către cpt. Toma, a urmărit cu interes desfăşurarea luptei (desigur... nu chiar ca la teatru !), apoi încercarea de aterizare forțată a bombardierului, care, în această disperată manevră, se sfărîmă.

Americanii vor reține şi ei participarea acestui „Nr.1" şi vor aminti în unele consemnări numele căpitanului Toma Lucian, neştiind că impetuosul atac al acestui avion revine tînărului adj. av. Encioiu. Pentru acesta, totul se consemnase prea repede. Encioiu va rămîne cu fulgerarea cîtorva clipe, cu atmosfera de cataclism dată de imaginea cerului şi a pămîntului, răsucită, nebună, neadevărată. Cu imaginea şi senzația acelei alunecări pe sub incredibila, uriaşa alcătuire a cvadrimotorului. Şi cu înțelegere va rămîne: că cele întîmplate sunt doar o prevestire a greului care desigur va urma.

Ultima misiune de luptă

In dimineața zilei de 8 august, Grupul 9 Vînătoare decolează spre a schimba aerodromul. Vine pe Buzău. Raidurile „prietenilor americani" (cum îi numeşte cu... amară „veselie" locotenentul av. Dobran) s-au întețit. Intîlnirea cu ei a devenit o „pîine" aproape zilnică a înfometatului război aerian. De astădată ei vin de la Poltava (U.R.S.S.), trecînd în zborul lor pendular înapoi spre Foggia. Alarma se dă în jur de ora 10.00, cînd Grupul abia

este ajuns pe Buzău.

Decolează întreg disponibilul, 16 aparate, care întîlnesc Grupul german de vînătoare peste Boccacio[2], la înălțimea de 4.000 metri. Grupul 7 Vînătoare, decolat ceva mai târziu, nu este prezent la întîlnire, nu-i va mai găsi pe cei din „9". Se lucrează, în ultimul timp, cu aceste trei grupuri reunite. Ele pot alinia un total de 30—35 avioane româneşti şi 20 din cele germane. Şi germanii au rămas puțini. Într-o singură zi au pierdut 19 aparate: 31 iulie, cînd 9 Vînătoare îl pierde pe locotenentul Dinu „Pistol", comandant de escadrilă (comanda sa îi va reveni lt. av. Ioan Dobran), iar americanii nu au nici o ierdere în acest duel. Totul începe să „aducă", din ce în ce ai mult, după cum o spune Oşca (lt. av. Mircea Şenchea), un duel angajat între un spadasin şi un adversar înarmat cu o carabină cu lunetă ! Iar americanii nu vin acum niciodată cu mai puțin de 100 „Mustang"-uri (şi „Lightning"-uri), de însoțire; uneori cu 200.

Zboară cu rezervoare de benzină suplimentare, acroşate sub burtă, mărindu-şi astfel autonomia cu încă 40 minute; sunt la 8.000 metri.

„Tigrul"[3] , în baza elementelor furnizate de „Freja"[4] , dă cap de zbor 90°, Bucureştiul rămîne în urmă, dreapta ... Modifică de cap apoi cu zece grade. Cîteva minute de zbor şi în față, uşor dreapta, apar masivele formații argintii... Adjutantul Encioiu şi adj. şef Milu Ioan sunt deasupra, la 9.000, zburînd în „antenă de protecție". Lumina cerului în plexiglasuri şi oxigenul pulsînd în inhalatoare şi în „broasca" de control, aflată în tabloul de bord.

„G"-urile larghează rezervoarele suplimentare. Dîre albe, strălucitoare, le desenează cu benzină traiectoriile. Dobran se plasează în extrema stîngă (poziția sa preferată) şi întreaga formație se prăvăleşte peste bombardiere. Moment în care, în căştile radio, se aude: *„Atenție, Grupul Şerbănescu, Mustang-urile vă cad în spate !"*

Atît. Tăcere. Fusese Milu ...

Două atacuri. Două treceri. Acele treceri față în față cu bombardierele, la viteza cumulată a aparatelor şi sub pînza trasoarelor de 12,7 țîşnită prin zeci de jumelaje din boturile bombardierelor. Încrucişările orbitoare ale aparatelor, trăgînd toate cu întreg armamentul. Fulgerătoare, degajarea în limită pe sub burțile Liberatoarelor şi cabrajul spre a recîştiga înălțime ... De sus, cu un Mustang în spate, trece un „G"-u scuipîndu-şi glicolul alburiu din radiatoarele plesnite. Fulgerare de vis ! Cine e ? Nălucă, unul... careva de-al lor! Cerul explodează împrăştiind bombardiere şi aparate de vînătoare în direcții şi pe traiectorii incredibile, aparent fără sens. Se rupe inițiala, logica schemă a luptei, fiecare urmăreşte sau este urmărit. Piloții evită coliziunile prin simțuri pe care nu şi le ştiu ! Bombardierele totuşi trec. Şerpii Mustangurilor reuşesc (aceasta le este menirea, de fapt !) să blocheze, în inelele lor, Messerschmitt-urile subțiri şi încinse. Panglica Dunării se întrezăreşte nu departe .. .

„E Brăila !" — constată Dobran. Se trăsese şi arsese aproape totul: muniție şi benzină. Lupta ruptă, rămasă în urmă. Alunecă spre Buzău şi rateurile motorului simplifică totul în mintea locotenentului Dobran, imensă, importantă, doar întrebarea: „oare mă ține motorul ?" Zboară cu acest „posibil" şi... iată, Buzăul ! Scoate trenul, viteza scade, încearcă să vină în priză directă la aterizare... încă puțin, încă, sclipirile din țevile antiaeriene şi trîmbele țîşnite din pămîntul aerodromului îl aruncă într-un viraj făcut în limita lipsei de înălțime şi viteză. „Împinge" motorul, pune burta la pămînt, botul către Ziliştea cea apropiată; în urma

[2] Boccacio: denumirea în cod a aerodromului Boteni (lîngă Titu).

[3] *Tigrul*: Situat la Otopeni, post de dirijare al aviației de vînătoare române, şi post al Comandamentului Av. germane din Balcani, pus sub comanda col. Neumann (veteran al campaniilor: Spania, Anglia, Africa etc).

[4] Instalație germană de tip RADAR, existentă în acel timp.

sa, bombardierele americane răscolesc aerodromul Buzău

Ziliştea, cum o ştie ! Caută rapid cu privirea sus, vînătoare americană nu este ! Le cunoaşte metoda... de-a pîndi şi „ciuguli”, în preajma aerodroamelor, avioanele care se întorc în limită de benzină ori avariate, şi a le doborî de pe panta aterizării — panta neputinței de ripostă. Nu vede vînătoare, aterizează din viteză. Trage într-o margine, taie contactele, coboară... este încă pe aripă cînd aude fîlfîitul primei bombe ! Antiaeriana explodează şi ea. Se trînteşe la pămînt, vede căzînd bombe pe linia hangarelor. Ar trebui să se adăpostească, mai... țîşneşte, o bombă explodează alături dar îl cruță, şi locotenentul ajunge sub scutul sigur al unui compresor pentru drumuri. O nouă serie de bombe spulberă la hangare, şi americanii se duc ! Departe, peste Buzău, plutire de fum şi praf. Să se înapoieze acolo ! Tehnicienii dispăruseră încă la pre-alarmă, dar se adună cîțiva băiețandri curioşi, care consimt să învîrtească manivela bendixului: motorul, cîtva odihnit, porneşte ... Ajuns la Buzău, găseşte un haotic relief de cratere.

Locotenentul Simionescu decolase normal. Urcă, alături de ceilalți, „cu crăcii pe pereți” (expresia lor pentru zborul puternic cabrat), dar are o „problemă”: deşi încearcă în fel şi chip, nu poate escamota o jambă a trenului de aterizaj. Insistă, rămîne astfel în urmă neavînd viteza celorlalți. Căpitanul Şerbănescu, comandantul Grupului, îi ordonă să se întoarcă şi Sim (aşa i se spune) revine pe Buzău înaintea începerii bombardamentului. Asistă, ghemuit, din tranşeea în care plonjase („ca la ştrand” — avea să spună !) la ploaia de bombe. Îi vede pe cei de la antiaeriană murind sfîrtecați peste tunurile lor smulse, vede pulverizîndu-se santinela din ghereta de la poartă (cum era să-şi părăsească postul... postul întîlnirii cu moartea ? !), chiar şi pe morți îi vede, din cimitirul de alături, ieşind din morminte, urcînd pe cruci, pe garduri.. . „Un coşmar” — îşi spune Sim — apoi o bombă cade sub zece metri depărtare de el. Şi... nu explodează !

Sus aflat, Mitrică Encioiu se bate cu toți şi cu nimeni. N poți avea nici măcar controlul propriilor rafale. A întîrzîia o fracțiune, cu privirea, spre a urmări efectul, este egal cu a nu „sări” o rafală care te caută, ori a nu te smulge violent, la timp, de Mustang-urile ce-ți cad în spate !

Sare tocmai o astfel de rafală, cînd vede cu groază panoul din dreapta al capotei motorului, zburat de o explozie. Motorul scuipă foc şi flăcările deja cuprind de ambele părți fuselajul. Loveşte comenzile a degajare. O nouă explozie, în cabina. Dreapta, sub buteliile de oxigen ! Cade cu foc, fum şi țăndări, ieşind din învălmăşeală. Desface legăturile de scaun şi „smulge” mînerul roşu ... aruncă cupola cabinei. Încearcă să iasă din avion, o poate face pe jumătate. Rezistența aerului îi ia respirația, culcîndu-1 peste fuselaj. Încearcă să-şi scoată picioarele, nu-l poate mişca pe dreptul. Picajul continuă, ascuțindu-şi fluieratul de iminentă dezagregare. Înfige talpa cizmei de zbor peste instrumentele de bord şi împinge cu rest de luciditate şi putere. Se simte rupt, smuls. Cade ...

Realizează rostogolirea în gol şi dureri cumplite în ceafă şi mîna dreaptă. Stînga nu şi-o vede, nu o simte. Gîndeşte că i-a fost smulsă cu totul din umăr, la desprinderea de avion. Se stabilizează în cădere, vine cu capul în jos, înțelege cîte ceva din pămîntul ce urcă. Se priveşte. Se inventariază. Piciorul drept, răsucit cu 180°, are în față călcîiul. Nu-şi vede totuşi mîna stîngă, brațul. în continuare, îl crede smuls. Şi apoi brusc parcă iuțeala căderii dispare, o linişte rece îl muşcă, gîndurile îi devin clare: ce rost mai are să trăiască fără o mînă şi fără un picior ? Cum ar fi ? Chiar dacă se poate ! Este de acord că se poate, o ştie...

Cade întretimp. Cade şi se gîndeşte la înverşunarea bătăliei. Asta e !... Timp nu este, totul fulgerător ! Alegi fulgerător şi te lansezi scurt, năprasnic. Rafală precisă ... O singură

dată apuci ! Restul este o luptă a manevrelor, spre a-ți salva viața, întretimp, mai reuşeşti poate să tragi... încerci să rupi lupta, cu becul „limită-benzină” arzînd roşu. Nu poți... e un cleşte care retează tocmai cînd crezi că ieşi din el. Încerci atunci... îşi vede brațul şi mîna stîngă, apărute nu ştie nici el de unde. „Aruncate” în față de o răsucire a căderii. Nu crede. Crede, încearcă şi poate mişca un deget (vede mişcarea). Nu-şi simte însă mîna. Dar o are ! Trage cu dreapta declanşatorul, şocul deschiderii îl ucide cîtva. Vine în poziție normală, atîrnat sub cupolă, piciorul i se bălăngăne întors tot aiurea; acum însă şi fără cizma de zbor ...

Cade într-un lan de porumb. Jos întotdeauna se află sau porumbul, sau grîul verde, sau moartea neagră a carbonizării... Este găsit şi dus în marginea comunei Cioara-Doiceşti, pe aerodromul aflat aici — căzuse aproape. Nu este însă singur aici... Şi are o mulțime de „necazuri”, pe lîngă dubla fractură a piciorului drept. Americanii nu-l vor mai întîlni niciodată sus. Nici pe cărările biruinței, nici pe cele ale înfrîngerii ! Este de-acum din nou un om al pămîntului...

Cînd căpitanul Şerbănescu şi „G”-urile sale se lansează spre bombardiere, adjutantul şef Milu Ion — aflat, cu Encioiu, mai sus — vede roiul, vreo 40 de Mustanguri, căzînd peste camarazii săi. Anunță prin radio, execută o răsucire rapidă şi trage în cel mai apropiat adversar, în timp ce în avionul său se înfig proiectilele altui Mustang ! Căzut de încă mai sus, de la 10.000 metri. Rafala retează comenzile, manşa devine moale. Nulă. Imediat „G”-ul se angajează în picaj pe verticală, accelerînd fantastic. Larghează cupola şi încearcă să sară, în timp ce Messerschmitt-ul traversează de la 9.000 la 4.000 metri. Are (incredibil, dar posibil) peste 1.000 kilometri la oră ! Odată cu largarea, pilotului i se smulg brutal casca de zbor, laringofonul şi inhalatorul de oxigen. Brațul stîng, care trăsese comanda pentru largare, îi fusese smuls. Atîrna acum afară, inert, o flamură de carne peste tăblăria fuselajului. Picioarele i se opintesc spre a împinge trupul. Zadarnic ! „G”-ul pîrîie din toate ferurile şi încheieturile. La un moment dat, se rup şi se pulverizează ampenajele. Apoi o aripă se desprinde şi dispare ca o cometă. Ceea ce rămîne, roteşte fulgerător în dezechilibrare axială, proiectînd pilotul ca pe o minge ! Unică şansă a salvării !

Cade dezordonat, numără pînă la douăzeci şi declanşează comanda deschiderii „Irvin”-ului. Şocul năucitor. Simte că e rupt în două. Umărul arde înnebunitor. Leşină... îşi revine pe la 500 metri. Vede pămîntul, străbate prin cîțiva nori joşi, răsleți. Îşi pierde din nou cunoştința. Din nou se trezeşte, într-un lan, tîrît de vîntul care umple voalura paraşutei. Greu o opreşte şi o adună. Se aşază cu capul pe paraşută şi nu mai poate face nici o mişcare. Nu vede să aibă umăr. Durerea creşte ascuțit, îi e sete. O sete cumplită ...

(Milu ... cel ştiut în întreaga Aviație românească — şi nu numai — cel prețuit şi stimat de toți. Desăvîrşit maestru al zborului şi luptei, el, magistrul, cel mai vechi pilot de vînătoare !)

Este găsit într-un tîrziu şi adus, cu o maşină, pe Cioara-Doiceşti. Doctor, îngrijiri medicale modeste, imediate. Şi pus, alături de Mitrică Encioiu, într-un planor care decolează la remorca unui biplan I.A.R. Deasupra Buzăului planorul declanşează, vine la aterizare şi din el coboară, singur, un om cu fața înverzită de durere. Arătînd ciudat, fără un umăr.

Este apoi coborâtă o targa pe care se află un altul... sunt cei doi, Milu şi Encioiu. Tocmai au zburat, pentru ultima oară împreună, într-un planor al durerii...

Este ora 14.00, soare şi linişte. Liberatoarele obosite, scăpate de încărcătură, întregi ori ciuntite, cu motoarele duduind ori cu elici puse în „pas drapel”, secondate de Mustanguri, sunt de-acum departe, peste munții Croației, în drum de înapoiere spre Italia.

Poate şi la bordul unora dintre ele ...
Dar, NU există nici un „dar”, ci numai cumplitul „sigur” !

Mireasma de fîn a vieții

Încă din primăvara anului 1943, Escadrila 62 (Flotila II Vînătoare), este dispusă în apărarea teritoriului. Mai precis, spre a proteja Capitala şi Valea Prahovei — cele două obiective prioritare în eventualele atacuri ale bombardierelor U.S.A.A.F. Ca şi alte unități (aflate pe Popeşti-Leordeni şi Pipera), escadrila decola la alarme. Dar bombardierele se înverşunau asupra altor meleaguri europene, arareori survolînd doar marginile teritoriului românesc.

Patrulele de I.A.R.-uri fuseseră instruite teoretic asupra modalităților de luptă împotriva inamicului aşteptat (scheme, manevre ...). în baza priceperii, măestriei de zbor şi tinereții, debordante de încredere şi dorința afirmării — dar şi prin simț al datoriei şi patriotic — piloții îi aşteptau pe „americanii ăia”, spre a-i da jos de pe cer. Învățaseră cum trebuie, întîlnind o formație de bombardiere, să o atace, să o disperseze, să insiste apoi asupra fiecăruia. Cum trebuie să vină, să atace în unghiurile moarte ale bombardierelor. Nu ştiau însă că marile cvadrimotoare americane au dispus armamentul defensiv după un raportor „special”, pe care este imposibil să găseşti „unghiuri moarte” (trebuind să ataci sub foc !) Şi... nu ştiau cum poate de fapt arăta o compactă armadă a bombardierelor Forței a 15-a Aliate, cum va fi acel TIDAL WAVE abătut peste Ploieşti la 1 august '43.

Sublocotenentul av. Carol Anastasescu — numit între camarazi „cărăluță” sau „Charley”, îi promisese, ca bun camarad şi amic, sublocotenentului av. Teodor Nicolaescu că peste două zile (deci duminecă, de 1 august, cînd el de fapt urma să fie liber...) îi va ține acestuia locul: comandant de patrulă. Nicolaescu trebuia să plece la nunta surorii sale. Promisiuni de vin bun adus de la nuntă, pe de o parte, felicitări şi urări de fericire pentru domnişoara mireasă, pe de alta... înțelegerea e înțelegere, şi iată venită ziua de 1 august !

De la darea alarmei trecuseră două ore. Stau legați în avioane, gata de decolare, sub un soare de vară torid. Transpiră. Mai stătuseră astfel. De doua luni se tot leagă în chingi şi aşteaptă. Americanii... aiurea, iar peste Prahova cerul rămînea limpede. Sondele, folositoare statui. Brazii de pe versanții munților, liniştiți, netemători.

Ora 12.00 — rachetele decolării. Motoarele aruncă fum şi tunet, escadrila decolează în alarmă. Sublocotenentul Anastasescu, aflat în capul patrulei sale, este nedumerit de nivelul de zbor ordonat: *o sută metri* ! O greşeală ? — se întreabă. Americanii zboară şi atacă la 7—8 mii metri ! Întreabă prin radio, i se confirmă: *100 metri* ! Patrula este peste Prahova căutînd pe cer inamicul ... deasupra căruia trece, fără a-1 observa, într-adevăr, americanii zboară la doar 100 metri de sol. în acea misiune fără precedent şi repetare dealungul întregului război ! Este atacul jos (impropriu acestui tip de avioane), asupra Ploieştiului, celebrul TIDAL WAVE, nimicitorul val decolat de pe Benghazi în dimineața acestei zile de 1 august.

Văd scoarța pămîntului aproape, din zbor. Concretă. Cele mai mici detalii. Plexiglasurile par lentile. Şi iată, bombardierele ! Li se par enorme. Imense. Păsări apocaliptice ! Impresia este fascinantă şi înfricoşătoare totodată. Întinderea lor metalică, peste întreg pămîntul (aşa se pare !). De nebiruit. De nealungat. Este imaginea unică pe

care nu o vor vedea decît ei, cei sortiți acestei zile. Nu pot fi cuprinse cu privirea si ceea ce încă înfricoşează, este calmul si ordinea de paradă în care trec ! Dînd impresia de Destin ! De implacabil !

Apoi infernul se dezlănțuie. Anastasescu îşi revine din hipnotica uimire, formația se sparge, patrula cade fir peste o fortăreață" din extrema dreaptă, biciuind-o cu rafalele tuturor armelor. Sublocotenentul degajează în jos, pe sub bombardier. În limită de înălțime. Măturînd cu aripile turla unei sonde, aproape ! Acum trag toate turelele bombardierelor, iar de jos antiaeriana rapidă împroaşcă furibund, fără a putea alege între cvadrimotoare şi aparatele de vînătoare proprii.

Smoala fumului de bombă şi petrol se amestecă. Cerul s-a aprins, are o culoare roşie, violet murdară. Lumina zilei — şi pălită, şi strălucitoare. Uimitor de argintii, ieşind şi iritrînd pe neaşteptate în fum, aripile bombardierelor dansează a neînțeles şi spulberare. Exploziile bombelor le aruncă în sus iar proiectilele antiaerienei le smulg de pe cer. Explodează în sfere răbufnite de, benzină aprinsă şi bucățile lor lovesc. Schilodind. Dezechilibrînd. Doborînd avioanele apropiate. Lovite, nu au timp să evite sonde, schele, clădiri. Dealurile ridicate brusc în fața lor. Se dezintegrează în spectrale lumini de magneziu şi aluminiu topit.

Stînjenite prin lipsa de înălțime, de imposibilitatea manevrei, I.A.R.-urile se năpustesc secerînd. Secerate şi ele în păienjenişul rafalelor de apărare.

Sublocotenentul Anastasescu revine repetat asupra bombardierul „său" şi acesta se răstoarnă pe stînga. Cu fum mult se învăluie în flăcări si se zdrobeşte de sol... Nu are timp să-l urmărească, degajează spre a ataca din nou. Un altul. Nu mai există uimire. Nu mai există teamă. Simte o bucurie, o mulțumire plină clocotind, irupînd în el. Redresează. Se vede singur, coechipierii risipiți în alte angajări. Cade înverşunat peste al doilea bombardier, declanşînd mitralierele. Un țăcănit strident, sec, după ultimul proectil tras. Armele se opresc brusc, cu declic. Trece, degajează, redresează. În stînga carlingii, spre maneta de gaze, se prelinge o şuviță de foc. Deşi nu simțise să fi fost lovit . .. Focul se extinde. Picături de benzină aprinsă îi cad pe mînă, pe piciorul stîng, arzîndu-1. Simte, înțelege arsura, nu durerea. Instinctiv deschide cabina, vede că este sub şaizeci metri, aproape că rade sondele — nu poate sări cu paraşuta ! Urcă spre a cîştiga înălțime de salt, manevrează uşor motorul de teama focului ce ar putea bubui în voluminosul rezervor de benzină aşezat în fața sa după tabloul de bord. L-ar pulveriza! L-ar transforma în torță vie !

E singur şi arde. Se vede astfel şi este văzut. Din grupul cel mai apropiat de bombardiere, unul se desprinde. Spre el. Manevrează, „transformîndu-se" în vînător şi răzbunător al camaradului doborît. Trage, cu toate turelele ce le poate orienta asupra I.A.R.-ului...

Acum pare să nu mai fie nici o şansă ! Nu are muniție, focul se întinde, arsurile devin insuportabile. Dezarmat şi incendiat, Anastasescu vede bombardierul trăgînd, alunecînd spre el. Este pe punctul de a renunța la orice zbatere. Un singur gînd, gheara neagră peste creier: să se termine totul mai repede ! Să se termine... bombardierul alunecă spre el ca un monstru, trăgînd... Neaşteptat îl cuprinde o dorință ciudată, „nebună", avînd în ochi silueta giganticului atacator. Fulgerător ea se amplifică, aleargă acum în sîngele său. Strînge I.A.R.-ul în repezire de glonț. Directă. Exactă. Spre botul bombardierului ce îl atrage ca o hipnotică ventuză. Ca un magnet ce cheamă nu metalul avionului său ci carnea sa, trupul său chinuit şi fără şansă de salvare. Bombardierul creşte demențial, parcă reține cu ultimă simțire o imensă flamă, o căldură mare. Nimic altceva apoi...

Uşor, rotind neclar apoi oprindu-se, prinzînd formă, culoare, muchii, pereții camerei de spital i se limpezesc în privire, îşi revine. Se trezeşte. După două zile. Este în spitalul

Prädinger, din Braşov. Întins pe un pat, într-o rezervă. Are arcada spartă, capul lovit, nasul rupt. Arsuri. îşi simte pansamentele de la cap, mînă, pulpa piciorului. Nu-1 doare nimic. Este cusut şi pansat într-o mulțime de locuri. Chiar se miră cîte. I se povesteşte că a fost adus de către cîțiva soldați, cu o ambulanță. Nici cei din spital, nici cei care îl aduseseră, nu ştiu cine este. Cum se numeşte. Îi spune medicului — care stă alături de el — cine este. Numele. Unitatea. îl roagă să comunice părinților săi, la Buzău, că totul este bine cu el, să nu se îngrijoreze. A doua zi vine un caporal, dintre militarii care îl aduseseră aici şi îi relatează cum l-au găsit: aruncat pe cîmp, într-o căpiță de fîn. La vreo douăzeci de metri de avionul prăbuşit. Acela arsese complet. Nu ştiau nici ei cum ajunsese el acolo, în căpița de fîn.

Seara, vrea să coboare din pat dar se simte fulgerat. Radiografie urgentă, are coloana vertebrală ruptă. Este pus în corset gipsat şi trimis la Bucureşti, într-un spital de specialitate. Află aici, din comunicate şi ziare, în baza mărturiilor unui ofițer de antiaeriană, martor ocular, că un I.A.R.-80 (adică el, sublocotenentul Anastasescu), a intrat într-un cvadrimotor, că au zburat împreunați cîtva timp, după care s-au desprins şi au căzut în direcții diferite. Că din cele două avioane nu s-a observat nimeni salvîndu-se...

Totuşi, iată... el scăpase. Este operat. Intră în vaporii narcozei şi sub bisturiu cu neştiință în amintire-i. Cînd se trezeşte din nou în patul de suferință, unde va rămîne mai mult de un an, ştie ! Îşi aminteşte ! Ceva s-a întîmplat prin acest al doilea şoc. Al operației, al anesteziei. Ceva s-a urnit, s-a mişcat. Trecînd din subconştient în conştient, înapoi. Pentru că probabil, la impact, în acea coliziune apocaliptică, trecerea se făcuse în sensul contrar. Revede totul. Resimte acea stare de disperare dar şi euforie, instalată în clipa cînd a hotărît impactul. Percutarea în cvadrimotorul american. Revede, după desprinderea de bombardier, pămîntul care se apropie vertiginos. Negru parcă, sau verde... nu, nu, precis negru era ! Resimte cum a încercat să redreseze, trăgînd manşa, uimit că răspund comenzile. Cum a filat în plină viteză deasupra solului, cu motorul oprit, distrus. Cum apoi avionul s-a poticnit brusc, cum a fost zvîrlit, şi groaznica lovitură... înainte de a-şi pierde cunoştința, mirosul acela . .. Da, desigur, ştiut de simțurile sale încă din copilărie. Poate undeva păstrat, între celulele alcătuirii sale: mireasma caldă şi plăcută, aromitoare. De fîn. De floare uscată. De iarbă şi de viață... această mireasmă a simțit-o în clipa aceea ultimă.



Ziarele şi revistele l-au declarat eroul luptei. „Omul bolid”, „omul torță”, „omul...”, au amplificat luîndu-şi nu de la el putere şi consimțămînt. Povestind. Relatînd. Şi cum a fost, şi cum n-a fost. Aviația 1-a propus pentru decorarea cu cea mai înaltă distincție militară, ordinul „Mihai Viteazul”. Dar cel care acorda distincțiile de suprem merit şi semna decretele lor, cel care întotdeauna cînd i se prezentau astfel de propuneri se juca cu mulțimea creioanelor colorate (aflate pe masa sa de lucru), desenînd diferite semne pe aceste propuneri, el, regele țării, *a zîmbit*. Doar *a zîmbit*...

Informînd scurt, „România Aeriană” consemnează în următoarea sa apariție: „În lupta aeriană pe care aviația de vînătoare a angajat-o cu bombardierele quadrimotoare americane Consolidated B-24 „Liberator”, în zona petroliferă a Prahovei, la 1 August a.c, s-a distins printr-un excepțional gest sublocotenentul av. Anastasescu Carol (...) Sublocotenentul av. Anastasescu Carol, după ce a doborit un avion inamic cu armele de bord, s-a năpustit cu motorul în plin într-un al doilea bombardier, luînd, împreună cu acesta, drumul solului. Cu coloana vertebrală ruptă, cu arsuri la mîini şi la picioare, sublt. av. Anastasescu Carol îşi aşteaptă vindecarea în sanatoriul Dr. Antoniu din Capitală. România Aeriană îi urează să se întoarcă cît mai curînd în mijlocul camarazilor săi.”

Cîtora, unde, în lungul timp al războiului aerian, li s-a întîmplat astfel ? Şi cîți au ştiut şi au decis, cu ultim gînd şi gest, cel al jertfei de sine, astfel să înfrunte adversarul ?

Iar dacă „alții” ar fi avut un „Anastasescu”, cît şi cîte cărți s-ar fi scris despre el ? ...



on my six ...

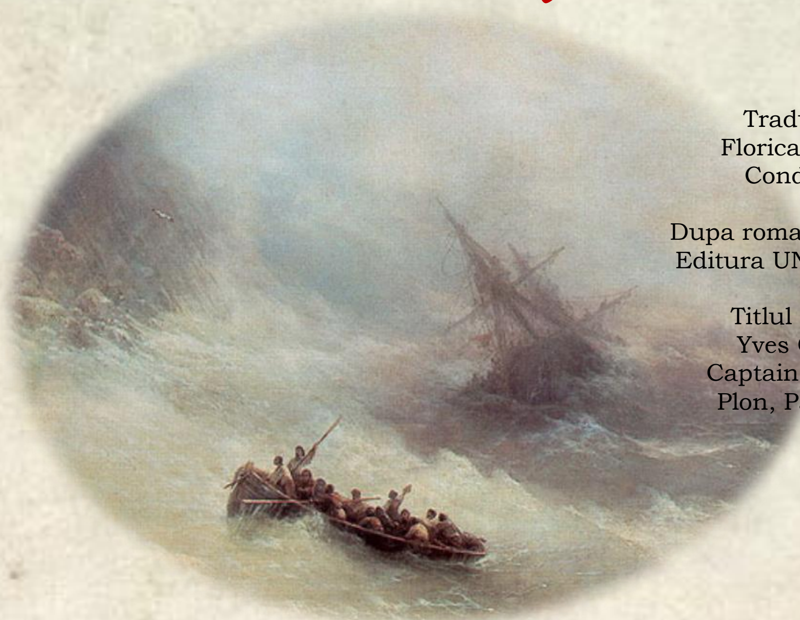
Capitanul Lafortune



de Yves Gandon

YVES GANDON

Capitanul Lafortune



Traducerea:
Florica-Eugenia
Condurachi

Dupa romanul aparut la
Editura UNIVERS 1972

Titlul original:
Yves Gandon
Captain Lafortune
Plon, Paris 1970

CAPITOLUL 5

La plecarea din Nantes, domnul Fulminet mă înştiinţase că în afara funcţiei de scriitor la bord, pe coasta Guineei aveam să-1 ajut pe domnul Dufourneau la operaţiile comerciale. Aşezîndu-mă lîngă locotenent în şalupa care avea să atingă prima coastele insulelor Bananas eram ros de curiozitate şi, dacă nu de teamă, cel puţin de nelinişte. Urma să fac primii paşi într-o lume necunoscută. Cum mă voi purta oare ?

Ancorasem cu o zi înainte, spre asfinţit, adîncimea mică a mării silindu-ne să rămînem la o bună bucată de coastă. Sosirea noastră nu trecu neobservată de indigeni, deoarece un foc mare fu aprins îndată pe mal şi întreţinut o mare parte din noapte.

— Maimuţoii ăştia ne vestesc că au de vînzare lemn de abanos, îşi dădu cu părerea domnul Taillebois. Şi rosti mai departe, pe un ton grav:

— Eşti un tînăr plin de merite, domnule Lafortune, şi îţi vreau binele. Iată de ce socot de datoria mea să te previn că trebuie să iei anumite măsuri de prevedere în această blestemată parte a lumii, dacă nutreşti gîndul lăudabil de a-1 păstra în viaţă pe fiul tatălui dumitale. Mai întîi, ai grijă să umbli totdeauna cu capul acoperit, şi la fel cu pieptul. Aici soarele nu glumeşte deloc cu cei cărora puţin le pasă de el, şi frigurile galbene te fac statuie de pe o zi pe alta. De te vei afla lîngă cea mai mică băltoacă de apă stătută, fereşte-te deopotrivă de ţînţari. Frigurile palustre sînt o boală de nevindecat. Daca vreo negresă bine făcută îţi împunge spiritul animalic, fereşte-te să cazi în ispită, zicîndu-ţi că poate n-are suflet şi că boala napolitană bîntuie cu violenţă prin aceste meleaguri. În sfîrşit, fii moderat la băutură. Vinul îngreunează membrele, rachiul înceţoşează mintea, şi concluzia tuturor plăcerilor de pe lume se trage între patru scînduri.

O voioşie ironică scînteia între pleoapele lui parcă tivite cu şuncă. Făcu o scurtă pauză, apoi continuă:

— Nu pretind că mă țin cu străşnicie de sfaturile pe care ți le dau. Setea înăbuşă repede mustrările de cuget ale însetatului, carnea are slăbiciunile ei. Mă tem pentru dumneata să nu urmezi pilda domnului Dufourneau. Du-te cu Dumnezeu!

Pilda domnului Dufourneau... Ce voia să spună? Locotenentul îmi părea un om care se ține la o parte de plăcerile vieții. Era doar cu trei ani mai mare decît mine, dar obrazul lui ciupit de vărsat îl făcea să pară cu zece ani mai bătrîn. De altfel nu era prea vorbăreț, aşa că mă lăsasem repede păgubaş să afiu ce ciudățenii ascundeau ochii lui cenuşii ca oțelul şi glasul tăios.

În şalupa ce ne ducea spre coastă, împreună cu patru mateloți voinici, care trăgeau la lopeți în bună cadență, mă lămuri pe loc asupra relațiilor pe care le vom lega cu băştinaşii. Observai că în felul său de-a fi se petrecea o schimbare. Pe cînd de obicei îşi păstra sîngele rece, părînd nu numai scorțos, dar chiar lipsit de simțire, acum prezenta toate semnele unei agitații nervoase, atingînd aproape pragul unui început de boală. Ciocănea nervos în marginea şalupei. Lăsa impresia că era gata să sară şi o flăcăruie insolită pîlpîia în ochii lui spălăciți.

— Domnule Lafortune, îmi spuse el, vei intra cu mine într-o lume cu moravuri foarte deosebite şi care nu seamănă întru nimic cu aceea pe care ai părăsit-o printr-o aberație de care m-am făcut şi eu vinovat şi pe care, de altfel, n-o regret deloc. Această lume este îngrozitoare şi totodată captivantă, capabilă de elanuri naive şi de barbarii rafinate. Oamenii de aici sînt după chipul şi asemănarea naturii: nu ştiu să-şi stăvilească pornirile. Aşa cum într-o clipită uragane, despre care habar n-avem în Europa, mătură ca pe nişte jucării de paie colibele acestor nenorociți, rupînd sau smulgînd din rădăcini copaci înalți de peste treizeci de picioare, în larma fulgerelor şi tunetelor, tot astfel negrul din Africa, pradă unei frenezii pe cît de bruşte pe atît de inexplicabile, ajunge în stare să facă cele mai cumplite excese. În ochii lui, viața nu valorează nimic, chiar şi a sa proprie, pe care o pierde cu aceeaşi inconştiență cu care o transmite. Pentru el este o glumă, şi încă de mare haz, de pildă, să reteze dintr-o lovitură de sabie sau de topor capul unui trecător paşnic, care cască gura ca un prostălău la cerul senin. Îmi vei apune că şi noi francezii, care ne fălim că am atins cel mai înalt grad de civilizație, nu ne sfiim deloc să ne ucidem semenii sub masca a ceea ce numim fără nici o noimă chestiuni de onoare. Singura diferență între aceşti negri blînzi şi noi este că noi ucidem oamenii cu forme. Ei nu văd necesitatea unor asemenea gingăşii, dar rezultatul este acelaşi.

Îmi aruncă o privire pe sub sprîncene şi, pentru o clipă, mă întrebai dacă nu cumva ştia ceva despre cearta mea nenorocită cu contele de Valbert, dar ce nălucire mai era şi asta? Spuse mai departe:

— Da, domnule Lafortune, această lume neagră, dominată de tirani cruzi şi hrăpăreți, rînd pe rînd blajini şi slugarnici, dar, ca şi supuşii lor, pungaşi, mincinoşi, bețivani şi desfrînați, îmi evocă în chip ciudat Edenul dinainte de săvîrşirea păcatului. Africanul nu cunoaşte ce numim noi delict, infracțiune, sau, creştineşte vorbind, păcat, ceea ce îi îngăduie să se facă vinovat de cele mai crunte fărădelegi, e cazul s-o spunem, într-o deplină nevinovăție. Adaug că acest refuz deliberat de a accepta orice morală individuală sau colectivă are şi părțile sale bune.

Rînji :

— Vreau să spun prin asta că ne îngăduie astfel negoțul pe care îl practicăm cu binecuvîntarea Sfintei Biserici catolice. În țara cuşcuşilor am văzut un soț vînzîndu-şi nevasta pentru un clopoțel şi un altul mulțumindu-se cu o pipă. În regatul Juka, cu cît un om este mai bogat cu atît are mai multe neveste. Dacă o soție adulteră îşi denunță iubitul soțului, şi corupătorul devine proprietatea încornoratului, acesta, la prima ocazie, îl vinde traficanților. Astfel, nu puține sînt cazurile cînd soții îşi trimit nevestele

să-i prindă în mrejele farmecelor lor pe cei mai frumoşi masculi din partea locului. Dacă nefericiții se lasă ademeniți, s-a zis cu libertatea lor.

Ne apropiam de malul tivit cu cocotieri sub care se zăreau cîteva pîlcuri de colibe.

— Negresele astea sînt al dracului de atrăgătoare pentru cei pe care culoarea nu-i scîrbeşte. Mai ales pielea lor, dragul meu...

Tuşi şi continuă :

— Mă rog, nu-i deloc interzis să pui mîna pe ea. Mai degrabă este chiar un lucru recomandabil, dacă vrei să fii sigur că nu eşti tras pe sfoară în privința mărfii şi bănuiesc că domnii membri ai Companiei nu vor putea decît să ne laude pentru grija arătată de noi. Trebuie să te înştiințez totuşi că în Codul Negru, promulgat acum aproape şapte ani de gloriosul nostru suveran Ludovic, prin grația lui Dumnezeu rege al Franței si al Navarrei, concubinajul între albi şi persoane de culoare în stare de sclavie este pasibil de o amendă de 2 000 livre de zahăr. Cu tot respectul ce i-l datorăm, domnul de Colbert a fost acela care a născocit această prostie, de care nimeni nu ține seama. Se vede bine că acest om născut la Reims n-a pus niciodată piciorul pe pămîntul Africii.

Această cuvîntare m-a uimit din cale-afară, dar n-am lăsat să se vadă nimic. Şalupa noastră scîrțîia pe nisipul presărat cu scoici si mai mulți localnici în costumul lui Adam înaintau spre noi scoțînd strigăte, sărind în sus si făcînd mii de strîmbături.

Cei patru maleloți erau înarmați cu puşti şi toporişti. Doi dintre ei rămaseră să păzească şalupa, pe cînd ceilalți doi puneau piciorul pe insulă împreună cu locotenentul şi cu mine, care purtam săbii şi pistoale.

Ajunşi în dreptul nostru, negrii ne făcură mari plecăciuni, însoțite de vorbe de neînțeles pentru mine. Domnul Dufourneau le răspunse trăgînd mai întîi sabia din teacă şi, întinzînd brațul, o înclină cu vîrful la pămînt. Am crezut că fac bine imitîndu-l, dar tuciuriii se dădură înapoi înspăimîntați, apoi, după ce ne-am vîrît săbiile în teacă, începură să rîdă ca nişte copii cărora li s-a jucat o festă bună, repetînd necontenit: „Marabu ! marabu !”

Locotenentul dădu din cap şi le făcu semn să meargă înaintea noastră. Hlizindu-se într-una şi țopăind, ne-au condus pînă la o colibă. Cel mai bătrîn dintre ei intră înăuntru şi ieşi aproape pe îndată după aceea însoțit de „marabu”, un haidamac buzat şi cărunt, care purta înfăşurat în jurul mijlocului un şorț de un verde țipător şi pe pieptul păros, atîrnînd de un şnur, o amuletă de fildeş reprezentind miticul şarpe cu două capete.

De obicei, prin partea locului, acest „marabu” este cel mai de vază om îndată după rege. O interminabilă discuție, dusă într-o franceză stricată, începu între domnul Dufourneau şi importantul demnitar, care era şi „mumka”, adică vraciul satului, şi ținea loc de samsar în vînzarea captivilor. Ne oferi vin de palmier într-o tigvă. Am avut nevoie de-o stacană bună de rachiu, tras dintr-un burduf cu care locotenentul avusese grijă să se înarmeze, pentru a scăpa de gustul rău ce-mi rămăsese în gură după băutura călduță şi acrişoară.

Tîrgul se încheia sub un pîlc de bananieri unde ne aşezasem, cu picioarele încrucişate, direct pe pămîntul roşietic. „Marabu”-ul nu se sfia să întindă mereu tigva spre a-i fi umplută cu rachiu, pe care îl dădea peste cap dintr-o înghițitură.

N-aş putea spune dacă tocmelile au durat un ceas, două, sau trei, dar pot afirma că „domnul marabu” era beat turtă cînd în sfîrşit se hotărî să bată din palme. Pe dată, unul dintre negrii care făceau roată în jurul nostru se ridică, pornind la fugă şi se înapoie cu o negresă de vreo treisprezece, paisprezece ani, goală aşa cum o adusese maică-sa pe lume şi care, la o poruncă, începu să se învîrtă, să-şi ridice brațele, să se lase pe vine, să se aplece, pentru a putea fi cîntărită din toate unghiurile.

Stîrniți de acest spectacol, negrii se întreceau în chiote, rîdeau, se înghionteau, scoteau țipete ascuțite. Samsarul arătă că negresa mică era de sînge regesc şi deci, după „cutumă", personal cerea pe ea nu mai puțin de trei bucăți de stambă, tot atîtea şiraguri de mărgele şi şase măsuri de rachiu. Proprietarul sclavei avea desigur să ceară cel puțin de două ori mai mult față de acest preț şi, pe deasupra, echivalentul greutății ei în carene de vită sărată.

Domnul Dufourneau rupse negocierile declarînd că aceasta era plata pentru şase negri tineri şi vînjoşi. Am crezut că ochii samsarului aveau să-i sară din orbite de indignare, dar locotenentul îi umplu din nou tigva. Fără să clipească, omul o dădu pe gît, capul i se lăsă moale pe umăr şi se rostogoli la pămînt beat mort.

După trei zile de discuții aprige, domnul Dufourneau avea să obțină cei şase negri de care vorbise, şi în plus, negresa mică. Pînă atunci îl crezusem impermeabil la slăbiciunile omeneşti. Firea sa adevărată mi se dezvălui abia după încheierea definitivă a tîrgului.

Adusese în şalupă obiectele destinate să fie date în schimbul mărfii omeneşti. În ciuda îndărătniciei sale, samsarul, după ce timp de trei zile băuse pe săturate, nu mai păstra decît palide urme de clarviziune. Fiindcă îşi menținea pretențiile cu încăpățînare, în cele din urmă domnul Dufourneau primi să plătească prețul fixat pentru negresă, cu condiția ca în el să fie cuprinşi şi cei şase negri, aceştia alcătuind alaiul cuvenit unei fete de sînge regesc şi nefiind plătiți, din principiu, decît cu şase pipe olandeze. O altă tigvă de rachiu înlătură ultima rezistență a „marab"-ului.

Deci, în cea de-a treia zi, domnul Taillebois, care rămăsese la bord două zile, ne-a însoțit pe uscat. Domnul Dufourneau, care îi cunoştea bine pe negri, avea de gînd să încheie tîrgul acum ori niciodată şi, în vederea evenimentului, chirurgul trebuia să fie gata pentru a examina ochii, gura, urechile şi, în chip general, toate părțile trupului „mărfurilor" care făceau obiectul negoțului.

După ce principiul vînzării a fost stabilit, locotenentul scoase dintr-un buzunar o batistă din pînză de Cholet, fin brodată şi scrobită, spunînd că a fost făcută special pentru marchiza de Maintenon, însă o dăruia samsarului din pură prietenie şi fără să-i ceară nimic în schimb. Gestul îl încîntă la culme pe „marabu" şi, cîştigînd teren, domnul Dufourneau vesti că medicul nostru va examina starea sănătății celor şase captivi şi a negresei. Pentru aceasta ceru să se pună la dispoziția chirurgului o colibă. Moțăind din cap, samsarul arătă o nobilă indiferență şi domnul Taillebois se puse pe lucru, într-o colibă din apropiere.

Eu făceam de gardă, împreună cu cei doi mateloți înarmați, dinaintea uşii de trestie împletită, locotenentul avînd singurul calitatea de a rămîne cu chirurgul. Unul după altul, negrii intrau în colibă, de unde ieşeau aproape imediat. Se vedea cît de colo că erau bine făcuți, tineri şi sănătoşi. Pe măsură ce isprăveau, mateloții îi legau cu mîinile la spate. Nu-mi veneam în fire văzîndu-i cum primesc să devină sclavi, fără nici o împotrivire. Doi dintre ei, după ce au fost legați, s-au aşezat spate în spate şi au început să se gîdile în podul palmelor, rîzînd în hohote. Într-adevăr erau ca nişte copii care, cum se vede, habar n-aveau de soarta ce-i aştepta.

Veni şi rîndul negresei, care intră ultima. În ciuda vîrstei fragede, avea un trup bine format, cu sîni obraznici, şolduri înguste, picioare lungi şi subțiri. Pielea ei de bronz, mată, vîrtoasă justifica entuziasmul domnului Dufourneau față de femeile din rasa ei. Chipul mi se păru mai puțin atrăgător, deşi buzele sale groase lăsau să se vadă nişte dinți de o albeață strălucitoare. Avea fruntea joasă, nasul turtit şi ochii ei bulbucați, cu învelişul albăstriu, se învîrteau în orbite cu vădită spaimă.

Abia dispăru în colibă şi chirurgul ieşi îndată. Trecu o bucată de vreme pînă ce, împingînd-o în fața lui pe negresă, ieşi şi domnul Dufourneau. Îşi recăpătase sîngele

rece, presupunînd că şi-l pierduse vreodată. Rareori l-am văzut mai înțepat. Le indică matelotilor să n-o lege şi pe negresă, apoi privirea sa de gheață se opri asupra mea.

— Am zăbovit destul pe-această insulă, spuse el. Să plătim si să îmbarcăm marfa.

Trimise matelotii să aducă de pe şalupă fleacurile, rachiul şi carnea sărată, care erau prețul a şapte ființe omeneşti alcătuite dintr-un trup şi un suflet, înmînă totul samsarului, căruia încă nu-i trecuseră aburii beției şi abia mai avea puterea să bîiguie cîte ceva. În sfîrşit, îndreptîndu-se spre mal, cu indigenii pe urmele noastre, îşi încarcă pistolul şi, răsucindu-se spre ei, trase în aer. Se împrăştiară pe dată ca vrăbiile, în vreme ce prizonierii noştri tremurau din toate mădularele. Negresa clănțănea din dinți, dar locotenentul nici n-o băga în seamă.

De îndată ce ne-am întors pe *la Pétulante*, domnul Fulminet, mulțumit de tîrgul făcut, porunci să se desfăşoare pînzele, apoi domnul Taillebois se apucă să însemne sclavii cu inițialele Companiei. Operația se făcea cu ajutorul unei lame subțiri de argint înroşită în foc. Partea pielii unde trebuia să fie aplicat însemnul era frecată cu seu, apoi acoperită cu o hîrtie grasă ori unsă cu ulei, pe care se aşternea metalul încins. Carnea sfîrîia şi se umfla, lăsînd o urmă de neşters. Unii urlau, alții scrîşneau doar din dinți, rotindu-şi ochii plini de furie. Nu mai rămînea decît să li se pună cătuşe la glezne şi să fie închişi sub punte. Negresa mică, scutită de fiare, a fost prima chiriaşă a părții rezervate sclavelor, sub puntea din spate.

După insulele Bananas, împinşi de un vînt prielnic, ne-am apropiat de Rio des Gallinas, numit aşa după puzderia de găini de pe malurile lui, din care băştinaşii dau o pereche sau chiar două pe un cuțit de trei parale, apoi de Coasta Bărbaților, populată de canibali care nu fac deosebire între carnea de om şi cea de vită, pentru amîndouă vocabularul lor dispunînd de un singur cuvînt. Domnul Taillebois mă încredința că preferau totuşi carnea de vită din Anglia, pe care o socoteau mai condimentată decît cea olandeză. Coasta era mărginită de palmieri şi de latanieri. Vreo douăzeci dintre matelotii noştri tăiară lemne, de care duceam mare lipsă, apărați de alți douăzeci, înarmați pînă în dinți şi care îşi țineau puştile îndreptate spre tufişurile de mărăcini.

Strînsul „lemnului de abanos” de pe Coasta Guineei este o treabă pe cît de plicticoasă, pe atît de anevoioasă şi n-aş putea spune în amănunțime tot ce ni s-a întîmplat. A durat aproape un an, răstimp în care a trebuit să ne oprim din cînd în cînd şi să facem rost nu numai de lemne şi apă, ci şi de orez şi dubleți, nişte bostani mari, atît pentru hrana zilnică, cît şi ca provizii pentru lunga traversare pe care o aveam de înfruntat pînă în insulele Americii.

Între Gran Mesurade, Rio Sextos şi Capul celor Trei Vîrfuri am mai cumpărat vreo cinzeci de negri. Eram încă departe de a ne face suma, deşi trecuseră şase luni de cînd sosisem în largul insulelor Bananas. Domnul Fulminet, care nu trata direct decît afaceri importante, începea să-şi piardă răbdarea. În două rînduri zărisem, venind spre tribord sau din spatele nostru, nişte nave olandeze. De înfruntarea cu ele am scăpat doar datorită manevrelor iscusite ale căpitanului. Coasta de Aur era căutată mai cu seamă de corăbiile de negoț engleze, la fel de primejdioase. În mai puțin de opt zile, doisprezece negri au murit de bube rele şi dizenterie. Negruța din insulele Bananas avu aceeaşi soartă, şi domnul Dufourneau, fără măcar să clipească, privi cum cadavrul ei dispărea înghițit de valuri. Şi el avea impresia că expediția pornise prost: doar cinci negrese au putut fi cumpărate, dintre care numai două demne de interes.

Nici confratele meu Sosthène nu se ferea să-şi verse amărăciunea, cel puțin de față cu mine. Alesese calea aventurii din pură plăcere şi socotea că drumul e prea sărac în peripeții. Spre regretul său văzuse cum căpitanul pusese să se desfăşoare toate pînzele spre a ne îndepărta de corăbiile olandeze la bordul cărora se şi vedea trecut prin abordaj. Într-o zi, pe cînd *la Pétulante* plutea ca un dop amărît pe o mare calmă, ca de

plumb topit, îmi spuse pe nepusă masă că nu se îmbarcase să deschidă prăvălie, ci să ducă o viață agitată şi că pirații erau nişte oameni fericiți care nu navigau decît pentru a se bate şi a face capturi.

Peste cîteva zile avea să aibă parte de plăcerile pe care le căuta cu lumînarea. Să fi fost pe Coasta Dinților, sau în țara cuşcuşilor, sau mai degrabă în apropierea rîului Sfîntul-Andrei de tristă faimă, unde cu cîțiva ani mai înainte, întregul echipaj al unei corăbii olandeze fusese fript la frigare şi mîncat, de la căpitan pînă la ultimul mus? — nu mai țin bine minte. În aceste trei locuri am răzbătut prin peripeții similare, dar aceea pe care o voi povesti avea să le întreacă pe toate.

Lăsasem ancora la oarecare distanță de coasta apărată de un dublu şir de gherdapuri, de care valurile se spărgeau în jerbe înalte de spumă. Mai încolo se zărea o centură de lagune, acoperite de trestii şi manglieri, printre care se bălăceau bivoli. Familii întregi de elefanți, purtînd în spinare ciudate păsări albe, străbăteau glodul alunecos şi, cîteodată, oglinda apei era spartă de botul enorm al unui hipopotam.

Domnul Fulminet, care mai cumpărase negri prin partea locului, ştia că sub acest înveliş sălbatic, în spatele salbei de mlaştini, se întindea un tărîm de basm, acoperit cu manglieri, bananieri, cocotieri, curmali şi „arborii călătorului”, ale căror frunze late, îmbibate de apă, răcoresc omul pierdut în pădurea întinsă, în anotimpul secetos. Acolo zburau porumbei verzi şi papagali roşii ca para focului, păsări-muscă ale căror pene scânteiază ca gemele şi păsări-paradis gătite ca prințesele pe scenă. Acolo îşi desfăceau corola flori uriaşe, al căror parfum amețitor te trăgea la somn, şi altele pe care era de ajuns să le culegi ca să-ți pierzi vederea dacă din nebăgare de seamă duceai apoi mîna la ochi. Se plătea opt drugi de fier pe cap de negru. Trebuia numai să te fereşti de corăbiile olandeze care mişunau prin aceste locuri familiare celor din breasla afurisitului Wilhelm de Orania.

Şedeam în larg de o zi şi o noapte şi căpitanul tocmai se sfătuise cu secundul asupra hotărîrilor pe care urmau să le ia, cînd două pirogi lungi şi înguste apărură în spatele gherdapurilor. Le-am cercetat cu ocheanul. În fiecare pirogă se aflau doisprezece negri, dintre care numai şase loveau apa cu pagaiele în cadență egală. În față, un al şaptelea, stînd în picioare țeapăn ca o figură de prova, ținea ridicat în mînă un obiect. Abia ceva mai tîrziu am înțeles că era o secure. După aceea am văzut clar în prima pirogă un negru, în genunchi, cu capul aşezat pe bord ca pe un butuc. Apoi lama securii scînteie în soare şi reteză dintr-o lovitură capul nefericitului. Desprins de trup, capul însîngerat dispăru în valuri.

Nu mi-am putut opri un strigăt de groază şi Sosthène, care era lîngă mine, mă întrebă ce se întîmplă.

— Aşteaptă! îi spusei.

Mişcîndu-mi ocheanul spre a doua pirogă, văzui aceeaşi cumplită execuție. Atunci, fără să spun un cuvînt, întinsei instrumentul tovarăşului meu, care îl ținu la ochi mai mult decît mine. De patru ori îl auzii cum fluieră uşor, ceea ce corespundea cu tot atîtea decapitări, apoi, sfîrşind de privit, îmi spuse țuguindu-şi buzele:

— Negri ăştia nu stau cu brațele încrucişate. Să fie oare un avertisment la soarta pe care sînt dispuşi să ne-o rezerve?

Am luat din nou ocheanul urmărind şi eu încă patru decapitări, ceea ce ridica numărul victimelor la zece. Apoi călăul şi vîslaşii îşi muiară mîinile în sîngele care țîşnea din gîturile retezate şi le ridicară spre cer urlînd din rărunchi. Nu le mai rămînea decît să arunce trupurile în apa care, de jur împrejur, era roşie şi agitată, deoarece rechinii, ale căror aripi spintecau suprafața ei, îşi disputau crunt prăzile. După aceea pirogile dispărură în dosul tufelor de trestie.

Pe puntea dunetei, căpitanul asistase şi el la spectacol, în tovărăşia chirurgului. Veni la noi şi ne spuse:

— Sper, tineri domni, că nu sînteți prea mişcați de această mică ceremonie distractivă, care nu este o noutate pentru mine. O minte patronată de rațiune ar putea gîndi, sînt de acord cu domniile-voastre, că uşurința cu care aceşti blînzi negri le răpesc zilele semenilor lor, sau primesc să le piardă ei înşişi, are în ea ceva cutremurător. Dar nu-i mai puțin adevărat că aceste populații primitive nu se conduc după rațiunea obişnuită, aproape toate actele vieții lor fiind dictate de superstiție. Aflați deci că ați fost martorii interesați ai unui sacrificiu ritual. Presupun că ați remarcat, prin lunetă, doi colți de stîncă de care se izbesc valurile la mai puțin de o leghe de-aici. Ştiu că ei arată o pasă, singura prin care ne putem apropia de gurile fluviului din vecinătate, pentru a ajunge astfel în oraşul peste care domneşte puternicul rege Lolo, mare vînzător de sclavi dinaintea Celui de Sus. Spre a-l îmblînzi pe zeul strîmtorii, pentru trecerea fără primejdii a corăbiei noastre, călăii de pe cele două pirogi, urmînd porunca regească, au jertfit zece dintre supuşii săi, cărora li s-a făcut prin aceasta o mare onoare.

— Mi-a plăcut cu deosebire cum lovea cu securea primul călău, observă domnul Taillebois. Băiatul ăsta are o mînă sigură. Putea fi un bun chirurg.

Ar fi poate prea mult să spun că aceste explicații m-au satisfăcut pe deplin; dar încă nu ajunsesem la capătul surprizelor. A doua zi de dimineață, o întreagă flotilă de pirogi, în total vreo şase, cred, se apropie de noi. Curînd ne înconjurară, şi băştinaşii care le ocupau începură să bată în coca navei cu bețe de bambus. Domnul Fulminet, în picioare pe puntea superioară, privea scena cu ochi nepăsători cînd, dintr-o pirogă, văd un negru burduhos, vag acoperit cu o zdreanță de pînză roşie, în urechi purtînd cercei de aur, cum aruncă în direcția căpitanului o statuetă de lemn negru reprezentînd un zeu. Aceasta atinse pieptul domnului Fulminet, care nici nu se clinti. Atunci, țipînd ca vulturii de mare şi rîzînd cu gura pînă la urechi, negrii se cățărară la bord cu iuțeală de maimuțe. Omul cu cercei, care, din pricina burții, nu era prea sprinten, fu ridicat pe umerii unui uriaş cu mutră prostănacă. Era primul ministru al regelui Lolo, înalt trimis al stăpînului său. Îngăimă de îndată, într-un fel de engleză, că nava noastră era bine venită în apele care scăldau țara sa şi că nu i-ar strica o duşcă de rachiu, deoarece simțea nevoia să se întremeze. Domnul Fulminet îndeplini pe loc o cerere atît de legitimă şi află că statueta azvîrlită spre el îl reprezenta pe zeul strîmtorii.

— Zeul nu te-a vătămat, căpitane. E semn că ți-e prieten. Ai văzut, regele Lolo i-a sacrificat zece negri ca să-1 îmbuneze. Asta fiindcă stăpînul nostru este un mare înțelept. El dă zeilor înfometați atîtea capete cît pot mînca.

După ce bău, neajutat de nimeni, o sticlă întreagă de rachiu, ministrul se declară satisfăcut şi ne spuse că va lăsa la bord un pilot, avînd sarcina să ne treacă a doua zi prin pasă. Odată ieşiți din ea, va trebui să-l aşteptăm pe „mafuc”. Apoi dădu o poruncă scurtă. Negrii care, în timpul discuției sale cu căpitanul, se adunaseră roată în jurul lui, scărpinîndu-se, țopăind şi făcînd tot soiul de strîmbături, săriră grabnic în pirogi. El se lăsă coborît pe umerii aceluiaşi uriaş. Flotila porni, alunecînd cu mare iuțeală şi, de fiecare dată cînd pagaiele spintecau apa albastră, oamenii răcneau din rărunchi „ho! ho!”

Acest „mafuc” era un fel de guvernator de provincie. A doua zi, ne aştepta, cum fusese vorba, după ieşirea din strîmtoare. Era un hojmalău cu umeri de gladiator. Chipul lui părea de o cruzime vicleană datorită dinților ieşiți în afară. Purta doar un şorț galben, tivit cu galon verde, şi, agățată la brîu, o sabie fără teacă, terminată, pe partea netăioasă, printr-un cap de crocodil cu botul larg deschis. Se urcă la bord însoțit de un negru bătrîn, cu părul alb şi fruntea brăzdată, care arunca priviri înnebunite de groază în dreapta şi în stînga.

— Căpitane, îi spuse domnului Fulminet, care nu aşteptase să i se ceară, ci îi şi dăduse un păhărel cu rachiu, ai chemat asupră-ți bunăvoința Marelui Zeu, căci eşti bun şi viteaz şi meriți toată cinstea.

La aceste vorbe, punînd mîna pe spadă, zbură dintr-o lovitură capul bătrînului negru pe care îl adusese desigur în acest scop.

Fără să clipească măcar, căpitanul dădu poruncă la doi mateloți să arunce leşul în apă şi să spele puntea de sînge. În timp ce ordinul era îndeplinit, îl cercetam pe „mafuc”. Pe trăsăturile chipului său crunt aveam impresia că citesc singurul fel de admirație pe care sînt în stare să-1 simtă aceşti sălbatici, admirația față de forță.

— Da, căpitane, continuă el, eşti viteaz şi bun, şi regele Lolo este foarte bucuros să te primească.

Între timp, *la Pétulante* înainta lin pe apele fluviului, urmată de piroga „mafuc”-ului. Curînd zărirăm capitala regatului, care nu era altceva decît un sat mai mare, cu numeroase colibe de pămînt uscat şi cenuşiu, răspîndite pe sub cocotieri. Domnul Fulminet ordonă să se lase amîndouă ancorele pentru a pregăti o bună oprire, apoi puse să se arboreze toate pavilioanele şi să se încarce tunurile. Urmă o salvă de douăzeci şi una de lovituri. Cu fiecare detunătură, „mafuc”-ul îşi pierdea din semeție, sărea în sus şi se vedea bine că tare-ar mai fi vrut să fugă unde vedea cu ochii, în ciuda zîmbetelor căpitanului care îşi fuma liniştit pipa.

După terminarea canonadei, venind clipa să punem piciorul pe pămînt, se iscă o discuție serioasă. „Mafuc”-ul ar fi vrut ca domnul Fulminet să debarce singur, după obiceiul din partea locului. Căpitanul însă îşi exprimă dorința de a fi însoțit de cei doi sublocotenenți ai săi, adică de Sosthène Goujet şi de mine. Celălalt se împotrivi, spunînd că dacă s-ar învoi, ar fi socotit un mesager necredincios, şi, astfel, ar fi amenințat să i se taie capul. Deşi admise că această regretabilă ipoteză merita să fie luată în seamă, domnul Fulminet răspunse că, dacă era nevoit să plece fără să fi cumpărat nimic, din încăpățînarea unui simplu emisar al regelui, tunurile sale puteau foarte bine să distrugă capitala din temelii şi să ucidă întreaga populație.

Puțin cîte puțin, rezistența „mafuc”-ului slăbea. Întrebă de ce bunul si viteazul căpitan ținea morțiş să ia cu el doi însoțitori. Oare n-avea încredere în regele Lolo, care era omul cel mai viteaz şi cel mai bun, şi care nu-şi călcase niciodată cuvîntul?

— Da' de unde! replică domnel Fulminet, însă aceşti doi tineri, aici de față, se trag din ilustre familii ale Franței. Ei au venit din țara lor îndepărtată doar cu gîndul să-l cunoască pe regele Lolo, să-i admire operele şi să umple Europa de gloria şi măreția lui.

— Well! spuse „mafuc”-ul, care abia o rupea pe englezeşte şi care, pentru o clipă, îmi aminti de bietul secund al corăbiei, Justin Colinet, oaspete prematur al străfundurilor oceanului. Dar, căpitane, n-avem decît o singură litieră care să te poarte pînă la palatul regelui. Se cade ca doi tineri de neam mare să meargă pe jos?

— Desigur, mafuc, mersul pe jos este un exercițiu minunat.

— Soarele-i abraş la ora asta, căpitane.

— în țara noastră-i şi mai rău. Furtuna dărîmă turnuri înalte cît cinci cocotieri puşi cap la cap.

— Aşa să fie oare, căpitane?

— Îndrăzneşti să mă faci mincinos?

Domnul Fulminet îşi duse mîna la pistol şi „mafuc”-ul cedă.

— Jură-mi cel puțin că-i vei povesti regelui Lolo tot ce mi-ai spus.

— Tot, pe cuvîntul meu de marinar!

Această dezbatere comică fusese urmărită cu mare nerăbdare şi sporit interes de către Sosthène care, la suspinul scos de învinsul „mafuc”, răspunse cu un „ura”

răsunător. Spera să vadă o mulțime de minunății în vizita la regele Lolo şi aşteptările n-aveau să-i fie înşelate.

Capitolul 6

Coborîrăm în piroga „mafuc”-ului, domnul Fulminet părăsind ultimul puntea vasului său, după cuviință. Domnul Dufourneau, sprijinit cu coatele de copastie, făcea o mutră bosumflată. Îi venea rîndul să debarce, împreună cu mărfurile care făceau obiectul trocului, abia după ce se va fi încheiat acordul între căpitan şi regele Lolo. Iar domnul Pigache, căpitan secund, ascultase drept ca un băț, atît cît îi îngăduia burduhanul, recomandările laconice ale şefului său:

— Să aveți mereu tunurile încărcate şi să fiți cu ochii în patru, domnule Prăjină.

Pe fețele amîndurora se zugrăvi un rîs abia stăpînit, în vreme ce chirurgul îmi şopti la ureche:

— Nu uita, domnule Lafortune. Fereşte-te de Venus cu pielea neagră.

Pentru această împrejurare, domnul Fulminet se îmbrăcase cu costumul de gală, aşa cum îl văzusem la Nantes, pe cheiul Madeleine. Îşi lăsase la bord bastonul cu măciulie de argint, dar purta sabia la şold şi vîrîse două pistoale în buzunarele gherocului. Mai puțin arătoşi la veşminte, Sosthène şi cu mine eram la fel de înarmați.

Pe mal mişuna o mulțime de negri goi puşcă. Mai înainte ca piroga să fi atins pămîntul, vreo treizeci de zănateci săriră în apă, o împinseră pe uscat şi se năpustiră asupra căpitanului pe care îl aşezară într-o litieră acoperită cu frunze de palmier. Fără să zăbovească, patru vlăjgani prinseră brațele acesteia şi porniră în pas alergător. Sosthène şi cu mine nu eram tratați cu mai puțină cinste, doar că pentru noi nu existau litiere, aşa cum ne vestise „mafuc”-ul. Ridicați în sus ca un fulg, fusesem instalați călare pe nişte umeri întunecați. Strigăte, care speram să fie de bun venit, răsunau în jurul nostru. De sub tricorn îmi picurau stropi mari de năduşeală.

N-am vorbit încă despre căldura care domneşte la această latitudine. Ziua aceea era mai mult decît apăsătoare, de-a dreptul sufocantă. Mi se părea că trag foc pe nări şi mă întrebam cum oare negrul care îmi ținea loc de cal — e-adevărat foarte zdravăn — putea alerga astfel cu o sută cincizeci de livre în spinare, căci nu eram un băiat pirpiriu. De altfel transpira şi el, nefericitul. Şiroaie de sudoare îi brăzdau pielea neagră, care răspîndea un miros acru.

Sosthène, cățărat pe un negru la fel de bine legat ca şi al meu, părea în culmea încîntării. Striga: „di! di!” ca un copil pe un cal de lemn; saluta triumfător cu tricornul în mînă, nepăsător la arşiță.

Ajunşi la poalele unei coline mici, negrul care mă purta şi care se aşezase în fruntea cortegiului, încetini pasul, urcă binişor costişa, şi, atingînd vîrful ei, mă lăsă pe pămînt, după care coborî în fugă. Armăsarul lui Sosthène făcu la fel. În sfîrşit apăru şi litiera din care căpitanul nostru fu scos cu multă grijă. Purtătorii săi coborîră şi ei în goană.

Ramaserăm singuri pe movilă, care era o simplă dună de nisip, expusă din toate părțile la soare şi încercuită de gloata de africani, deveniți deodată straniu de tăcuți. Domnul Fulminet nu părea deloc tulburat de această situație. Cred chiar că un zîmbet uşor îi lumină chipul aspru cînd ne spuse cu glas scăzut:

— Nu vă speriați, mieluşeilor, şi țineți-vă gura. Acum sînteți supuşi probei de purificare. Dacă sînteți mînați de simțăminte rele față de regele Lolo şi poporul său, zeul

soarelui are să vă fulgere pe loc. Dacă, dimpotrivă, gîndurile voastre sînt curate, dacă sufletul vă este neprihănit, atunci o să vă cruțe şi veți avea dreptul la toată cinstea.

În tot cazul, locul era bine ales şi nu mai puțin ora prînzului, cînd discul solar arunca raze în stare să ucidă un om. Simțeam cum arsura lui nemiloasă îmi cădea drept în ceafă, ca un cuțit de ghilotină. Într-o străfulgerare mi-au venit în minte chipurile încîntătoare ale celor două surori, Line şi Trine. Ce-ar fi spus dacă m-ar fi văzut înconjurat astfel de sălbatici fioroşi, gata să mă doboare şi să mă taie în bucățele, la cel mai mic semn de slăbiciune? Ce-ar fi gîndit prefăcuta contesă de Valbert du Coudray, prin ale cărei uneltiri eram surghiunit în aceste locuri? Ar fi fost într-atît de nesimțitoare încît să nu verse o lacrimă, şi trupul ei încă îmbietor să nu fie zguduit de hohote de plîns?

Asemenea reverii m-au făcut să pierd noțiunea timpului. Nişte strigăte puternice m-au readus la realitate. Erau scoase de sutele de negri care înconjurau colina.

— S-a făcut, spuse domnul Fulminet. Răgetele astea vestesc purificarea noastră.

— Era şi timpul, observă Sosthène. Sînt lac de apă şi simt că am slăbit cu trei livre.

Jos, mulțimea se dădea la o parte pentru a face loc la şase personaje, îmbrăcate în lungi robe albe, care urcară pînă la noi şi ne făcură semne, ridicînd mîinile, lăsîndu-le în jos, curbîndu-se în plecăciuni adînci. Erau preoții, care ne aduceau vestea cea bună. Neputînd să se facă înțeles printr-un limbaj articulat, domnul Fulminet îşi scoase punga, luă un pumn de monede de aur, apoi altul şi le azvîrli împrejur, după care aruncă şi punga. Meritau să fie văzuți, preoți şi credincioşi laolaltă, *niger*, *nigra*, *nigrum* tîrîndu-se pe burtă, ca găinile după grăunțe şi cărîndu-şi pumni unul altuia pentru un bănuț.

După ce încăierarea se termină, lăsînd la pămînt vreo zece schilozi, domnul Fulminet se întoarse la litieră, Sosthène şi cu mine la cei doi zdrahoni, din care unul — al meu — avea un ochi umflat.

Puțin după aceea eram poftiți în locuința regelui Lolo, nimic mai mult decît o colibă de bambus, a cărei pardoseală de pămînt bătut era acoperită, în semn de mare lux, cu rogojini de papură. Mici şopîrle galbene, ale căror lăbuțe înzestrate cu ventuze le îngăduiau să se mişte în orice poziție, alergau pe partea vizibilă a grinzilor care susțineau acoperişul şi, dintr-o dată, vedeai cum scot limba nemăsurat de lungă pentru a prinde o muscă sau un țînțar. În afară de cîteva ulcioare prin colțuri, mobilierul se reducea la un mare fotoliu tapisat, aşezat pe o estradă înaltă de vreo două picioare. Deşi rupt şi ponosit — se vedea cum iese umplutura prin mai multe găuri — asta nu-l împiedica pe puternicul rege Lolo să stea înfipt în el, de unde domina turma asupra căreia avea drept de viață şi de moarte.

Suveranul ne primi stînd pe tron. Curtea adunată în jurul său era alcătuită din „mambuc”, sau prințul moştenitor, „macaye”, sau primul ministru, „mafuc” care nu părea prea în largul lui, şi o mulțime de alți negri. Cu mare greutate îi puteam deosebi între ei. Mi se părea că au aceleaşi buze groase, acelaşi nas turtit, aceeaşi frunte teşită, aceleaşi urechi clăpăuge. După mine toți aveau acelaşi păr creț, aceiaşi dinți lătăreți şi albi, aceiaşi ochi ca nişte bile. Experiența îl ferea pe domnul Fulminet să se înşele asupra lor, dar eu nu eram decît un biet ucenic în negoțul cu negri, aflat la începutul carierei.

Dar să mă întorc la regele Lolo, care se lăfăia în fotoliu, luîndu-se drept regele Franței. După modelul lui Ludovic cel Mare, avea pe cap o perucă enormă, cu trei valuri de bucle, făcută însă din cîlți de in galben-roşcat. Fruntea lui era atît de teşită încît peruca îi cădea pe ochi. Calitatea lui de rege se vedea, pe de altă parte, şi după o mantie lungă şi stacojie, plină de pete de grăsime şi prinsă în jurul triplului şirag de guşi cu o agrafă de aur avînd forma unui cap de elefant. Acest simbol al suveranității, larg deschis

în faţă, dezvăluia un trup obez şi, mai ales, un piept păros, năclăit de sudoare. În sfîrşit, avea nişte picioare lătăreţe, fără nici o încălţăminte, în schimb unghia mare de la piciorul drept era vopsită în roşu şi cea de la piciorul stîng în albastru.

Nu voi trece cu vederea un personaj important, aşezat în dreapta sa, la picioarele estradei, un mulatru provenit dintr-un corăbier englez, care, mîndru de obîrşia sa, îndeplinea sarcina de tălmaci.

— Măria-ta, spuse domnul Fulminet de cum intră, îţi aduc urările de bine şi salutul regelui Franţei, care este cel mai mare domnitor din Europa, aşa cum eşti şi tu pe coasta Africii.

Dragomanul traduse aceste vorbe stăpînului său, care răspunse răsucindu-şi furios ochii în cap şi arătîndu-ne pe rînd, cu un deget rotofei, cînd pe Sosthène, cînd pe mine. Înainte de orice voia să ştie dacă într-adevăr noi doi eram odrasle de neam regesc, demni să ne înfăţişăm dinaintea lui, aşa cum, auzise de la „mafuc” care, în caz că era prins cu minciuna, drept pedeapsă urma să piardă nasul, urechile, părţile nobile şi, în cele din urmă, viaţa.

M-am uitat la „mafuc”. Chipul îi devenise cenuşiu. În clipa aceea, viaţa lui nu mai atîrna decît de un fir de aţă. Domnul Fulminet dădu din cap. Nobleţea noastră — dacă şedeai să-l asculţi — depăşea prin faimă şi vechime pe aceea a celor mai mari dintre cei mari, şi Majestatea Sa regele Ludovic ne alesese dintre toţi tocmai pentru a-i aduce regelui Lolo dovada unei preţuiri de care nu era demn nici un alt monarh.

Regele Lolo se legănă în jilţ o clipă şi, după un mare efort de gîndire, spuse că „mafuc”-ul avea norocul să nu fi măsluit adevărul. Îşi îngăduise totuşi să ne aducă în faţa regelui său, fără să-i fi cerut mai înainte părerea. Era scutit de pedeapsa cu moartea, rămînînd însă vinovat, de crima de lezmajestate, pentru care avea să primească cincizeci de lovituri cu ciomagul.

„Mafuc”-ul se aruncă la picioarele tronului, mulţumindu-i regelui pentru marea sa îngăduinţă. Doi oameni îl ridicară şi nu după multă vreme se auziră de afară răcnetele-i înspăimântătoare de pe urma ciomăgelii.

După acest act de dreptate, întrevederea putea fi continuată prin mijlocirea dragomanului. Căpitanul află că cele douăzeci şi una de salve trase de noi primiseră încuviinţarea regelui Lolo, fiu prea-iubit al Marelui Zeu, şi că suveranul ardea de nerăbdare să afle ce daruri i se aduceau din Franţa.

Domnul Fulminet îl încredinţă că cele mai frumoase piese din mărfurile sale, adică mai multe sute de drugi de fier, numeroase baloturi de indian, percal şi zefir, coliere de granate şi alte bijuterii de sticlă colorată şi, în sfîrşit, cîteva balerci din rachiul cel mai curat erau sorocite Majestăţii-Sale Balaoacheşe. Peste toate, mai era însă un dar deosebit, de cel mai mare preţ, un dar care de cînd era lumea şi pământul nu se mai pomenise să-1 fi primit vreodată un rege african.

Căpitanul -ştia cu cine are de-a face. La fiecare cuvînt al său, tradus rînd pe rînd de dragoman, regele Lolo îşi ţuguia buzele lacome, un fir de salivă i se prelingea pe bărbie şi grohăia ca un purceluş. Auzind despre darul nemaipomenit, nu se mai putu stăpîni şi aruncă un scuipat care împroşcă picioarele primului său ministru.

— Majestate, spuse solemn domnul Fulminet, regele Franţei, cînd îşi vizitează provinciile, are obiceiul să poarte un tricorn din blană de castor, tivit cu pene de ibis, brodat cu fir de aur în punct de Spania. M-am gîndit că nu eşti mai puţin demn decît el să porţi o asemenea podoabă. O vei primi deci.

Urmă o bîlbîială întretăiată, pe care dragomanul o tălmăci drept manifestarea mulţumirii şi nerăbdării suveranului. Acesta dorea să intre în posesia nemaipomenitei pălării înainte de apusul soarelui şi întrebă cîţi sclavi erau preţul tuturor minunăţiilor. Căpitanul rosti cifra de trei sute. Regele protestă, spunînd că nu putea să dea mai mult

decît cincizeci. Urmă o lungă tîrguială, care se încheie cu un acord asupra cifrei de două sute. Regele însă nu dispunea de un număr atît de ridicat de sclavi şi avea să facă pe meleaguri duşmane o expediţie, care putea dura cîteva săptămîni, spre a lua de acolo prizonieri.

La încheierea tîrgului, căpitanul fu nevoit să bea o cupă de vin de palmier, care — aşa cum i se spusese cinstit — era amestecat cu o puternică otravă. Dacă nu murea, era dovedită buna lui credinţă. Bău cu mult curaj licoarea cu miros puturos şi regele Lolo rîse în hohote de farsa jucată oaspetelui său. Căpitanul francez merita prietenia Majestăţii Sale, care îi dădea încuviinţarea să construiască un „barracon”, unde vor fi închişi primii cincizeci de sclavi, în aşteptarea restului.

În aceeaşi zi au fost descărcate mărfurile de pe *la Pétulante* şi regele primi minunatul tricorn cu încântarea cu care regele David a întîmpinat-o, zice-se, pe Batşeba. A doua zi, marangozii de pe corabie începură să ridice acel „barracon”, cu un etaj destinat ofiţerilor, la care se ajungea pe o scară exterioară, şi cu un parter unde aveau să fie ţinuţi sclavii.

De îndată ce îşi isprăviră lucrul, domnii Dufourneau şi Taillebois luară oficial în primire transportul însumînd cei cincizeci de captivi şi, la invitaţia chirurgului, am asistat la vizita medicală. Am aflat că era de datoria lui să refuze fără discuţie negrii slăbănogi, cei înguşti în umeri, cei cu privirea pierdută şi înfăţişare nătîngă, prevestind o dispoziţie spre epilepsie. Domnul Taillebois era un meseriaş conştiincios. Verifica atent înălţimea sclavilor, care nu putea fi mai mică de cinci picioare şi jumătate, îi pipăia la pîntece şi la gîlci — hernia şi scrofuloza reprezentînd vicii ce aduceau după sine anularea vînzării. Îi punea să tuşească, să scuipe, să alerge, să se caţere într-un cocotier, se îngrijora de o pată pe ochi sau de un dinte lipsă.

— Lolo este cinstit, îmi spuse el, după ce petrecuse o zi întreagă cu asemenea ocupaţii. Toţi negrii lui par sănătoşi la trup şi la minte.

Domnul Dufourneau era mai puţin mulţumit. Între cele cincizeci de „bucăţi de abanos” nu se aflau decît două negrese, pe deasupra cu o liotă de negrişori în cîrcă, şi care nu corespundeau decît foarte pe departe canoanelor sale despre frumuseţea africană. Cum însă şederea noastră în capitala regelui Lolo urma să dureze mai mult de o lună, avea la îndemînă tot timpul necesar pentru satisfacerea gusturilor sale particulare. Ţin să păstrez însă discreţia cuvenită într-un asemenea domeniu şi mă voi limita să consemnez încă de pe acum o mărturisire pe care mi-a făcut-o ceva mai tîrziu, după ce de două zile ridicasem ancora îndreptîndu-ne spre Indiile Occidentale.

În ziua aceea nu se simţea nici o adiere de vînt, corabia şedea nemişcată şi eu căscam ca o stridie pe covertă, aşteptînd să ni se umfle pînzele după bunul plac al cerului. Locotenentul, despre care am mai spus că era tăcut din fire, şedea alături de mine, cu ocheanul îndreptat în zare. După un timp se lăsă păgubaş să mai privească, ridică din umeri, suspină şi îmi spuse cu politeţea la care nu renunţa niciodată:

— Domnule Lafortune, cu regret trebuie să-ţi aduc la cunoştinţă, în cazul cînd faptul ţi-a scăpat neobservat, că stăm pe cea mai liniştită mare şi nu ne este îngăduit să sperăm în bunăvoinţa zeului Eol faţă de noi. Atît cît se poate vedea cu luneta, nu se zăreşte nici o creastă de val, nici o pînză în depărtare, *totul doarme, şi oastea, şi vîntul, şi Neptun*, şi chiar dacă întreaga flotă a Angliei şi a Olandei — dracul să le ia pe amîndouă! — s-ar aduna la o jumătate de leghe de bula de semnalizare pe care am fost siliţi s-o ridicăm, ar fi cu neputinţă să ne ajungă din urmă. În clipe ca acestea, marinarul năpădit de melancolie, sau, dacă-ţi place mai mult, plin de fiere, adică o abundentă secreţie a bilei, încearcă nevoia de a limpezi viziunea deznădăjduită pe care o are, despre lume, printr-un mijloc sau altul. Cel mai simplu este băutura. Admirabilul nostru secund, domnul Pigache, şi chiar onorabilul domn Taillebois, în ciuda doctoralelor sale exortaţii

despre cumpătare, fără a-l uita pe domnul Fulminet în persoană, recurg la tafia, împotriva căreia n-am nici un argument hotărâtor, deşi alcoolul are cusurul de a îndobitoci după ce excită. Dar ce-ai spune de o bucată de ciocolată?

Şi, cum îl priveam mirat, continuă:

Da, ăsta-i leacul, panaceul meu, îndulcirea ce mi-o ofer. În curînd se fac opt ani de cînd, fugind fără regret de blestematele minute, copii şi alte hîrțoage din biroul de notar al tatălui meu, străbat mările şi oceanele, şi am ajuns la cea de-a treia mea experiență în negoțul cu negri. În regescul oraş Blois, unde am văzut lumina zilei consumul de ciocolată, care se fabrică acolo şi care este cea mai bună din lume, a atins rangul unei adevărate instituții. La vîrsta de şaisprezece ani, cînd vărsatul de vînt mi-a ciuruit obrazul — care, înainte de asta, arăta ca oricare altul — am luat hotărîrea să mă fac marinar, mai întîi întrucît nu puteam suferi slujba de notar, apoi întrucît încă din copilărie mi-a plăcut să vîslesc pe Loara şi, în cele din urmă, la gîndul că, pe meleaguri îndepărtate, domnişoarele cu pielița colorată vor privi cu mai multă îngăduință pielea mea ciupită de vărsat. M-am gîndit de asemenea că ciocolata, mult apreciată de fiicele de procurori şi alți şmecheri, care se scălîmbăiau prin saloanele micii nobilimi a magistraților din Blois, putea provoca asupra indiencelor şi negreselor efecte hotărâtoare. Experiența a dovedit justețea socotelilor mele. Aşa că, la fiecare călătorie, îmi umplu cufărul cu douăzeci de livre de ciocolată, care e prețul a cel puțin patruzeci de negrese.

Scoase din buzunar un pachet din care rupse o bucățică, pe care mi-o întinse. Am ronțăit-o şi l-am felicitat.

Să mă întorc la regele Lolo. Cei cincizeci de sclavi, însemnați cu fierul roşu şi încuiați în „barracon”, nu reprezentau decît un sfert din numărul prevăzut în acordul dintre el şi domnul Fulminet. Astfel, după cîteva zile, potentatul ne vesti că Marele Zeu îi poruncise tocmai la vreme să pornească război spre a pedepsi nişte triburi din meleagurile învecinate, care ațîțau împotriva lui, prin vrăji, zeii mărunți cu capete de mistreți. La această veste, năvalnicul Sosthène îmi declară pe un ton serios că, fiind de partea regelui Lolo, ar fi bucuros să-1 urmeze în campanie şi mă întrebă dacă nu cumva doream şi eu să fac acelaşi lucru. Îi răspunsei că doi oameni albi, pierduți în mijlocul sutelor de negri pe picior de război, ar avea toate şansele să nu se mai întoarcă teferi şi că stomacul unui antropofag care îşi pileşte dinții spre a fi mai ascuțiți nu mi se părea un mormînt potrivit pentru un creştin.

— Bine! îmi spuse el, înțepat. Credeam că-ți face plăcere.

A doua zi în zori, o hărmălaie îngrozitoare vestea evenimentul care urma să se producă, adică plecarea războinicilor. Regele Lolo ne poftise la ceremonia preliminară, care avea drept obiect implorarea bunăvoinței Marelui Zeu asupra acțiunii sale. Se adunaseră vreo două sau trei sute de negri înarmați cu arcuri, sarbacane şi sulițe, pe obraji avînd pictate în alb semne magice menite să îngrozească duşmanul şi să le aducă izbînda. Aliniați într-un şir, şase namile cu măşti hidoase, împodobite cu colți de elefant, băteau într-un ritm îndrăcit în pielea bine întinsă peste nişte tamtamuri înguste şi lungi, şi războinicii le încercuiră într-un dans de luptă, cu armele ridicate în sus. Regele Lolo, purtînd pe cap o mască monstruoasă cu coarne şi ochi roşii, dansa şi el, învîrtindu-şi sabia ca pe-o morişcă. Nu mi-aş fi închipuit că negrul acesta burduhos putea fi atît de sprinten. Mai la o parte, femeile tribului băteau din palme. Din depărtare ai fi putut crede, că se îmbrăcaseră în haine de sărbătoare, în realitate, doar partea inferioară a trupului era acoperită, la unele cu şorțuri în culori țipătoare, la altele cu o împletitură grosolană de liane şi frunze. Pe fruntea lor, pe obraji şi pe pieptul dezgolit se vedeau tăieturi proaspete, pictate în verde, roşu, galben şi albastru, iar părul lor cîlțos era împletit într-o mulțime de cozi subțiri, terminate cu papiote de aur şi argint.

În timpul acesta, ritmul tamtamurilor devenea din ce în ce mai iute şi regele Lolo, în plin delir, rotindu-şi sabia în mină, se apropia tot mereu mai mult şi în chip primejdios de luptătorii săi. Deodată mi se păru că hărmălaia se înteţeşte. Regele scoase un răcnet furios, urmat de un „hîrşti” de secure. Sabia lui tăiase fulgerător capul dansatorului celui mai apropiat de el, întocmai ca pe un fruct dintr-un pom.

Pe dată se auzi vuietul mulţimii şi, mai înainte ca trupul mutilat al victimei să se prăbuşească la pămînt, puternicul monarh, lăsînd arma din mînă, îl prinse în braţe şi începu sa bea sîngele care ţîşnea din gîtul tăiat.

Încă de la sosirea mea pe această coastă blestemată am fost cutremurat de groază, dar scena la care luam parte le depăşea pe celelalte. Degeaba îmi spuneam că pentru regele Lolo şi pentru supuşii săi uciderea era un act la fel de firesc ca şi acela de a bea şi de a mînca, o barbarie atît de cumplită îmi întorceau însă stomacul pe dos.

M-am uitat la Sosthène, care asistase la spectacol alături de mine. Avea o privire fixă şi îşi ţinea dinţii încleştaţi.

— Ce zici, i-am şoptit la ureche, tot mai doreşti să-l urmezi pe regele Lolo?

— De ce nu? mi-a răspuns el semeţ, cu ochii aţintiţi asupra regelui. Acesta, după ce bău lacom sîngele victimei, aruncă trupul fără cap şi îşi înfăţişă adunării fascinate chipul rînjit, mînjit cu chiaguri roşii.

Un căruţ tras de zece negri se apropie. În el era o ladă lunguiaţă, în care fu vîrît cadavrul. Deasupra lăzii fu aşezat capul, atît de bine tăiat încît se ţinea într-un echilibru desăvîrşit pe soclul gîtului. Cei care băteau în tamtamuri încadrară căruţul şi porniră într-un soi de marş funebru, în trei timpi. În sfîrşit, se adună un cortegiu, care se îndreptă agale spre malul fluviului. Îndată ajuns acolo, lada fu îmbarcată pe o pirogă şi scufundată dinaintea strîmtorii unde zeul îşi aştepta ofranda.

În după-amiaza aceleiaşi zile, trupa regelui Lolo se puse în mişcare şi, din populaţia neagră, nu mai rămaseră la vatră decît femeile, copiii şi bătrînii, sub conducerea „mafuc”-ului cu trupul încă prea îndurerat de ciomăgeală spre a putea participa la expediţie.

Încă din prima zi, domnul Fulminet, căpitan prevăzător, dăduse instrucţiuni echipajului. El era de serviciu, o zi la bord, o zi pe uscat, făcînd schimb cu secundul său, domnul Pigache. La fel procedam şi eu cu Sosthène. Numai domnul Dufourneau, comisar al Companiei, rămînea să stea în permanenţă la „barracon”. Domnul Taillebois, aşa cum îi cerea meseria lui de chirurg, avea să locuiască într-o colibă învecinată, cu instrumentele şi leacurile lui. Vreo zece mateloţi înarmaţi aveau să-i păzească pe captivi, făcînd cu schimbul.

În seara aceea, era rîndul lui Sosthène să rămînă pe uscat. A doua zi de dimineaţă, cînd am venit să preiau schimbul, dispăruse. Căpitanul, informat pe dată, se duse la „mafuc”, pentru ca împreună cu acesta să percheziţioneze toate colibele şi împrejurimile lor. Căutările au continuat pînă seara, fără nici un rezultat. Atunci, am crezut că e de datoria mea să dezvălui domnului Fulminet vorbele pe care mi le spusese colegul meu. Era limpede că îşi pusese în aplicare proiectul de a-l urma pe regele Lolo. Căpitanul se înfurie. De bună seamă, băiatul ăsta îşi pierduse minţile, dacă pornise într-o aventură pe cît de primejdioasă, pe atît de absurdă. Fiindcă era fiul unuia dintre cei mai însemnaţi oameni ai Companiei, credea că totul îi este îngăduit. Ce explicaţie avea să dea el, căpitanul corăbiei *la Pétulante*, foarte influentului domn Goujet-tatăl, dacă moştenitorul lui pierea în urma unei lovituri de suliţă între umeri, înainte de a fi pus la frigare pentru chiolhanul unei adunături de canibali? Va fi acuzat că n-a ştiut să se facă ascultat, şi lipsa de autoritate fiind, pentru un şef, o greşeală de neiertat, risca să piardă comanda vasului. Blestemaţi să fie toţi filfizonii ăştia, cărora li se năzare să navigheze şi

nu visează decît răni şi cucuie, fără măcar să le treacă prin minte că pot deveni foarte bine primele victime ale nesupunerii lor!

Am încercat să spun că omul nostru nu putea să fi ajuns prea departe şi eram dispus să iau comanda unui grup de zece mateloţi pentru a-1 aduce înapoi viu sau mort. Domnul Fulminet răcni:

— Şi în loc de unul, să am doisprezece ciopîrţiţi? Nu, domnule. Frigurile, dizenteria şi restul îmi vor decima îndeajuns echipajul şi dacă, printr-o minune, domnul Goujet scapă de soarta care îl aşteaptă, să ştii că prima mea grijă va fi să-l pun în lanţuri, spre a-1 învăţa să trăiască.

După o săptămînă, Sosthène, reapăru, cu părul vîlvoi şi hainele în zdrenţe, înflăcărat şi zâmbăreţ. Îmi explică îndată cum îi urmase la distanţă pe luptătorii regelui Lolo, hrănindu-se cu pesmeţi, din care luase cu el o mică provizie, şi bînd lapte de cocos.

— Închipuie-ţi, ca să mănînc ceva mai bine, în prima zi am ucis un soi de antilopă cu coarne mari, da, da, din care am şi tăiat două ciozvîrte. Din nefericire, carnea se strică repede pe aceste meleaguri binecuvîntate. A treia zi în zori regele Lolo a atacat un sat aflat într-un luminiş din inima pădurii. Tactica lui e simplă. Pune foc la toate colibele şi, pe măsură ce ocupanţii ies din bordeie, oamenii lui se aruncă asupra lor şi îi leagă fedeleş. Cei care încearcă să reziste sînt hăcuiţi, sau li se taie gîtul, sau li se scot maţele. Atît cît am putut vedea, unul singur a izbutit să fugă prin mijlocirea celorlalţi. Doi războinici de-ai lui Lolo au pornit în urmărirea lui şi, ce să vezi? Tîmpitul se îndreaptă glonţ spre locul în care mă aflam eu, în spatele unui copac gros, de unde urmăream spectacolul. Războinicii mă zăresc şi amîndoi îşi aruncă suliţele la un fir de păr de mine. Cu două focuri de pistol am scăpat de ticăloşi, dar după o asemenea păţanie nu-mi mai rămînea decît s-o iau la sănătoasa. Alerg, zbor, mă rătăcesc, devorat de toate soiurile de ţînţari mari cît un cal; eram la un pas să dau de procesiunea unor furnici carnivore, şi încă nu isprăvisem! O gorilă îmi sare în cîrcă. O decapitez, după admirabilul mod al regelui Lolo. Văzînd eu mulţimea de şerpi, scolopendre şi alte insecte, despre care sînt îndreptăţit să cred că erau mai mult sau mai puţin veninoase, mă adăpostesc noaptea în scorbura unui copac, unde nu dorm decît cu un ochi. Cum m-a furat somnul, am fost trezit de un cinocefal prietenos, care mă căuta în cap, iar un al doilea îmi ronţăia ultimul pesmet. Mă cred cu desăvîrşire pierdut şi, înainte de a mă ruga Domnului pentru iertarea sufletului meu, îl implor pe bunul sfînt Antonie să mă ajute. Pe loc dă ascultare rugii mele, îmi regăsesc drumul, ajung pe malul fluviului şi... iată-mă.

Sosthène mi-a istorisit peripeţiile goanei lui în „barracon” unde, de la dispariţia sa, rămăsesem în fiecare zi. La sfîrşitul povestirii, intră şi domnul Fulminet. Am crezut că avea să-şi justifice numele, izbucnind într-o furie oarbă. Nu-l cunoşteam bine. Spuse cu răceală:

— Ei bine, domnule, cred că ţi-a plăcut escapada. Dar îngăduie-mi să-ţi spun că răspund de viaţa ofiţerilor şi mateloţilor mei. Aşa că îţi voi arăta nemulţumirea mea şi te voi pune să plăteşti pentru asta. În alte vremuri, actul dumitale de indisciplină te-ar fi costat scump. Considerîndu-te mai degrabă nechibzuit decît vinovat, mînat cum eşti de focul tinereţii, mă voi mulţumi să te pun în lanţuri şi aşa vei sta pînă în clipa cînd *la Pétulante* va ridica ancora spre alte meleaguri.

— Vă sînt profund îndatorat, răspunse Sosthene, înclinîndu-se.

— Să nu mai faci una ca asta, continuă căpitanul. În caz de recidivă, mă voi vedea constrîns să te trimit la Nantes cu primul vas întîlnit în drum de înapoiere în Franţa.

Bietul Sosthène fu pus în lanţuri de însuşi domnul Pigache, care în semn de îmbărbătare îi spuse că, pe o navă a regelui, ar fi fost socotit dezertor şi spînzurat pur şi simplu de o vergă, fără altă formalitate. Timp de trei săptămîni avea să mediteze într-o hrubă împuţită şi întunecată, alături de pulberărie, de unde nu ieşea să ia aer pe punte

decît o jumătate de oră pe zi. Atunci i se scoteau lanțurile, nu numai spre a putea umbla liber, cît mai mult pentru a nu li se da matelοților prilejul să vadă un ofițer într-o situație umilitoare. În ce mă priveşte, puteam să-1 vizitez cînd voiam, ceea ce şi făceam. Îşi purta necazul cu răbdare şi, cîteodată, văzîndu-mă, murmura cîntecul de jale al marchizei de Brinvilliers[1]:

Dacă tot va fi să mor
şi viața-o voi sfîrşi
cu ştreangul de gît,
astăzi voi mărturisi
pe față, tuturor,
cîte rele-am săvîrşit...

N-am ce zice, nu prea i se părea că timpul trece repede. Mă hărțuia cu întrebările despre ce se petrece pe uscat şi îl blestema pe regele Lolo pentru încetineala cu care îi aducea pe cei două sute de captivi.

— Din satul afurisit, pe care l-am văzut cum i-a dat foc, Lolo a adunat pe puțin cincizeci de oameni. Dar în alte părți se prea poate să fi întîmpinat rezistență, negrii lui ostaşi să fi fost tăiați în bucățele, şi învingătorii să fi pregătit din burdihanul lui o tocană grasă. Cîtă vreme are de gînd domnul Fulminet să-1 mai aştepte?

Mă străduiam să-l fac a înțelege că regele Lolo nu era un începător şi deci ştia să dea lovituri sigure.

— Îți dă mîna să vorbeşti, Félix, de două ori fericit, căci n-ai picioarele îngreunate de şase livre de fontă. În sfîrşit, mi-ar plăcea să te cred. Să trecem acum la cronica locală.

I-am povestit cum, de la plecarea soților şi taților, în fiecare dimineață negresele din partea locului, după ce măcinau meiul, făceau ciudate maimuțăreli. Adunate în fața colibei Majestății Sale absente, cu gîndul că vor îndupleca soarta mimînd faptele războinicilor, dansau „fetişul”. Adică, aceste doamne se înarmau cu săbii de lemn şi simulau o luptă de pe urma căreia adesea rămîneau două sau trei victime mai mult sau mai puțin buimăcite. Apoi dădeau fuga la pirogi, se urcau în ele şi se prefăceau că vîslesc, în timp ce altele, cu mistria în mînă, imitau zidarii construind o fortificație pentru apărarea comunității.

În camera sa din „barracon”, domnul Fulminet îl primea cu regularitate pe „mafuc”, pe care îl îmbiba cu rachiu şi nu-1 lăsa să plece decît beat turtă. Domnul Dufourneau distribuia metodic rații de ciocolată, după ce primea din partea domnului Taillebois asigurarea că beneficiarele dărniciei sale erau pe deplin sănătoase.

Astfel se scurseră încă trei săptămîni, în răstimpul cărora zece mateloți pieriră de friguri şi de pîntecăraie, boli specifice climei. În sfîrşit, vestit de un trimis care, la sosire, se prăbuşi ca solul lui Miltiade, apăru şi regele Lolo, în fruntea războinicilor care îi încadrau pe captivi.

Era un spectacol sfîşietor, şi un om milos cu greu îl putea îndura fără să se revolte. Fiecare sclav avea gîtul prins într-o furcă de lemn, începenită cu un țăruş de fier. Coada furcii se sprijinea pe umărul nefericitului care mergea în față, şi aşa mai departe, în grupuri de cîte treizeci. Războinicii însărcinați cu supravegherea cortegiului aveau în mîini nuiele de trestie, cu care biciuiau încîntați spinarea şi umerii prizonierilor, cînd aceştia se împleticeau sau se prăbuşeau sub jug.

[1] *Marie-Madelaine d’Aubray*, marchiză de *Brinvilliers* (1630-1676), rămasă celebră pentru faptul că şi-a otrăvit părintele, frații şi soțul, spre a putea rămâne posesoare pe întreaga avere a familiei. A fost întemnițată, supusă torturilor, judecată, decapitată şi arsă în piața Grève.

Domnul Fulminet îl primi pe regele Lolo în pragul „barracon”-ului şi, prin mijlocirea dragomanului, schimbă cu el inevitabilele palavre. Se cuvenea să fie felicitat pentru reuşita expediţiei. Spre a părea şi mai impunător, negrul cel gras avusese vreme să-şi pună pe cap tricornul cu pene. După spusele lui, nici un rege de pe tot cuprinsul Africii n-ar fi fost în stare să adune atît de mulţi captivi într-un timp atît de scurt. Căpitanul răspunse că, de asemenea, numai regele Lolo avusese cinstea să primească în dar nemaipomenita pălărie întru totul asemănătoare cu cea a regelui Franţei.

După aceste complimente reciproce, domnul Fulminet trecu la degustarea rachiului, faţă de care regele Lolo nu făcu nazuri. Urmă apoi numărătoarea sclavilor. Aşa cum se învoiseră, trebuiau să fie o sută cincizeci. După toate socotelile mai lipseau vreo patruzeci, deşi intraseră în numărătoare şi zece negrese, două negrese făcînd cît o „bucată de abanos”. Regele Lolo îndrăzni să spună că nu se putea măsura cantitatea cu calitatea, fiindcă cele zece negrese, foarte tinere şi bine făcute, vor aduce curînd pe lume patruzeci de negrişori şi, prin urmare, erau chit. Mai spuse că cinci dintre cei mai buni războinici ai săi pieriseră în luptă şi, pentru această pierdere ireparabilă era îndreptăţit să ceară pe deasupra o balercă de rachiu. Plictisit de tocmeală, domnul Fulminet capitulă, ascultînd părerea comună a domnilor Dufourneau şi Taillebois după care negresele în discuţie erau într-adevăr apte să procreeze.

Îmbarcaţi cîte zece pe şalupa noastră, captivii au fost deci transportaţi la bordul corăbiei şi înşiruiţi între arborele trinchet şi artimon, pentru a fi încă o dată examinaţi de domnul Taillebois, înainte de a fi marcaţi cu însemnul Companiei. După terminarea acestei duble operaţii, li se puneau fiare la picioare, fiind legaţi doi cîte doi, apoi erau rînduiţi sub punte. Chirurgul nostru nu fu prea mirat descoperind că mulţi dintre ei sufereau de un început de bube rele, lucru care le dădea mari mîncărimi. Regele Lolo ştia că erupţia, la începutul ei, poate fi mascată cu pudră de lapte proaspăt muls şi zeamă de lămîie, şi că pielea, frecată apoi cu ulei de palmier, capătă aparenţa unei epiderme sănătoase. Unii captivi gemeau şi scrîşneau din dinţi cînd erau examinaţi sau cînd li se puneau cătuşele. De cum se urcau pe punte, cădeau în genunchi, ţipau, hohoteau, de frică să nu fie gîtuiţi de albi, despre care credeau că băutura lor obişnuită este sîngele omenesc.

După ce toate „bucăţile de abanos” au fost rînduite la locul cuvenit în pîntecele corăbiei, s-a încărcat şi hrana compusă din ignami, manioc, orez, smochine, banane, mei şi vreo treizeci de bărdace cu apă. Domnul Fulminet se zorea cu atît mai mult să desfăşoare pînzele cu cît vîntul sufla în direcţia bună. Regele Lolo, căruia îi plăceau distracţiile ar fi vrut să-l reţină la un spectacol de adio, despre care tălmaciul spunea că ar fi fost născocit de rodnica imaginaţie a suveranului. Cei cinci războinici morţi în cursul expediţiei lăsau în urmă văduve a căror smerenie faţă de Marele Zeu părea din această pricină mai mult decît îndoielnică. Ele trebuiau să fie trimise cît mai degrabă alături de vitejii lor soţi. Pentru aceasta, urmau să fie unse cu miere, din cap pînă în picioare, şi legate de nişte copaci, numiţi „copacii ţînţarilor”. În nu mai puţin de două zile aceste blînde bîzîitoare sau alte insecte izbuteau să le devoreze, aducîndu-le în stadiul de schelete.

Pentru a le salva pe nenorocite de cumplitele chinuri ce le aşteptau, căpitanul propuse să le cumpere. În ciuda lăcomiei sale, regele Lolo protestă, spunînd că asemenea faptă putea să abată asupra lui mînia Marelui Zeu. O ultimă sticlă de rachiu îl făcu să nu mai fie în stare de a continua discuţia. A fost coborît în pirogă, fără să mai ştie ce-i cu el, iar domnul Fulminet dădu ordin să se ridice ancora.

CAPITOLUL 7

De îndată ce vîntul de la uscat a început să umfle pînzele corăbiei, domnul Pigache îl eliberă pe Sosthène, care se duse glonț în camera noastră comună spre a se primeni înainte de a se înfățișa domnului Fulminet. Acesta, fără să facă vreo aluzie directă la încarcerarea sublocotenentului, îi spuse, pe un ton nici acru, nici dulce că arată bine şi ne oferi, lui şi mie, un pahar de Porto.

— Acum, domnilor, adăugă el, va trebui să munciți pe brînci şi fără răgaz. Vă previn că nu voi îngădui nici o abatere de la disciplină. Mişelul de Lolo mi-a dat patruzeci de ,,bucăți" mai puțin. Adăugînd la asta pierderile suferite de cînd am părăsit insulele Bananas, mai avem nevoie să cumpărăm încă cincizeci de „bucăți" pentru a ne întregi încărcătura.

După acest avertisment, ne-a lăsat liberi. Sosthène mă vesti că se urcă pe gabierul mare să facă puțin exercițiu şi să ia o baie de cer.

— Aveam impresia că prinsesem rugină şi că în vine nu-mi curgea decît zer. Dar paharul băut cu şeful m-a întremat.

Izbucni în rîs şi începu să se cațere pe grijele[1]. M-am îndreptat spre puntea din față, unde m-am întîlnit cu domnul Pigache. Secundul pufăia din pipă şi se uita cum alergau în urma noastră cocotierii de pe mal. Văzîndu-mă, aruncă un scuipat gros în apă şi îmi spuse:

— Oricît ți s-ar părea de ciudat, dată fiind meseria pe care o fac, află, domnule Lafortune, că mie îmi sînt dragi negrii. Vezi dumneata, sînt nişte copii mari. Da, da, deşi cruzi, temători, superstițioşi, vindicativi şi incapabili să deosebească binele de rău, toți cei din rasa lor sînt copilăroşi. Pentru a deveni oameni maturi, copiii sînt instruiți şi educați. De ce nu se procedează la fel şi cu negrii? Sînt convins că, dacă ne-am ocupa de ei, ar fi la fel de civilizați ca şi noi care, între paranteze fie spus, socotindu-i nişte vite, nu dăm dovadă că sîntem.

Cele văzute la regele Lolo şi la supuşii lui nu mă îndemnau deloc să împărtăşesc vederile generoase ale domnului Pigache. Mi-am îngăduit să-i atrag atenția că negoțul cu negri ar trebui desființat, în cazul cînd aceştia s-ar putea bucura de binefacerile civilizației.

— Sper şi eu, îmi răspunse. Ştii, eu nu-s decît un negustor de ocazie. Mai există şi alte mărfuri de transport, în afara „lemnului de abanos". În sprijinul a ceea ce aş putea numi „negrofilia" mea, dă-mi voie să-ți povestesc o pățanie personală. Acum vreo trei ani, mă întorceam din Indiile Orientale la bordul unei nave de linie cu vele, de două sute de tone, *la Vierge-sans-Macule*. Văzusem tot felul de oameni ciudați pe acele meleaguri îndepărtate, mai ales în Pegu, al cărui suveran, temîndu-se să nu i se împuțineze populația, dăduse un ordin prin care toate femeile — în afară de nevestele miniştrilor şi de-a lui, erau un bun comun, la îndemîna primului trecător. Pierdurăm acolo zece mateloți, care aveau mintea mai înceată şi sîngele mai iute decît ceilalți. Ce să mai lungesc vorba, i-am lăsat în plata lor pe aceşti desfrînați, care se risipiseră ca potîrnichile, şi am pornit îndărăt, îmbarcînd condimente, mătăsuri şi lacuri chinezeşti. Un uragan ne-a cocoțat însă pe nişte recife, dinaintea coastei Madagascarului. Din cei şaizeci de oameni, cît număra echipajul, au scăpat doar trei, printre care şi eu. Pămîntul era roşietic şi nu părea prea ospitalier. Abia făcurăm vreo sută de paşi, cînd o bandă de negri ne înconjură strigînd: „Liberi! prieteni! liberi! prieteni!" făcîndu-ne semne să-i

[1] Grijea = treaptă de parîmă, fixată între două sarturi, pe care marinarii se urcă în arboradă.

urmăm. Țipînd şi țopăind ca nişte miei, ne-au dus într-un oraş cu colibe din pămînt bătut. Spre uimirea mea, am văzut acolo oameni albi, care se apropiau grabnic de noi.

— Englezi? Francezi? Portughezi? mă întrebă unul dintre ei.

De bună seamă originea noastră era greu de bănuit, deoarece furtuna ne despuiase aproape cu totul de veşminte.

— Francezi, îi răspund eu.

— Compatrioți naufragiați, spuse solemn omul nostru, fiți bineveniți în patria oamenilor liberi.

Cîteva clipe după aceea am fost primiți de un alt compatriot, domnul Misson, gentilom din întîmplare şi prinț de nimereală, fost ilustru hoț de mare, devenit cu de la sine putere „Excelența-Sa Conducătorul” Republicii Libertalia.

Acest Misson era un bărbat foarte chipeş, înalt de cel puțin cinci picioare şi jumătate, lat în umeri, cu ochii verzi şi păr cîrlionțat, roşu ca şi barba tăiată după moda regelui Henric al IV-lea. Curînd am aflat că avea vreo patruzeci de ani, cutreierase multă vreme marea Caraibilor şi prădase numeroase galioane spaniole înaite de a se hotărî să-şi caute norocul în celălalt capăt al lumii. Avea sub ordinele sale două nave cu borduri înalte, *la Victoire* şi *le Bijou*, cu trei sute de oameni fiecare. Cum vasele sale navigau pe lîngă arhipelagul Comore, se hotărî să jefuiască insula Anjuan. Pentru un tîlhar încercat cum era el, lucrul n-ar fi fost decît o bagatelă, dacă, după ce debarcă împreună cu cincizeci de oameni pe acest tărîm preafericit, n-ar fi devenit, fără voia lui, eroul unei aventuri galante. Pe malul unui rîuleț, cîteva tinere negrese spălau rufe sub privirile alteia, care, stînd în picioare, cu trupul înfăşurat în voaluri vineții şi galbene, părea că le supraveghează.

Sosirea pe neaşteptate a unui pîlc de oameni albi cu mutre fioroase, înarmați pînă-n dinți şi comandați de un uriaş cu părul ca para focului, ar fi avut de ce să le înspăimînte pe întunecatele spălătorese. Însă ele s-au mulțumit doar să rîdă, văzîndu-şi înainte de treabă, pe cînd domnişoara voalată înaintă spre Misson, cu un port atît de nobil, cu atîta grație în mers, încît hoțul de mare îşi simți inima străpunsă.

Lucrurile s-au complicat cînd noul Ulise descoperi chipul acestei Nausicaa de abanos. Datorită încrucişărilor de sînge, femeile din Comore se numără printre cele mai frumoase din lume, şi aceea pe care Misson o admira, sora mai mică a reginei din Anjuan, era cea mai frumoasă dintre cele mai frumoase.

Trec peste amănunte. Nu numai că insula Anjuan n-a mai fost jefuită, dar cumplitul Misson, zbirul Caraibilor, subjugat de grație, se căsători cu domnişoara şi o aduse cu el în Madagascar, unde întemeie Libertalia.

Mă primi cu toate onorurile. Făcuse din oraşul său, apărat de forturi şi de tunuri, o republică alcătuită din bărbați şi femei, toți liberi şi egali în drepturi, care se numeau *liberi*: foşti hoți de mare, ca şi el, francezi, englezi, olandezi, sau portughezi, negri şi negrese din Angola, eliberați prin capturarea unei corăbii engleze care făcea negoț cu negri, bărbați şi femei din Comore, musulmane răpite de pe o navă de pelerini la Mecca. În afară de cele două corăbii ale sale, Excelența-Sa Conducătorul poseda o flotilă de mici nave cu pînze, ale căror echipaje erau formate jumătate din negri şi jumătate din albi. În Libertalia, banii şi produsele pămîntului aparțineau tuturor. Fostul hoț de mare domnea paşnic peste o societate fraternă, fără bogați şi fără săraci, în care negrii, tratați ca oamenii şi nu ca vitele, aveau dreptul la fericire, deopotrivă cu albii.[2]

---

[1] *Istoric.* La sfîrşitul secolului al XVII-lea, oraşul Libertalia a fost atacat, de malgaşi, care l-au distrus şi i-au masacrat pe toți locuitori. Misson, deşi ar fi putut sa scape cu fuga, pieri luptînd pe mare. (N. A.)

L-am întrebat pe domnul Pigache de ce părăsise acest rai pămîntesc. Îmi răspunse că, la o lună după ce se stabilise acolo, într-o zi băuse ceva mai mult din rachiul tare fabricat de localnici din zeamă de trestie de zahăr fermentată, şi zdrobise, fără rea intenție, capul unui negru care băuse împreună cu el. Conştient că încălcase legea fraternității, după care se conducea Libertalia, fugise într-o barcă şi, după două zile petrecute în ape bîntuite de rechini, avusese norocul să fie zărit de un om de veghe şi fusese urcat la bordul unui vas al regelui ce se întorcea de pe coasta Coromandel.

— De unde trag concluzia, tinere prieten, că negrii pot trăi foarte bine în armonie desăvîrşită şi egalitate de tratament cu albii. Nu mi-am iertat niciodată că l-am ucis pe acel biet negru din Libertalia. Omul care bea are mîna grea. Rachiul din Insula Roşie te duce uşor şi, în ziua aceea, întrecînd măsura, am găsit ce-am căutat.

Domnul Fulminet nu-şi punea asemenea probleme. Nu-l frămînta egalitatea între rase. Nu-l interesa decît să-şi termine misiunea cît mai repede şi în cele mai bune condiții. Pînă atunci, *la Pétulante* mai avea să navigheze încă o lună de-a lungul coastelor, de la un cap la altul, pînă în insula Principe.

În această regiune, modul de a proceda era mereu acelaşi. Cînd lăsam ancora, o pirogă venea spre noi cu un misit, negru sau mulatru, care ne propunea o tranzacție. Atunci, căpitanul îşi încărca şalupa, pe care o trimitea pe uscat cu domnul Dufourneau şi cu mine.

Misiții aceştia de culoare, veşnic guralivi, vorbind o franceză stricată, amestecată cu engleză şi portugheză, aveau uneori nişte pretenții peste măsură de mari. În afară de rachiul fără de care nici un tîrg nu putea fi încheiat, cereau, după cum li se năzărea, inele, tabacheri de corn, cuțite, şiraguri de mărgele, fără să mai vorbesc de ilice brodate, albe şi negre, nici de faimoasele stămburi indiene, roşii sau albastre. Mărfurile date pentru obținerea „lemnului de abanos” se numeau *dachy*. Ele trebuiau împărțite în trei loturi: unul pentru cel care începea tranzacția, altul pentru stăpînul pirogii, şi al treilea pentru proprietarul captivilor. De asemenea se mai plăteau regilor, regişorilor sau şefilor locali, „cutumele” mari pentru ancorare şi liber trafic, iar unii, în afară de darurile în mărfuri, pretindeau şi un număr variabil de *cauris*, scoici mici care țin locul de monezi. Uneori se pierdeau mai multe zile cu satisfacerea acestor pofte coalizate, primind în schimb doar trei sau patru negri, negrese sau negrişori.

Este de la sine înțeles că misiții se străduiau să-i tragă pe sfoară pe cumpărătorii de negri, deşi exista un mijloc de a le pune cinstea la încercare. Fiecare căpitan de corabie le dădea un bilet prin care făcea cunoscut dacă fusese sau nu mulțumit de serviciile lor. Cum ei nu ştiau să citească, arătau plini de încredere petecul de hîrtie care, în mintea lor, era menit să uşureze tîrgul. Astfel unul dintre ei, purtînd pitorescul nume de Lăcomilă, misitul Marelui Bassam, a avut îndrăzneala să-i arate domnului Fulminet un certificat de bune servicii destul de neobişnuit. Comandantul unei nave din Saint-Malo, *la Prospère*, consemnase că domnul Lăcomilă, numit aşa pe bună dreptate, nu numai că de două ori din trei propunea doar marfă de proastă calitate, dar cerea pentru captivii săi infinit mai mult decît valorau şi îşi sporea pretențiile pe măsură ce târguiala se prelungea, în plus, încercase să vîndă mateloților, drept amulete, nişte figurine grosolane, despre care pretindea că ar fi fost sculptate din colți de elefant, pe cînd în realitate, după părerea chirurgului corăbiei, ele erau făcute din oase de om.

După ce citi bilețelul, domnul Fulminet îl întrebă rece cu cît vindea un schelet de om, întreg. Fără a-şi pierde cumpătul, Lăcomilă răspunse că operațiile preliminare, constînd în sugrumarea captivului, apoi în a-i scoate de pe el pînă la ultima bucățică de carne, justificau o sporire a prețului care, oricum, ar fi mai ridicat decît cel al unui bou viu. Indignat, căpitanul porunci să fie aruncat în apă, unde se bălăci cîtva timp pînă avea să fie pescuit de vîslaşii săi.

Îmi amintesc ultima oprire în insula Principe, de unde am îmbarcat cinci negri. Depozitele noastre erau pline. Puteam deci să ne îndreptăm pînzele spre insulele Americii. O navă era ancorată în golf, pe malul căruia creşteau palmieri şi nişte copaci foarte înalţi şi stufoşi, ca nişte umbrele. O salvă de şase lovituri de tun a fost trasă pentru a marca şi totodată a cinsti plecarea noastră. Era corabia *Sâo Serrâo*, din Lisabona, care venea din Brazilia. Mai înainte, domnul Fulminet stătuse de vorbă cu căpitanul ei şi făcuseră unele schimburi amicale: zahăr candel şi cafea, de care duceam lipsă, pe pipe olandeze, de care erau dornici portughezii, şi un butoiaş cu vin de Bordeaux.

Astfel ne luarăm rămas bun deopotrivă de la uscat şi de la aceşti pitoreşti portughezi, pe jumătate trişti şi pe jumătate veseli, deoarece cîntau pe rînd melodii din ţara lor de-ţi rupeau sufletul, apoi izbucneau în rîs şi închinau în sănătatea papei.

De îndată ce linia cenuşie prin care se mai bănuia încă insula Principe se pierdu la orizontul marin, domnul Fulminet adună conducerea corăbiei şi spuse:

— Domnilor, am îndeplinit prima parte a misiunii noastre. A doua nu este mai puţin însemnată. Iată-ne în drum spre insula Santo Domingo. Pentru a ajunge acolo, cu ajutorul lui Dumnezeu, ne trebuie peste două luni. Avem două sute cincizeci şi şase de captivi. Mi-am luat obligaţia să-i duc la destinaţie vii şi teferi. Pentru asta e nevoie ca în tot timpul călătoriei să fie sănătoşi la minte şi la trup. Domnul Taillebois se va îngriji de trupurile lor, ceilalţi de rest. Cîţiva dintre negri aceştia înţeleg mai mult sau mai puţin franceza. Îi vom folosi ca interpreţi pentru a-i convinge pe confraţii lor că la debarcare îi va aştepta o viaţă plină de bucurii.

Domnul Fulminet era un conştiincios neguţător de negri, care nu neglija nici un amănunt pentru a-şi duce la bun sfîrşit treaba. În acest scop, fiecare dintre noi primi instrucţiuni deosebite. Noaptea, toţi captivii de sex bărbătesc, legaţi doi cîte doi de o bară de fier cu inele glisante, trebuiau să ocupe aceleaşi locuri sub punte pe tot timpul cît dura traversarea, în afara cazului cînd se isca vreo furtună. Porţia de aer o primeau prin tambuchii deschişi tot timpul şi în faţa cărora o santinelă făcea de gardă în permanenţă. Cartul era asigurat pe rînd de doi ofiţeri, pe de o parte domnul Pigache şi cu mine, pe de altă parte domnul Dufourneau şi sublocotenentul Goujet. Ziua, cînd negrii se urcau pe punte în grupuri de cîte patru, domnul Taillebois le examina starea sănătăţii. Orice bolnav suspect de o boală contagioasă urma să fie semnalat pe dată căpitanului şi, după gravitatea cazului, ori primea îngrijirile necesare stării sale, ori era aruncat în mare pentru a evita declararea unei epidemii.

Nu voi uita primul meu cart împreună cu domnul Pigache, în vreme ce ne îndreptam spre nord-nord-vest, cu toate pînzele desfăşurate. Toată ziua fusese o căldură apăsătoare şi noaptea, cu cerul ei spuzit de stele, ne aducea în sfîrşit puţină răcoare. Din tambuchi se ridica mirosul înţepător al vitelor umane.

— Ei, drăcia dracului! spuse secundul, ce mai put şi negrii ăştia! Cum or putea rezista? Îţi vine să-ţi verşi maţele, nu altceva.

Avea agăţată de centură o ploscă de rachiu. Trase un gît bun şi mi-o întinse.

— Bea şi dumneata! E cel mai bun leac.

Parcă, aveam un ghem în stomac, dar după ce trăsei o duşcă, m-am înviorat.

— Ai auzit ce-a spus şeful, continuă el. Să nu crezi cumva că exagerează vorbind despre măsurile de precauţie pe care trebuie să le luăm. Nu dau mai mult de-o săptămînă pînă cînd cel puţin zece dintre captivii noştri se vor duce pe apa sîmbetei, fie că se trimit singuri pe lumea cealaltă, fie că bubele rele sau altă mizerie de boală africană le va face de petrecanie. Unii îşi înghit limba ca să moară sufocaţi. Alţii îşi sfărîmă capul lovindu-se de pereţii vasului. Mai rău este cînd se revoltă, fiindcă sîntem obligaţi să-i măturăm cu tunul şi cu flintele. Să fie sănătoşi la minte şi la trup! Haida-de! Pune-te în locul lor. Ce, nu sînt şi ei oameni ca şi noi?

Domnul Pigache nu se înşela deloc. În şase zile, cinci dintre ei şi-au luat viața şi trei au pierit de dizenterie. Căldura nu se potolea şi vreme de două zile marea a fost pe deplin calmă. Zilele acestea au fost cele mai cumplite din toată călătoria. Degeaba ne străduiam să ocupăm mîinile şi mintea nefericiților negri, unii fiind puşi să împletească funii, alții să frece şi să curețe cu cărămidă scîndurile punții false care le țineau loc de pat noaptea. Stînd în genunchi, privirea le devenea amenințătoare, şi lăsau deodată lucrul, ca şi cînd ar fi fost loviți de paralizie. Iar dacă vreun matelot îi bătea pe umeri rîzînd, ca să-i scoată din această stare, mormăiau şi aruncau în jur priviri fioroase. Pînă şi cîntecele şi dansurile, care, de obicei, îi mai ajutau să uite soarta lor amărîtă, acum le făceau parcă în silă.

Singurele clipe cînd izbuteau să se scuture de toropeală erau mesele, care li se aduceau la ora zece dimineața şi la patru după-amiaza. Cu ce lăcomie se năpusteau asupra gamelelor cu bob şi orez, ori cu făină de manioc sau de porumb, totul fiert cu apă la care, uneori, se adăugau porții mici de carne sau de broască țestoasă sărată! După ce îşi înghițeau hrana într-o clipită, aruncau priviri de ucigaş vecinului care încă mai mînca.

Cînd soarele începea să scapere spre asfințit, coborau doi cîte doi în mormîntul lor de peste noapte, după ce erau percheziționați, deoarece eră necesar să fim siguri că, atîta vreme cît stătuseră pe punte, nu furaseră nici un obiect care i-ar fi putut ajuta să-şi taie fiarele.

Astfel se scurgeau zilele şi săptămînile, între mare şi cer, amîndouă părîndu-ni-se la fel de nesfîrşite. Mă străduiam să-mi desăvîrşesc cunoştințele nautice cu domnul Pigache, care îmi declară curînd că nu mai avea ce să mă învețe. Îmi antrenam şi mîna, pe rînd la sabie şi spadă, cu prietenul Sosthène. Dimineața şi seara ne înfruntam pe punte şi îmi amintesc cum, într-o zi, asistînd la o serie de pase şi volte, care ne lăsaseră fără răsuflare şi uzi de nădușeală, domnul Dufourneau ne spuse, cu vocea sa de gheață:

— Pe cuvînt de onoare, domnilor, nici dac-ați fi pirați şi v-ați bate pentru partea cea mai bună din pradă, n-ați face-o cu mai multă înverşunare ca acum.

Sosthène îi răspunse, suav:

— Domnule locotenent, trebuie să ne gîndim la toate. Cine ştie? Poate tocmai soarta asta ne este hărăzită.

Veni şi Sfîntul-Ludovic, zi memorabilă între toate. În ajun, domnul Fulminet ne atrăsese atenția că, pentru a celebra cum se cuvine onomastica regelui, echipajul va primi porții duble, captivilor li se va da o hrană ceva mai bună ca de obicei, avînd dreptul, după cină, ca şi ceilalți, la un deget de rachiu. Acest tratament neobişnuit risca totuşi să le stîrnească o oarecare tulburare. De îndată ce aveau să-şi isprăvească masa, fără să mai aşteptăm lăsarea serii, urmau să fie vîrîți sub punte, îngăduindu-li-se astfel matelotilor să se distreze în voie.

La rugăciunea de dimineață, pe care negrii o ascultau pe punte, şi care pentru ei nu însemna mai mult decît un bîzîit de cuvinte fără noimă, domnul Fulminet adăugă, pentru acel prilej, un vibrant *„Salvum fac regem”*[3], urmat de un solemn *Te Deum*, punîndu-i pe toți cei prezenți să stea în genunchi, după cuviință, atunci cînd rosti versetul *Te ergo quaesumus*[4].

Ştia bine la ce putea să se aştepte din partea „pensionarilor” săi, aşa cum aveau s-o dovedească cele ce au urmat. Suplimentul de hrană produsese printre ei o oarecare agitație, dar împărțirea rachiului iscă multă gîlceavă şi schimburi de pumni. Părea că

[3] Ține-l sănătos pe rege (lat.).
[4] Pe tine te rugăm (lat.).

cele cîteva lovituri de bici, date în jur de boțman, să-i fi potolit. Domnul Fulminet trase apoi de mai multe ori cu pistolul în aer şi porunci să se ducă turma în țarcul ei.

Trebuie să arăt aici că, de obicei, după cină, captivii aveau o mică recreație, în care de cele mai multe ori dansau acompaniați de o muzică sălbatică. Timp de două sau trei ceasuri, unii băteau în nişte tigve goale, scoțînd sunete înfundate, alții suflau în tije de bambus transformate în fluiere, stimulînd astfel o pereche formată dintr-un negru şi o negresă, aşezați unul în fața altuia. La început, aceştia îşi răsuceau trupurile în toate felurile. Chipurile li se desfigurau de strîmbături care exprimau amenințare sau semeție. Încetul cu încetul însă, ritmul se accelera, spectatorii băteau din palme şi scoteau țipete frenetice. Cu ochii ieşiți din orbite şi spumă la gură, dansatorii frămîntau podeaua într-un ritm îndrăcit, mereu mai iute, răcnind ca nişte fiare, pînă cînd, frînți de oboseală, într-un ultim horcăit, se prăbuşeau răpuşi, fiind înlocuiți pe dată de alții.

Suprimarea dansurilor în ziua de Sfîntul-Ludovic nu putea fi socotită de ei decît ca o măsură nedreaptă şi mînia li se vedea cît de colo după felul cum îşi roteau ochii în cap, după cum mormăiau şi scrîşneau din dinți. Dar cele patru mortiere de pe puntea din spate erau îndreptate spre ei şi vreo douăzeci de mateloți înarmați îşi țineau puştile aplecate în direcția lor, în vreme ce eu împreună cu Sosthène verificam inelele de fier cu care li se încătuşau gleznele. Doi cîte doi, dispăreau prin gurile tambuchilor.

Cînd ultimul chepeng s-a închis ca o gură de căpcăun, domnul Fulminet dădu semnalul începerii distracțiilor, poruncind să se aducă sticle de rachiu şi de vin de Cahors. Au avut loc lupte bretone între şase campioni, învingătorul primind drept premiu un scud de aur; exerciții de tir cu puşca şi cu pistolul; muşii s-au jucat de-a baba-oarba şi de-a leapşa; s-a cîntat în gura mare *Trăiască Henric al IV-lea.*

În mijlocul acestei larme, marea se potoli şi sosi ora cinei. Fuseseră puşi la frigare şase iezi, îmbarcați din insula Principe, şi, pe deasupra, zece purcei de lapte, pe care o scroafă luată din Franța îi fătase cu opt zile înainte. Limbi de vacă, şunci, pesmeți, pere exotice şi banane zaharisite completau ospățul, despre care am toate motivele să cred că n-am uitat nici un amănunt.

După benchetuială, distracțiile continuară şi, cînd se lăsă întunericul, la lumina opaițelor, mateloții se prinseră în dansuri pastorale. Unul dintre ei, bine amețit, ceru căpitanului să urce pe punte cîteva negrese. Cererea nu avea în sine nimic extraordinar, căci femeile negre erau separate de bărbații de aceeaşi culoare, şi domnul Dufourneau, între alții, nu se sfia să arate față de cele mai bine făcute un interes perseverent, în văzul tuturor. Domnul Fulminet refuză sec, pe considerentul că ziua regelui nu putea fi un pretext pentru desfrîu.

Amatorii de frumuseți africane se consolară de acest refuz bînd şi mai mult *ponche.* Era un fel de limonadă, făcută din doze variabile de lămîie, zahăr, mirodenii şi rachiu îndoit cu *aqua simplex*[5]. În împrejurarea de față nu se făcuse economie de rachiu. Astfel, mulți dintre oamenii noştri, şi aşa destul de amețiți, începură curînd să se clatine şi să li se împleticească limba de băutură. Nimeni nu s-a mirat deci văzînd cum o santinelă de pază la unul din tambuchi, şi care băuse la cot cu ceilalți, căzu deodată pe spate, cu copitele în sus. Noaptea era atît de senină încît mai toate opaițele fuseseră lăsate să se stingă, fără a se aprinde altele. Rămăseseră doar cîteva căpătîie de fitil, ce sfîrîiau înainte de a se mistui. Vocea domnului Fulminet, care de câtva timp se retrăsese în camera lui, răsună dinspre dunetă.

— Destul, prieteni! Treceți la hamacurile voastre. Mai e şi mîine o zi.

Abia rostise ordinul şi a doua santinelă se prăbuşi în fața tambuchiului unde şedea de pază. Răsunară urlete furioase. Trîntind chepengurile la o parte, negrii, înarmați cu drugii de fier din care izbutiseră să scape, năvăliră din toate părțile şi îi loviră în cap pe

[5] Apă chioară (lat.).

toți membrii echipajului care le țineau piept. Puseră mîna pe puştile santinelelor, care fuseseră primele lor victime, apoi pe baionetele celor pe care îi doborau. Trezindu-se din beție, mateloții noştri fac față cum pot. Unii dintre ei, fără nici o armă, nu găsesc altceva mai bun decît să se cațere pe parîmele catargelor. Situația pare disperată, căci dacă domnii Fulminet şi Dufourneau, unul lîngă altul pe puntea dunetei, trag neîntrerupt focuri de pistol, nu pot în schimb să se slujească de tunuri, deoarece ghiulelele i-ar lovi deopotrivă şi pe albi, şi pe negri, încăierați cum sînt pe punte.

Eu şi Sosthène, rezemați cu spinarea de bastingaj, unul la babord, celălalt la tribord, loveam cît puteam mai bine cu sabia şi cred că am trimis pe lumea cealaltă vreo trei sau patru captivi. Domnul Pigache, credincios vocației sale şi în ciuda „negrofiliei" pe care o manifesta, pusese mîna pe o pîrghie de manevrat tunurile şi învîrtea în jurul său această armă improvizată destul de redutabilă.

Oricît de înverşunată era rezistența noastră, ne pîndea primejdia să fim copleşiți numeric. Şase dintre oamenii noştri muriseră şi vedeam cum negrii se cațără pe puntea din spate unde căpitanul şi domnul Dufourneau le spărgeau capetele metodic. Atunci mi-a venit o inspirație. Era limpede că, neputînd folosi mortierele, cu greu i-am fi putut dovedi pe năvălitori. Pătruns de acest gînd, încep să strig:

— Eliberați puntea! Eliberați puntea!

— Eliberați puntea! Vom trage în ei, tună la rîndul său prin portavoce domnul Fulminet.

Echipajul înțelese. Continuînd să se apere ca nişte diavoli împieliţați, mateloții, unii după alții, încercau să-şi croiască drum printre agresori, fie pentru a se apropia de bord, fie pentru a se retrage pe puntea din spate. Doi tunari izbutiră destul de iute să ajungă la domnul Fulminet şi încărcară mortierele. Astfel, atunci cînd captivii, care se şi socoteau stăpîni pe corabie, au rămas singuri în mijlocul punții superioare, o salvă aproape simultană a celor patru guri de foc a făcut tot atîtea găuri în grămada de negri. Cam în acelaşi timp, şeful echipajului izbuti să se strecoare în magazia de arme şi cîțiva oameni care îl urmaseră, înarmați cu puşti şi sulițe scurte, dădeau dovadă că nu-şi pierduseră mîna.

O a doua salvă de mortiere izbuti să semene panică în rîndurile negrilor. Mulți dintre ei se aruncară în mare. Alții, înspăimîntați, temîndu-se de represalii, intrară la locul lor sub punte. În clipa aceasta domnul Pigache este victima unei lovituri nemeritate a soartei. Un negru, după ce se strecurase în cambuză[6], revine pe punte cu două sticle din cea mai bună rachie şi le aruncă în capul secundului, care se prăbuşeşte, amestecîndu-şi sîngele cu tafia din Insule.

Acesta avea să fie ultimul act al răzmeriței. Doborîți unul după altul de salvele bine trase, răsculații rămaşi în viață, care n-au putut încă să se refugieze sub punte, se aruncă în genunchi. Azvîrlind drugii de fier, frigările şi cuțitele, cer îndurare. Sub amenințarea pistoalelor, sînt din nou puşi în lanțuri, marea înghite douăzeci şi cinci de cadavre, iar pe batanții tambuchilor, închişi cu grijă, se pun cîte două lacăte.

Era aproape miezul nopții cînd ordinea a fost pe deplin restabilită la bord. De dimineață, am făcut bilanțul pierderilor echipajului. Opt mateloți muriseră în timpul acțiunii. Nouă erau mai mult sau mai puțin grav răniți. Viața domnului Pigache — ai cărui ochi, din fericire, scăpaseră teferi, deşi chipul său, brăzdat de crestături, era o rană vie — după cum spunea domnul Taillebois, nu era în pericol.

Chirurgul nostru, om destul de cumpătat de obicei, bînd în chip excepțional peste puterile sale, se retrăsese devreme şi căzuse pe dată într-un somn de plumb. Abia cea de-a doua salvă a mortierelor l-a deşteptat din toropeală. Cît a mai căscat, cît s-a mai

---

[6] Magazia de provizii.

întins, cît s-a mai frecat la ochi — încăierarea s-a şi isprăvit. Nu-i mai rămînea decît să se apuce de lucru.

Primul său pacient a fost tocmai domnul Pigache! Cu capul oblojit în feşi, ca o mumie, secundul primi cam acru observația după care, fiind rănit de cioburile de sticlă, leacul şi în acelaşi timp răul i-ar fi fost aduse prin stropirea concomitentă cu rachiu.

— Află, domnule Taillebois, îşi dădu el cu părerea, că nectarul acesta nu e bun pentru uz extern, ci intern.

Chirurgul admise acest punct de vedere, cu rezervele pe care ştiința senină are datoria să le îngăduie ignoranței frivole. Cei nouă mateloți răniți aveau nevoie de îngrijirile sale. Cinci se stinseră în zilele următoare de infecție cangrenoasă.

Revolta cerea însă o pedeapsă menită să inspire o frică salutară celor care ar mai fi fost îndemnați s-o repete. Era necesar să se dea un exemplu.

Domnul Fulminet nu era de felul lui un om crud. Interesele Companiei îi dictau comportarea, considerent pentru care menirea lui era să debarce la mal un număr cît mai mare de captivi. Nu făcea parte din acei negutători de negri pentru care rebelii, fără deosebire, trebuie să fie stîlciți în bătaie cu drugi de fier. Se mulțumea să-i lege pe punte, de mîini şi de picioare, şi-apoi, culcați pe burtă, să-i biciuiască pe trupul gol. Pentru ca pedeapsa să fie şi mai aspru simțită, şi fizic şi moral, pe de o parte regiunea mai cărnoasă a trupului lor era în prealabil crestată cu cuțitul, pe de altă parte, un matelot voinic, după ce începea treaba, era înlocuit de negri aleşi dintre cei mai vînjoşi şi care biciuiau din răsputeri victimele întinse pe jos, în dorința de a se pune în evidență. Atunci cînd căpitanul socotea că gîrbaciul îi umpluse îndeajuns de sînge pe cei pedepsiți, rănile acestora erau frecate cu un amestec de praf de puşcă, lămîie şi saramură de ardei iute, totul pisat împreună cu un leac miraculos, meşteşugit de domnul Taillebois, care avea drept efect să prevină cangrena. Îmi amintesc că aplicarea acestei pomezi îi făcea să urle cu mai multă convingere decît loviturile de bici.

Acesta a fost tratamentul la care au fost supuşi cei şase negri, bănuiți a fi capii revoltei, cărora, după aceea, li s-a tăiat pofta s-o mai ia de la capăt.

Era să uit, din modestie, să menționez aici omagiul pe care mi l-a adus domnul Fulminet, după ce pedepsiții au fost duşi deoparte de tovarăşii lor de lanțuri.

— Domnule, îmi spuse el, dumitale ți-a venit cel dintîi ideea de a se elibera puntea, şi lucrul acesta a fost salvarea noastră. Nu numai că ai devenit un bun marinar, dar ai căpătat şi ochi de şef. Mergi tot aşa, şi vei ajunge departe.

Ieşit din gura lui, elogiul avea greutate şi îmi dădu de gîndit. Ce voia să spună şi unde dracu puteam ajunge, eu care nu pornisem pe mare decît din constrîngere?

Părăsisem insula Principe de peste două luni şi scorbutul ne mai răpise încă şase negri, cînd țărmul insulelor Santo Dominguo şi Marie-Galante apăru învăluit în zori neguroase. Cîteva zile mai tîrziu ajunsesem în dreptul insulei Santo Dominguo şi schimbam semnale amicale cu *l'Intrépide*, vas din Saint-Malo, care făcea negoț cu negri şi se întorcea la portul său de înregistrare. Timpul, amenințat de vijelie, ne-a silit să dăm tîrcoale o zi întreagă pînă să ne apropiem de capul Francez, țintă a călătoriei noastre, şi cînd *la Pétulante* se prezentă dinaintea pasei, tocmai se lăsa noaptea. În ciuda unei salve de tun, pilotul nu dădea nici un semn de viață şi am fost nevoiți să ne îndreptăm spre larg. În sfîrşit, a doua zi dimineață, potolindu-se briza mării, am izbutit să ne apropiem de coastă. După ce am mai descărcat gurile de foc din cîteva saborduri îl văzurăm pe pilot cum se apropie de noi într-o barcă. După puțin, aducîndu-i mulțumiri lui Dumnezeu, ancoram în rada portului.

Va urma...



Expediții și Exploratori

Thor Heyerdahl

1914 - 2002



Thor Heyerdahl a fost un etnograf şi explorator norvegian cu realizări ştiinţifice în zoologie şi geografie. A devenit celebru datorită Expediției Kon-Tiki în care a navigat 4.300 mile (aproximativ 7.000 km) din America de Sud până în Insulele Touamotu.

1938 - Fatu Hiva	-	Hunt for Paradise
1947 - Kon-Tiki	-	The Kon-Tiki Expedition: By Raft Across the South Seas
1955 - '56 - Rapa Nui	-	Aku-Aku: The Secret of Easter Island
1969 - '70 - Ra	-	The Ra Expeditions
1978 - Tigris	-	The Tigris Expedition: In Search of Our Beginnings

Expedițiile RA

CAPITOLUL III

SPRE INDIENII DIN PĂDUREA DE CACTUŞI

Țărmul, o licărire de mare printre cactuşi giganți. O lume de basm. Mă simt nespus de mic. Îmi dau capul pe spate ca să pot privi la uriaşii verzi, țepoşi, copleşitori, părînd ca nişte tuburi de orgă sau luminări înrămurate într-o vegetație suprasaturată, depăşind firescul în dimensiuni. Cu toate acestea, pămîntul pe care păşeam nu era altceva decît o crustă uscată, ca un pesmet prea copt, formată din nisip sterp, fără iarbă sau flori, în afară doar de cîteva, roşii şi galbene, care se furişau printre smocurile țepoase de pe nervurile frunzelor de cactus. Eram în lumea cactuşilor. Printre giganți, puzderie de plante țepoase, globulare sau în formă de cîrnați. În soarele înserării unele dintre ele apăreau ca nişte farfurii, linguri şi cuțite, alcătuind parcă programul unui scamator altele aduceau cu tălpile unor pantofi jerpeliți, străpunse de cuie, cu țepi de sîrmă ghimpată sau cu unghii lungi şi încovoiate de pisică. Era o pădure liniştită şi tăcută. Nici un foşnet de frunză printre noduroşii arbori de fier împrăştiați ici şi colo, şi risipiți parcă pentru a evita să-i înțepe pe vecinii lor omniprezenți.

Un iepure de deşert sărea liniştit printre umbrele cactuşilor proiectate de soarele în amurg, ciulindu-şi urechile lungi şi privind în jur înainte de ia o zbughi din nou fără urmă. O veveriță vărgată trecu în mare grabă peste urma iepurelui, se opri o clipă cu coada fîlfîind în aer şi se rostogoli apoi mai departe, asemenea unei mingi țepoase, prin pădurea de basm. Pe cea mai înaltă cracă a plantei-candelabru, dominînd totul, stătea nemişcat un vultur. Nu s-a clintit pînă cînd nu m-am apropiat de trunchi. Şi-a întins apoi liniştit aripile, alunecînd uşor peste pădurea vrăjită. Nu vulturul se mişca, eu şi pădurea eram cei ce alunecam înapoi, pînă cînd, atîrnată parcă de bolta cerească, pasărea dispăru la orizont. Abia cînd am început să mişc din nou picioarele am putut să aud crusta de pămînt trosnind sub tălpile pantofilor şi sfărîmînd cavități invizibile, săpate în nisip de şobolani, şerpi sau de alte vietăți ale deşertului.



În tăcerea adîncă a pădurii am reuşit să disting un zgomot slab, care a avut însă efectul unui răget amenințător de leu. Se auzea ca o cutie de chibrituri plină doar pe jumătate atunci cînd e scuturată uşor. Era un avertisment plin de teroare hipnotică într-un soi de esperanto al naturii. Nu era nevoie să-ți fi ieşit un şarpe cu clopoței în cale ca să sări la o parte la auzul acestui zgomot neînsemnat. Cu limba ca o lance, şi cu ochii scînteind, cu vîrful cozii puțin ridicat şi-ncovrigat, reptila sta întinsă sunîndu-şi clopoțeii din coadă, gata să atace. Clinchetul spart ca al unor inele din masă plastică aşezate la capătul cozii vibra parcă de furie, iar eu, în speranța că voi părăsi cîmpul de luptă victorios, priveam disperat în jur căutînd un băț sau o cracă. Dar nu am găsit nimic în afară de cactuşi cu crăci cărnoase şi spinoase, care au pocnit ca un castravete cînd am izbit supla tîrîtoare. În cele din urmă, tulpina fibroasă şi arsă de soare a unui cactus uscat se dovedi destul de solidă ca să las în nesimțire şarpele

cu clopoței. Cîștigasem deși coada șarpelui mort a continuat să-și sune clopoțeii multă vreme după aceea.

Noi trebuia să descoperim constructori de bărci în această țară a cactușilor, dar nu exista nici măcar un copac din vîrful căruia să-ți găsești drumul. Prietenul meu, mexicanul Ramon Bravo, a dispărut în pădurea de cactus în speranța că va da peste vreo ridicătură, în timp ce soția sa Angelica și German Carrasco au rămas în jeep, jos la vale, unde am pierdut, pentru a douăzecea oară cel puțin, urmele roților după care mergeam. Din punctul în care mă aflam, am zărit pentru prima oară marea. Locul era marcat de un monument viu, un cactus ce semăna cu tridentul lui Neptun și cu trunchiul atît de gros, încît nu mă vedeam după el. Aici stătuse și vulturul. Din vîrful lui trebuie să se vadă vaste întinderi de țărm și piscurile roșii și sălbatice ale munților printre care ne-am strecurat înainte ca toate urmele de roți să se ramifice și să dispară în pădurea de cactuși. Nu am putut vedea decît tresărirea argintie a unei raze de soare pe fața scînteietoare a apei și munți tiviți cu albastru, departe, pe celălalt țărm. Era, de fapt, destul ca să ne precizăm drumul. Astfel, toți patru pornirăm să ne hurducăm mai departe prin pădurea fermecată, grăbindu-ne să nu apună soarele.

Brusc, pădurea de cactuși se deschise făcînd loc unor arbuști verzi, iar acolo, în fața noastră, se întindea marea cu valuri mici, ondulate și cu o plajă întinsă, încă neumblată. Cinci coame negre de balenă sfîrtecară suprafața apei îndreptîndu-se direct spre noi, după care s-au scufundat dispărînd într-o avalanșă strălucitoare de peștișori țîșniți din apă chiar în fața lor, aproape de mal, acolo unde s-au agitat și au strălucit cu puțin înainte de a se risipi și dispărea.

Aici natura e nealterată. În fața noastră se întinde Golful Californiei, iar în spate nesfîrșitul pustiu Sonora.

Un șir de munți golași se întinde de partea cealaltă în pustia peninsulă mexicană, din Baja California, California Inferioară, pe o lungime de 600 de mile. Ar fi trebuit să ne întoarcem ca să ieșim dintre arbuști și să intrăm din nou în pădurea de cactuși, deoarece nu se vedea nici o colibă, nici urmă de viață de-a lungul țărmului. Trebuia să mergem mai departe în susul golfului.

În timp ce soarele se ascundea de după munți, iar marea devenea neagră, în fața noastră apăru satul indienilor. Îți vine foarte greu să spui că această ultimă rămășiță supraviețuitoare a puternicului trib *seris* de odinioară a fost transformată într-un stil arhitectural romantic datorită întîlnirii cu omul alb și cu cultura sa. Cîteva familii, în total șaizeci de adulți și copii, s-au stabilit aici pe pămîntul sterp al Puntei Chueca, unde capul fiecărei familii și-a construit o cocioabă din tablă ondulată și din scîndură dată cu catran, în care abia era loc ca să te întinzi bine pe nisipul așternut drept podea.



Materialele de construcție și mormanele de gunoi — pline de sticle sparte și de tinichele — ce se întindeau de-a lungul peretelui din spate erau rezultatul vînzării broaștelor țestoase, pe care indienii le prindeau vii și le păstrau într-un țarc mic, la malul apei.

Indienii n-au fost surprinși de sosirea noastră. Majoritatea și-au văzut mai departe de treabă, stînd în grupuri mici sau plimbîndu-se liniștiți printre colibe într-un amestec de panglici multicolore — podoabe lucrate în casă — și de straie fără gust, în stil gitan, toate adunate și aranjate după moda indiană. Bărbații purtau pe creștet o codiță lungă



de păr negru, ce le atîrna pe spate. Chipurile femeilor erau pictate cu linii şi puncte în forme simetrice, barbar de atractive şi de anacronice, modele primitive care, preluate azi, ar putea fi cea mai senzațională modă. O femeie destul de atrăgătoare, cu o fustă pînă la glezne, stătea înconjurată de altele, amestecînd în oale mici culori naturale cu ulei, în timp ce una dintre ele îşi desena pe obraz linii verticale cu un ruj obişnuit ce i se potrivea de minune. Aceasta i-a făcut un semn autoritar soției lui Ramon, care o privea parcă vrăjită. Era rîndul ei acum să stea jos pe nisip şi să se lase pictată pe față după acelaşi model.

Unul sau doi bătrîni simpatici şi o ceată de copii ni s-au alăturat, Ramon fiind recunoscut imediat. Copiii s-au repezit ca din puşcă spre una dintre colibe pentru a-l aduce pe Chuchu cu toată familia sa deoarece el fusese interpretul şi ghidul lui Ramon ultima dată, cînd acesta venise aici ca să filmeze focile şi alte animale din golf. În sfîrşit, s-au recunoscut şi toată lumea s-a bucurat, de la mic la mare.

Ramon a adus un prieten care dorea să le vadă bărcile din papirus, se minunau indienii. Nu mai există însă în zilele noastre indieni seris care să construiască *askam*. Dar cea pe care o văzuse Ramon cu doi ani în urmă ? Era ultima pe care au făcut-o. Nici celelalte sate de indieni seris, situate mai departe, spre nord, nu mai foloseau askam de cînd guvernul i-a ajutat să-şi cumpere bărci din lemn cu motor. Un copilaş gol puşcă dispăru ca o nălucă întorcîndu-se iute, fericit, cu o bărcuță galbenă din material plastic.

Începu să se lase noaptea. Ni s-au dat nişte bucăți de carton pe care le-am împăturit sub noi, înainte de a ne culca pe duşumea, sub un şopron cu unelte de pescuit. Toată noaptea n-a încetat sporovăiala monotonă, de neînțeles, a indienilor. Deşi somnoros, le simțeam prezența de fiecare dată cînd mă întorceam de pe o parte pe alta.

Stăteau în jurul unor movilițe de cenuşă fierbinte discutînd şi cei mai mulți dintre ei s-au dus să se culce cu o oră înainte de a ne deştepta noi, cînd stelele începeau să pălească.

Înainte ca soarele să înroşească coroanele cactuşilor stăteam înconjurați de cîțiva indieni privind peste golful liniştit. Nimeni nu vorbea. Stăteam. Chuchu se ridică uşor îndreptîndu-se spre plaja goală şi aruncă în apă o plasă mică şi rotundă. Acolo, sub nasul nostru, el scoase din două aruncături patru peşti frumoşi. Doi băieți micuți înarmați cu sulițe dublară numărul peştilor cît ai bate din palme. Aveam mîncare destulă. Nimeni nu făcea nimic. Se părea că nimic nu avea să se întîmple în ziua aceea.

„Ne veți construi un askam ?” am întrebat eu precaut.

„Mucho trabajo”, au răspuns toți în cor. „Mult de lucru”. Cam atîta ştiau ei în spaniolă. În rest, aveau nevoie de interpret, rol care îi revenea lui Chuchu.

„Veți fi plătiți”, le-am promis. „în obiecte sau în pesos”.

„Mucho trabajo” repetau ei simplu.

Oferta a fost ridicată. Tăcere. Am sporit-o din nou.

„E lung drumul pînă la trestii”, spuse Chuchu, încercînd să lungească vorba.

„Vom veni cu voi”, am răspuns ridicîndu-mă.

Patru dintre indieni se sculară şi ei. Doreau să vină cu noi, Chuchu, cu doi frați şi un nepot. Dar fratele cel mai mare, Caitano, ştia unde creşteau trestiile. Se întindeau în preajma unui lac de pe insula Tiburon, insula Rechinului, al cărei

contur neregulat îl puteam zări în depărtare, spre răsărit, de cealaltă parte a canalului.

Barca guvernamentală, cu motor, ne veni în ajutor. Curînd ne avîntam curajoşi pe suprafața încrețită de valuri a apei, spre orizontul îndepărtat. Mă surprindea faptul că nu se găseau trestii mai pe aproape.

„Sînt trestii de apă dulce", mi-a explicat Caitano. „Nu pot creşte pe mal, în deşertul de aici. Este drum lung pînă la lacul cu apă dulce".

Insula Rechinului, cu munții ei sălbatici, începu să se contureze în zare. Nu este o insulă mică. Cu suprafața ei de aproape 400 de mile pătrate ea este trecută chiar şi pe harta lumii. Cînd am sărit pe mal, pe o plajă acoperită de un nisip alb, ne-am pomenit la capătul unei cîmpii întinse, acoperită de tufişuri pipernicite şi de cactuşi răzleți, ce se întindea pînă la poalele munților din interior scăldați de zorii zilei. Un singur cerb *berrendo,* cu coarne mari ramificate pe capu-i ridicat, stătea nemişcat pe plajă privindu-ne. Am scos iute aparatele de fotografiat pentru a-l imortaliza înainte de a o lua la sănătoasa. Animalul nu se clinti, iar noi începurăm să ne tîrîm mai aproape, şi mai aproape. Cum eu înaintasem cel mai mult, am şi fost prins în poză. Trebuia să fim prudenți. Cerbul începu să se mişte. Încetişor. Înaintă mîndru şi, voit, îşi aplecă capul lovindu-mă prietenos în stomac, iar coarnele şi le potrivi sub subsuorile mele. Am încercat în van să împing cerbul pentru a face o poză ca lumea ; n-am putut; ținea morțiş să fie imortalizat aşa. Degeaba l-am îmbrîncit, toate eforturile mele de a ieşi din această poziție umilitoare au fost zadarnice. Prietenos, cerbul mă urma cînd înainte, cînd înapoi, destul de aproape însă ca să mă țină între coarne fără să mă împungă sau să-mi dorească vreun rău. Situația era ridicolă. Numai după ce l-am scărpinat pe gît şi de după urechi şi-a ridicat capul privind cu ochi mari şi mirați, în timp ce eu mă îndepărtam încet spre semenii mei cu două picioare, cu care venisem pe țărm.

Am tras barca foarte sus pe nisip şi am pornit-o peste cîmpia netedă aşteptînd în fiece moment să zăresc lacul interior în care creşteau trestiile de papirus. Dar nu aveam în față decît nisip uscat şi a trebuit să ne croim cu greu drum printr-un labirint de vegetație măruntă, de tufişuri dese cu ghimpi şi cactuşi. Nici o potecă. Nici urmă de aşa ceva. Numai cerbi, iepuri sălbatici, şopîrle, şerpi şi rozătoare. Insula Rechinului a rămas nelocuită de pe vremea cînd ultimii indieni seris au fost duşi pe continent, cîndva în copilăria lui Caitano. Ne-am trudit şi ne-am tîrît picioarele la dreapta, la stînga, înainte, pe oriunde vedeam vreo ieşire din acest teren plin de obstacole, dar înaintînd tot înspre interiorul insulei, spre munți.

„Unde este lacul ?" întrebam noi din cînd în cînd.

„Acolo !", răspundea Caitano arătînd doar cu nasul, fără să-şi ridice mîna. Mergeam şi iar mergeam. Treptat, o vastă întindere de pămînt se aşternu între noi şi mare. Munții erau din ce în ce mai aproape. Curînd ne aflam la poalele lor. Era la amiază. Soarele strălucea chiar deasupra capetelor noastre, iar noi nu aveam nici apă şi nici merinde.

„Unde e lacul ? Mi-e sete", mormăi German.

„Colo !", repetă Caitano, îndreptîndu-şi nasul în sus. Am început să ne cățărăm pe panta stîncoasă care despica muntele roşiatic. Pînă acum văzusem doar şopîrle şi iepuri, dar aici, pe platformele stîncoase de deasupra noastră, începuseră să alerge, fricoase, oi de munte şi cerbi. Nu aveau de gînd să ne întîmpine cu acelaşi bun sosit cu care ne primise singuraticul nostru prieten de pe plajă. O dată sau de două ori am dat peste nişte grămezi de oale sparte, făcute de indieni pesemne cînd s-au împiedicat

aducînd apă de la lac. Mai sus, tot mai sus. De necrezut ca un lac să se găsească acolo sus, în peretele abrupt şi golaş al muntelui, unde acum creşteau numai cactuşi.

Caitano se opri. De data asta arăta într-o direcție cu toată mîna. Stăteam pe nişte bolovani uriaşi rostogoliți din stîncă privind cheile muntoase. Sus, de cealaltă parte a muntelui, roca golaşă şi roşiatică se despica în nişte chei ce porneau dintr-un mic platou în formă de cupă, iar soarele lumina un petic de verdeață plină de sevă, mai fertilă şi mai luxuriantă în verdele ei crud decît oricare cactus sau altă plantă de deşert.

Trestii !

Cîmpia întinsă dinspre țărm şi marea rămăseseră departe în urma noastră. Sleiți de puteri şi arşi de soare ne-am grăbit peste stînci, mînați de-un singur gînd : să ne aruncăm în lac şi să înghițim cantități uriaşe de apă. Am descoperit unul sau două adăposturi în stîncă pe jumătate susținute de o zidărie rudimentară. Pesemne că odinioară oamenii forfoteau pe aici. Ajungînd, în sfîrşit, la vegetația luxuriantă, Caitano a început să-şi croiască drum cu cuțitul, pînă cînd spatele lui arămiu şi podoaba de coadă neagră dispărură în trestiile care ne treceau cu mult deasupra capetelor. M-am grăbit după el.

„Unde e lacul ?” l-am întrebat, ajungîndu-l din urmă în marea de verdeață. Nu vedeai nici la o palmă depărtare. El privi țintă pămîntul de sub picioare şi arătă cu nasul drept în jos. Pămînt negru, umed şi afinat peste tot. Ceilalți ne îndemnau să mergem mai departe spre lac. Şovăitor Caitano se tîrî într-un tunel întunecat făcut în trestii de animalele venite acolo să bea apă. Tunelul se termina printr-o cavernă mare, atît de mare încît era loc pentru toți dacă ne îngrămădeam. Aici, solul era bineînțeles mlăştinos. Pietrele acoperite de muşchi semănau cu nişte ciuperci, iar în mijlocul lor se găsea o baltă puțin adîncă, aproape tot atît de mare cît un bazin de apă, acoperită complet de Spirogyra. Tocmai cînd eram pe punctul de a mă aşeza ca să mă mai răcoresc, m-a cuprins o bănuială şi m-am oprit fără să ating apa.

„Unde este lacul ?” am întrebat.

„Aici”, răspunse Caitano, arătînd exact spre locul unde tocmai voisem să mă aşez.

Nu mai aveam nimic de spus. Am dat la o parte cu mare grijă verdeața plutitoare, abia izbutind să filtrăm printre degete cîteva guri de apă pentru a ne uda gîtlejurile uscate. Am aruncat restul peste cîinele care gîfîia şi apoi ne-am bălăcit picioarele în noroi pentru a folosi şi ultimul strop de apă care mai rămăsese.

În ciuda celor întîmplate, în această grotă de verdeață era rece şi bine şi viața deveni deodată minunată şi vrednică să o trăieşti. Contrastele izbitoare oferă întotdeauna cele mai mari plăceri ; un pic de mocirlă şi nu mai multă umbră, după urcuşul obositor, ne-au făcut să ne simțim mai bine decît un prînz cu şampanie după o călătorie confortabilă cu autobuzul. Indienii priviră pe furiş la pata mică de soare care se strecura prin acoperişul gros de trestie de deasupra noastră. Se gîndeau pesemne la drumul lung care-i aştepta la întoarcere şi doi dintre ei se tîrîră afară cu cuțitele lor mari şi începură să taie de la rădăcină trestiile mai înalte, în timp ce noi leneveam picotind.

Aveam ceva de învățat din această plimbare. Fusesem de acord de la început, ca mulți alți specialişti, cu faptul că era firesc ca indienii seris să construiască bărci de papirus. Am presupus că ei au făcut acest lucru pentru că le era greu să găsească lemn în deşertul Sonora şi că țărmul gemea de trestie. Dar acum lucrurile stăteau cu totul altfel. Indienii seris n-au construit bărci din papirus pentru că au avut la îndemînă trestie. Dimpotrivă, ei şi-au croit drum pînă aici sus, în munți, pentru a găsi un firicel de apă dulce în care să planteze trestii şi să-şi asigure astfel materia primă pentru

bărci. Dacă construirea ambarcațiilor din papirus n-ar fi fost o tradiție adusă de strămoşii lor de pe alte meleaguri sau primită, poate, de la navigatorii tare i-au vizitat, ei nu s-ar fi gîndit niciodată să urce pînă la această băltoacă de unde să adune trestii pentru bărci. Cu siguranță că ei ar fi făcut corpul bărcii din crengi ale arborelui de fier şi l-ar fi acoperit cu piei de animale. Pielea de focă era ideală pentru un *kaday*, iar stîncile de pe țărmul sudic al Insulei Rechinului erau pur şi simplu acoperite de foci. Indienii seris au învățat să construiască bărci din papirus de la altcineva. Dar de la cine ?

La scurt timp ne aflam pe drumul de întoarcere, cei patru indieni mergînd înainte, fiecare cu cîte un snop de trestii pe umăr, iar noi urmîndu-i cu aparatele de fotografiat cu tripied şi cu echipamentul. În timp ce coboram cu mare greutate am observat că indienii scăpau ici şi colo cîte o trestie. Cînd am ajuns jos, în cîmpie, indienii au început să meargă împrăştiat şi deodată ne-am pomenit mergînd în față, iar ei urmîndu-ne. Pentru a nu ne rătăci, înainte ca soarele să dispară de după munți, am căutat urmele lăsate de noi la urcare şi le-am urmat în zig-zag, în timp ce indienii insistau să rămînă în spate. La urma urmei, ei duceau cele mai grele poveri şi ni se părea chiar că se gîrboviseră de greutate la coborîre.

Soarele asfințea tocmai cînd am ajuns la barcă. Ştiam că vom vedea luminile focurilor de tabără de la Punta Chueca atunci cînd se vor aprinde, aşa că îi aşteptam liniştiți pe cei patru indieni. Se iviră unul cîte unul păşind domol spre plajă. Chuchu a sosit ultimul zîmbind sfios, cu trei, da, numai cu trei trestii în spate. Ceilalți nu mai aveau nici una. *"Mucho trabaho"*, mormăi unul dintre ei, susținut de al doilea care îşi usca fața cu coada din păr negru, în timp ce Chuchu, foarte atent, puse cele trei trestii în barcă. Al patrulea era deja în barcă aşteptînd să se întoarcă acasă.

Cei trei prieteni mexicani, foarte dezamăgiți, şi-au exprimat regretul pentru nereuşita noastră. Numai trei trestii, după o zi întreagă de trudă şi mers prin insulă, fără merinde şi apă. Noi ne aşteptasem să găsim trestii chiar pe mal. Dezamăgirea mea se îmbina însă cu o oarecare satisfacție. Din trei trestii nu se făcea o barcă. Acest fapt îmi spunea însă ceva mult mai important. Mi-am dat seama că nu aici era locul de baştină al bărcilor din papirus.

În sat, Chuchu şi ajutoarele sale au fost primite cu strigăte de batjocură de către bătrînii satului la vederea celor trei trestii scoase din barcă şi aruncate lîngă peretele unei colibe. Una dintre bătrîne, îndeosebi, striga mînioasă în gura mare. În cele din urmă se ridică, încovoiată, şi porni şchiopătînd, îndreptîndu-se spre coliba ei, unde strigă ceva prin deschizătură. După o clipă apăru, scos din casă de nevastă lui, un indian bătrîn şi zbîrcit. Era aproape orb şi purta ochelari cu lentile albastre. Cînd s-a apropiat, ne-am dat seama că fusese un om frumos, cu trăsături distinse, cu alură de uriaş. Indienii seris se deosebeau de toate celelalte triburi indiene din Mexic. Spaniolii, care i-au văzut primii, i-au descris pe băştinaşii de pe Insula Rechinului ca pe nişte giganți. Bătrînul înconjură, şchiopătînd, coliba, împreună cu soția sa, şi acolo, pe grămada de gunoi, stătea o barcă din papirus. Trestiile subțiri ca de bambus erau ce-nuşii şi fragile din cauza anilor care trecuseră peste ele, iar legăturile din socar erau putrezite; cu toate acestea, barca era întreagă. L-am ajutat să o tragă în fața uşii colibei, deoarece bătrînul dorea foarte mult să ne dovedească că un adevărat indian seris putea să construiască un askam.

Bătrînul gigant fusese odinioară şeful tribului. A doua zi în zori luă un colac de socar împletit de mîna sa şi o cavilă de lemn de mărimea unui pumnal, lucios de atîta întrebuințare, şi aşa orb cum era, bîjbîi drumul pînă afară şi începu să coasă cu acul

său enorm vechea barcă, încercînd să dea provei forma elegantă şi curbată pe care o avusese cu mulți ani înainte. În sfîrşit după atîtea peripeții, norocul ne surîdea. Grămada de gunoi ne oferise exact ceea ce căutam.

Ultima barcă din papirus a indienilor seris, şi poate din întregul Mexic, a fost dusă apoi la apă, iar Caitano şi fiul său au sărit la bord. S-au aşezat bine în ea cu o pereche de padele foarte vechi şi cu un harpon din lemn, pregătindu-se de plecare. Ştiau să tragă la padele foarte bine şi curînd cele două trupuri arămii cu cozile lor negre dispărură deasupra valurilor, pe lunga şi fragila barcă din papirus. La întoarcere, o broască țestoasă uriaşă îşi mişca labele pe fundul bărcii, între ei. Trestiile bătrîne şi uscate absorbiseră o mare cantitate de apă, iar valurile îi biciuiseră bordul, dar cu toate acestea ea plutea.

Acestea se întîmplau în Mexic. De unde au învățat oare strămoşii indienilor seris arta de a construi ambarcații din papirus ? De la unul dintre multele triburi cu care se învecinau. Odinioară fuseseră înconjurați din toate părțile de vecini care foloseau bărci din papirus, începînd din Imperiul Inca, în sud, pînă în California, în nord, şi, de asemenea, pe lacurile din Mexic. La începutul secolului trecut, pictorul francez, L. Choris, a pictat trei indieni vîslind într-o barcă din papirus, de-a lungul țărmurilor împădurite, lîngă portul San Francisco. După afirmațiile celei mai cunoscute autorități în cultura maya, dr. Eric Thompson, în Mexic au fost observate plutind pe lacuri, în nu mai puțin de opt state, bărci asemănătoare celor din Peru.


Bateau du port de S.n Francisco.

Priveam cu părere de rău cum nefericitul captiv al lui Caitano era cărat către țarcul broaştelor țestoase, în timp ce scheletul ultimului askham al indienilor seris era aruncat pentru totdeauna pe grămada de gunoi, în spatele colibei bătrînului. Zăcea acolo, ca un sfîrşit de ultim capitol al unei cărți nescrise despre barca din papirus uitată, pentru totdeauna, undeva în regiunile centrale ale Americii.

Va urma ...

CU MULT TIMP ÎN URMĂ,

ÎNTR-O GALAXIE ÎNDEPĂRTATĂ..

DUPĂ O MIE DE ANI DE PACE, REPUBLICA GALACTICĂ SE FĂRÂMIŢEAZĂ. PE CORUSCANT, ÎN INIMA SPAŢIULUI CIVILIZAT, LĂCOMIA ŞI CORUPŢIA SE RĂSPÂNDESC ÎN SENAT, DINCOLO DE PUTEREA CANCELARULUI SUPREM DE A LE COMBATE.

SUNT VREMURI CARE PUN LA ÎNCERCARE TĂRIA TUTUROR CELOR CARE SE LUPTĂ PENTRU UNITATEA REPUBLICII – NIMENI ALŢII DECÂT CAVALERII JEDI, CARE DE MULT TIMP SUNT SINGURA SPERANŢĂ A REPUBLICII DE A PĂSTRA...

...PACEA ŞI DREPTATEA...

DAVE WOLVERTON

RENAŞTEREA FORŢEI

Volumul - 1
Seria JEDI APPRENTICE

Traducere si adaptare din limba spaniola: Adi deTracia
FOILETON-TRACIA MAGAZIN

După volumul
DAVE WOLVERTON
RISING FORCE

Continuare din numarul trecut...

Aceste cuvinte îi dădură speranță lui Obi-Wan. Dar numai după cîteva clipe iluziile sale se risipiră.

— Sau poate că nu, continuă Qui-Gon. Erai supărat pe băiatul celalalt. Amîndoi erați supărați.

— Nu am vrut să cîştig din cauza asta.

Obi-Wan se uită în ochi lui Qui-Gon, parcă pentru al face să înțeleagă că a luptat pentru al impresiona, să îi demonstreze că merită sa fie padawan.

Qui-Gon îl privi pe Obi-Wan o bună bucată de vreme, uitînduse fix în ochi lui. Privirea sa, aproape că trecea dincolo de el.

Speranța reveni în sufletul lui Obi-Wan. Asta e, gîndi Obi-Wan, îmi va cere să îi fiu padawan. Dar Qui-Gon continuă:

— În viitoarele lupte, controlează-ți agresivitatea. Un cavaler Jedi, niciodată nu se v-a simți obosit după o luptă cu un adversar mai puternic decît el, şi niciodată nu v-a aşteapta ca un inamic să piardă şansa de a-l răni.

Qui-Gon se întoarse şi se grăbi spre uşă.

Obi-Wan se clătină uşor. Qui-Gon nu îl alesese să-i fie ucenic. A vrut doar să îi dea cîteva sfaturi, aşa cum făceau toți maeştri. Dar nu putea să îl lase să plece, nu putea să lase să i se spulbere toate visurile.

— Aşteptați! strigă Obi-Wan, iar cînd cavalerul întoarse capul, se aşeză în genunchi în semn de umilință.

— Dacă am greşit, înseamnă ca am nevoie de un profesor mai bun. Mă puteți lua ca ucenic?

Maestrul se întoarse încet privindu-l lung pe băiat. Ochii îi erau întredeschişi, gînditori, şi murmură:

— Nu.

— Qui-Gon, o să împlinesc treisprezece ani peste patru săptămîni rosti Obi-Wan. Spunînd adevărul îşi arăta disperarea, dar trebuia să o facă. Este ultima şansă de a deveni un cavaler Jedi.

Qui-Gon dădu din cap cu tristețe.

— E mai bine să nu antrenezi un băiat, să ajungă cavaler, dacă are atîta agresivitate în interior. Există riscul de a trece de partea întunecată a Forței.

Şi cînd termină de vorbit, uriaşul Jedi se întoarse şi se îndreptă spre uşă.

Obi-Wan se ridică în picioare.

— Nu voi trece..., nu voi trece de partea întunecată a Forței. Promit!

Dar Qui-Gon merse mai departe şi nu răspunse. Într-o clipă dispăru, rapid şi fără zgomot, întocmai precum apăruse.

Pentru o bună bucată de timp, Obi-Wan, rămase nemişcat, uitîndu-se fix înspre uşă. La început nu înțelese, dar, totul se terminase. Ultima şansă se risipise. Nu mai avea ce să facă.

Bagajele erau gata pregătite. Trebuia numai să le ia şi să plece spre nava care îl va duce pe planeta Bandomeer.

Îşi ridică încet privirea. Acum nu va putea ajunge niciodată cavaler Jedi. Dar cel puțin va pleca din templu ca şi cum ar fi fost. Nu va mai suferi. Îşi ridică bagajele şi porni, pe lungul culoar care ducea de la arenă la poarta de ieşire.

Trecu pe lîngă sala de meditație, pe lîngă cantină şi sălile de clasă, locuri unde a învățat să lupte şi să cîştige. Acestea au fost „casa lui", iar acum trebuia să le lase şi să înfrunte un viitor pe care nu îl dorea şi care nu îi surîdea.

Obi-Wan trecu de poarta templului pentru ultima oară. Ar fi dorit să lase în urmă toată suferința şi să privească înspre viitor, aşa cum fusese învățat. Dar nu putea.

CAPITOLUL 5

Qui-Gon nu putea să-şi scoată din cap fața disperată a lui Obi-Wan. Băiatul încercase să nu îşi arate decepția, care însă se vedea în fiecare din cutele adînci ce îi brăzdau fruntea.

Qui-Gon intră încetişor în sala de cartografie stelară. Din toate sălile templului aceasta era favorita lui. Avea un plafon albastru de formă semirotundă, iar unica lumină din sală era cea a planetelor şi stelelor ce se roteau deasupra capului, adăugînd albastrului toate nuanțele curcubeului. Trebuia numai să ridici mîna şi să atingi o planetă pentru ca imediat să apară o hologramă arătînd proprietățile fizice, detalii despre guvernare, iar sateliții să se rotească în jurul ei.

Era foarte uşor să acumulezi cunoştințele în acel loc; dar, cînd inima ți-e grea, totul îți reînvie în minte. Qui-Gon îşi spuse din nou că luase decizia corectă, fiind singura pe care o putea lua. Copilul lupta bine, dar cu prea multă agresivitate şi de aici putea să vină pericolul.

— Copilul nu este reponsabilitatea mea — spuse Qui-Gon cu voce tare.

— Sigur de asta tu eşti? — întrebă Yoda din spatele lui.

Qui-Gon tresări.

— Nu te-am auzit — se scuză el.

Yoda înaintă încetişor prin sală.

— Doisprezece copii pentru tine au luptat. Şi dacă azi nu îți alegi padawan, visurile la cel puțin unul se vor spulbera.

Suspinînd, Qui-Gon se uită cu atenție la o stea roşie strălucitoare.

— Vor fi şi mai mulți candidați anul viitor. Atunci voi alege unul ca padawan.

În timpul vizitelor ce le făcea la templu, Qui-Gon prețuia mult discuțiile purtate cu Yoda, dar acum dorea sa dispară din fața sa.

— Să alegi — confirmă Yoda.
— Să alegi, tot nu eşti hotărît. Ce spui de tînărul Obi-Wan? Bine a luptat.
— A luptat cu furie — răspunse Qui-Gon.
— Da — spuse Yoda — îmi aminteşte de un alt copil ce l-am cunoscut.
— Nu — îl întrerupse Qui-Gon — Xantos este mort. Nu vreau să-mi reaminteşti de el.
— De el nu vorbeam — spuse Yoda — ci de tine.
Qui-Gon nu răspunse. Yoda îl cunoştea mult prea bine. Nu putea să îl contrazică.
— Puternică Forța în el este — continuă Yoda.
— Şi impulsiv, şi temerar — spuse Qui-Gon cu o iritare vădită în cuvinte — şi uşor de dus spre partea întunecată.
— Nu toți copiii colerici trec de partea întunecată — spuse Yoda încetişor — nu, dacă profesor bun are.
—Nu o să îl iau cu mine, Maestre Yoda — spuse Qui-Gon direct.
Ştia, că Yoda va simți hotărîrea din vorbele sale.
— Bine — spuse Yoda — numai din propria vină, viața noastră nu o trăim. Să alegi un ucenic nu doreşti, atunci cu timpul, destinul va alege.
— Poate — aprobă Qui-Gon. — ce se va întîmpla cu băiatul?
— Pentru corpul agricol el va lucra.
Qui-Gon se cutremură. Un țăran? Ce pierdere.
— Transmite-i... mult noroc.
— Prea tîrziu este — spuse Yoda — pe drum spre Bandomeer el este.
— Bandomeer? — întrebă Qui-Gon surprins.
— Acest loc cunoşti?
— Dacă îl cunosc? Senatul Galactic mi-a cerut să merg acolo. Şi asta chiar acum. Nu ştiai?
— Hmmm — răspunse Yoda — să ştiu nu puteam. Dar mai mult decît o coincidență este. Stranii cărări alege Forța.
— Dar, de ce ai trimis băiatul pe Bandomeer? — întrebă Qui-Gon — este o lume brutală. Dacă vicisitudinile naturii nu îl vor omorî, o vor face tîlharii. Are nevoie de toate abilitățile sale pentru a rămîne în viață. Nu o să îi placă Corpul Agricol.
— Da, aşa consiliul a gîndit — spuse Yoda— bun pentru a se cultiva, Bandomeer nu este, dar un loc bun pentru un tînăr Jedi este.
— Dacă nu îl va ucide — murmură Qui-Gon — trebuie că aveți mai multă încredere în el decît am eu.
— Da, părerea mea aşa este — spuse maestrul Yoda — să asculți mai bine tu trebuia.
Cu un suspin de disperare Qui-Gon întoarse privirea din nou spre stele.
— Să priveşti stelele Qui-Gon tu poți — spuse Yoda în timp ce plecă — multe poți învăța. Dar asta să înveți trebuie?

CAPITOLUL 6

Monument era o veche nava Coreliană, ce avea carcasa plină de urme lăsate de meteoriți. Avea o formă greoaie iar în față avea ataşate zece containere destinate să ajungă pe Bandomeer. Era mai urîtă şi mai murdară decît îşi putuse Obi imagina.

Iar dacă afară era urîtă, în interior era oribilă. Coridoarele deteriorate erau impregnate de mirosurile îngrozitoare ale deşeurilor minerale şi ale transpirației diverselor specii.

Compartimentele de reparații erau neacoperite, iar cablurile de alimentare cu energie, furtunurile de presiune precum şi toate sistemele de comandă ale navei se revărsau în afară, arătînd ca nişte răni deschise.

Hutti enormi se deplasau prin toate părțile ca nişte melci gigatici, iar cîțiva whiphids împuțeau culoarele cu pielea lor mucegăită şi colți urît mirositori. Arconas înalți, cu capete triunghiulare şi ochi strălucitori se mişcau în mici grupuri.

Obi-Wan rătăcea amețit cu bagajele în mînă. Nu era nimeni la intrare care să îl îndrume, mai mult, se părea că nimeni nu observase că era acolo. Trist, îşi aminti că uitase carnetul de notițe ce i-l dăduse Vant. În el era notat numărul camerei.

Căută un membru al echipajului dar, cei pe care îi întîlnea erau doar mineri ce mergeau pe Bandomeer. Simțea cum îl cuprinde disperarea. Nava era aşa de stranie că îl intimida. Era atîta diferență față de luminoasele împrejurimi ale templului, unde se putea auzi sunetul liniştitor al fîntînilor peste tot pe unde ai fi umblat. Cunoştea fiecare colțişor din templu, de la scurtăturile spre arenă, unde se practicau căderile şi echilibrul, pînă la piscina, unde te puteai arunca țipînd de la înălțimea cea mai mare.

Paşii lui Obi-Wan deveniră mai lenți. Oare ce face Bant acum? O fi la cursuri ori la meditație? Înota poate împreună cu Reeft şi Garen Muln? Se gîndi că prieteni lui ar fi de aceiaşi părere cu el, niciodată nu şi-ar fi putut imagina un loc aşa îngrozitor pentru a călători.

Dintr-o dată, un enorm hutt îi blocă drumul. Înainte de a apuca să spună vre-un cuvînt, îl apucă de gît şi îl împinse cu putere în perete.

— Unde te duci, melcule?

— Ah! Ce? — întrebă Obi-Wan surprins.

Se întrebă ce rău făcuse. El doar hoinărea tăcut spre camera sa. Îşi dădu seama cu oroare că erau încă doi whiphids în spatele huttului.

— Ban... Bandomer — murmură tînărul.

Huttul îl studia ca pe o bucată de mîncare. Limba enormă îi ieşise dintre buzele gri îndepărtînd o bucată de nomol.

— Nu ai uniformă de marinar, tu nu aparți Offworld-ului.

Obi-Wan îşi privi veşmintele. Purta o tunică gri nemarcată. Văzu că huttul din fața sa purta un însemn triunghiular negru ce avea desenată în centru o planetă roşie, ca şi cum ar fi fost un ochi. O navă argintie pictată în jurul planetei făcea ca totul să pară un iris. În josul însemnului erau scrise cuvintele „Compania Minieră Offworld”. Whiphids –ii purtau aceleaşi însemne.

— Trebuie să fie din altă echipă — spuse un whiphid.

— Sau poate este un spion — se răsti al doilea whiphid — ce credeți că are în genți? Bombe?

Huttul îşi apropie fața gigantică şi grotească de Obi-Wan.

— Orice miner ce nu munceşte pentru Offworld este un inamic — urlă el împingîndu-l cu violență pe Obi-Wan — tu melcule eşti un inamic, şi noi nu permitem inamici în teritoriul Offworld.

Degetele enorme ale huttului îl strîngeau de gît, sufocîndu-l. Obi-Wan lăsă gențile din mîini şi apucă degetele huttului. Plămînii îl ardeau şi camera se rotea în jurul său. Cu toată forța ce o mai avea, îndepărtă un pic degetele huttului şi reuşi să respire puțin aer. Se uită fix în ochii cruzi şi inexpresivi ai huttului încercînd să-şi adune toate puterile Forței.

— Lasă-mă în pace — spuse Obi-Wan cu vocea sacadată, încercînd să respire. Pentru a diminua hotărîrea huttului şi a-l face să îşi schimbe parerea, tînărul transmise ordinul la creatură cu ajutorul Forței. Nu era le fel ca lupta cu un alt elev, simțea o cruzime malefică. Aici nu existau reguli şi nici un Yoda care să oprească lupta.

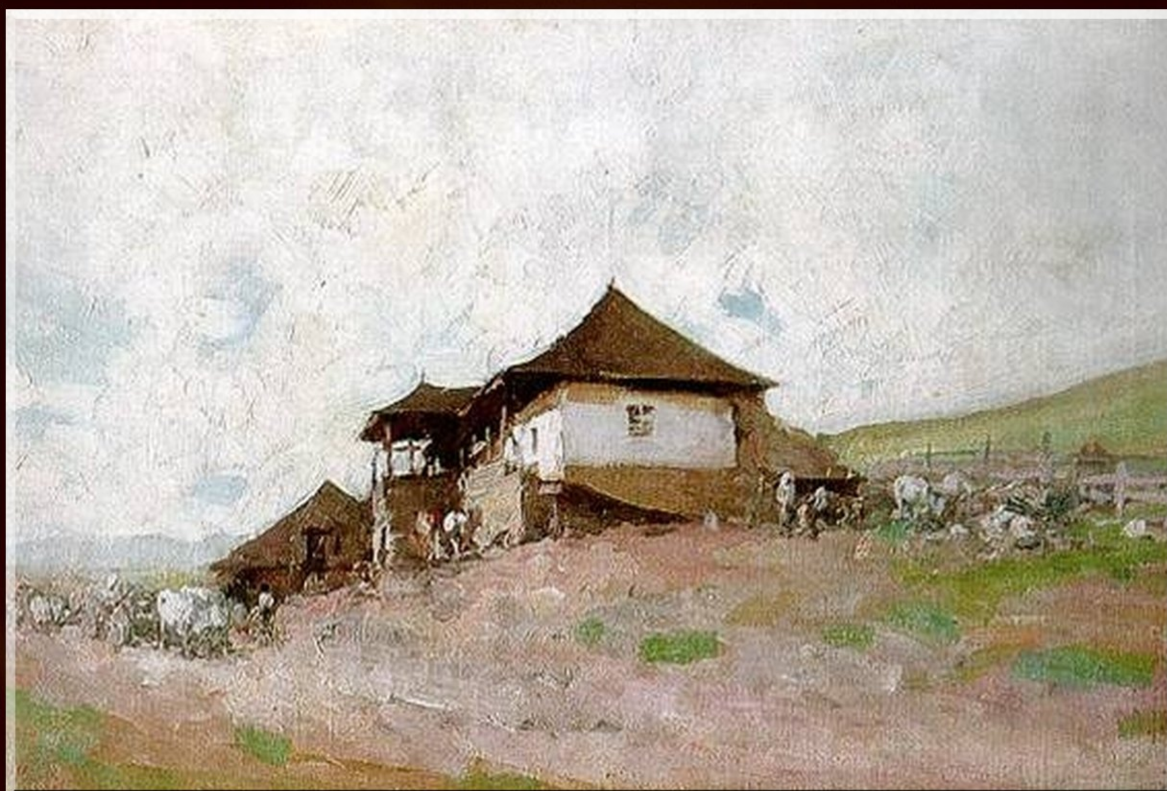
— Să te las în pace, de ce? — urlă huttul privindu-l cu cruzime.

Sînt pe alt drum, gîndi Obi-Wan disperat, şi ultimul lucru ce îi rămase în minte a fost imaginea huttului înaintînd spre el.

Va urma.....







SCOPUL NOSTRU ESTE SĂ ÎNCERCĂM SĂ READUCEM PLĂCEREA DE A CITI.

NU ÎNCERCĂM SĂ PREJUDICIEM AUTORII SAU EDITURILE, CI DOAR SĂ READUCEM ÎN MEMORIA CITITORILOR, SAU ÎN CAZUL TINEREI GENERAȚII SĂ ÎI AJUTĂM SĂ DESCOPERE ROMANE, AUTORI, COLECTII, CE SUNT UITATE ŞI CARE PROBABIL AR DISPĂREA ÎN NEANT FĂRĂ AJUTORUL NOSTRU.